Flygtningenævnets baggrundsmateriale

Bilagsnr.:	**1132**
Land:	Den Demokratiske Republik Congo
Kilde:	Migrationsverket
Titel:	Demokratiska republiken Kongo. Säkerhetssituationen i Nordkivu, Sydkivu og Ituri (version 1.0)
Udgivet:	23. juni 2026
Optaget på baggrundsmaterialet:	11. august 2026

LANDINFORMATION

Demokratiska republiken Kongo

Säkerhetssituationen i Nordkivu, Sydkivu och Ituri (version 1.0)

2026-06-23

Migrationsverket

MIGRATIONSVERKETS FUNKTION FÖR LAND- OCH OMVÄRLDSANALYS

Den 1 maj 2019 inrättade Migrationsverket en ny funktion för land- och omvärldsanalys. Funktionen benämns Migrationsanalys och finns inom Migrationsverkets Nationella operativa avdelning.

LANDINFORMATION FÖR HANDLÄGGNING AV MIGRATIONSÄRENDEN

Den här rapporten är framtagen av Migrationsverket i linje med EUAA:s metodologi för framtagande av landinformation (2023). Rapporten innehåller landinformation avsedd för handläggning av migrationsärenden.

Rapporten bygger på noggrant utvalda informationskällor. Alla källor refereras med undantag för beskrivning av allmänt kända förhållanden.

Migrationsverket: Landinformation: Demokratiska republiken Kongo. Säkerhetssituationen i Nordkivu, Sydkivu och Ituri (version 1.0)
Framställd av: Nationella operativa avdelningen, Migrationsanalys – Migrationsverkets funktion för land- och omvärldsanalys.
Rapporten har publicerats i Migrationsverkets databas för landinformation, Lifos, © Migrationsverket (Swedish Migration Agency), 2026.
Datum: 2026-06-23

Innehållsförteckning

Förkortningar **6**

Summary **7**

1.1 General overview 7

1.2 Provincial level 8

2. Inledning **11**

2.1 Syfte och innehåll 11

2.2 Avgränsningar 11

2.3 Informationstillgång gällande östra DRK 11

2.3.1 Angående statistik över våld och människorättsbrott 13

3. Bakgrund **15**

3.1 Demokratiska republiken Kongo (DRK) 15

3.2 Provinserna Nordkivu, Sydkivu och Ituri 17

3.2.1 Övergripande om säkerhetssituationen och civilbefolkningen 17

3.2.2 Drivkrafter och bakomliggande faktorer till konflikt 20

3.2.2.1 Oroligheternas karaktär 24

4. Aktörer **26**

4.1 FARDC (Forces armées de la république démocratique du Congo) 26

4.2 MONUSCO (United Nations Organization Stabilization Mission in the Democratic Republic of the Congo) 28

4.3 Wazalendo 29

4.4 FDLR (Forces démocratiques de libération du Rwanda) 31

4.5 AFC/M23 (Alliance Fleuve Congo/Mouvement du 23 mars) och Rwanda 33

4.5.1 Rwandas inblandning 34

4.5.2 AFC/ M23:s mål 36

4.5.3 AFC/M23:s organisation och allierade 37

4.5.4 Rekrytering 39

4.5.5 Utmärkande drag för områden ockuperade av AFC/M23 40

4.6 ADF (Allied Democratic Forces) 44

4.7 CODECO (Coopérative pour le développement du Congo) 48

4.8 Mai Mai-grupper 50

5. Provinsen Nordkivu ... 52
5.1 Säkerhetssituationen i Nordkivu ... 53
5.2 Statistik om våldsincidenter ... 57
5.3 Civilbefolkningens situation ... 59

6. Provinsen Sydkivu ... 61
6.1 Säkerhetssituationen i Sydkivu ... 62
6.2 Statistik om våldsincidenter ... 65
6.3 Civilbefolkningens situation ... 67

7. Provinsen Ituri ... 69
7.1 Säkerhetssituationen i Ituri ... 70
7.2 Statistik om våldsincidenter ... 73
7.3 Civilbefolkningens situation ... 75

8. Kvinnor och flickor ... 77
8.1 Allmänt ... 77
8.2 Konfliktrelaterat sexuellt och könsrelaterat våld ... 78
8.2.1 Stöd och samhälleliga reaktioner efter konfliktrelaterat sexuellt våld ... 80

9. Barn ... 82

10. Internflyktingar ... 84

11. Avslutande kommentarer ... 85
11.1 Övergripande nivå ... 85
11.2 Provinsnivå ... 87
11.3 Konflikternas varaktighet ... 89

Källförteckning ... 90
Elektroniska källor ... 90
Tryckta källor ... 101
Otryckta källor ... 102

Förkortningar

ACLED	Armed Conflict Location & Event Data Project
ADF	Allied Democratic Forces
AFC	Alliance Fleuve Congo
CODECO	Cooperative for the Development of Congo
CRP	Convention pour la Révolution Populaire
FARDC	Forces Armées de la République Démocratique du Congo
FDLR	Forces démocratiques de libération du Rwanda
M23	Mouvement du 23 mars
MONUSCO	United Nations Organization Stabilization Mission in the DR Congo
RDF	Rwanda Defence Force
UNJHRO	United Nations Joint Human Rights Office
UPDF	Uganda People's Defence Force
VDP	Volontaires pour la défense de la Patrie

Summary

1.1 General overview

In large parts of eastern DRC, the security situation since the 1990s has been characterized by conflicts where fighting and other serious violence have flared up against a backdrop of widespread militarisation.

The conflict situation has been shaped by a combination of local, national and regional dynamics. Migration Analysis notes that this remains the case today and assesses that key mechanisms of crucial importance to the security situation continue to be lacking, including effective state control over vast areas and an independent and well-functioning judiciary.

In the three provinces in question – North Kivu, South Kivu, and Ituri – there are still numerous conflicts. In the region, these conflicts may vary in nature, but what they have in common is that they tend to have multiple components – driving forces and underlying factors – such as land and other natural resources, as well as ethnicity. Furthermore, there are many actors operating in the area (local, national and international), which adds to the complexity of the security situation.

In a context of very scarce resources and a lack of peaceful conflict resolution processes, it is more likely that disputes are resolved by force. These shortcomings also continue to create opportunities for non-state armed groups that fuel local conflicts and exploit security vacuums for their own gain and that of associated stakeholders (e.g. ethnic groups, allied armed groups or political actors).

International actors have indicated that the security and humanitarian situation in the three provinces has undergone a marked deterioration since the beginning of 2025. The worsening humanitarian situation in eastern DRC has coincided with cuts to humanitarian aid.

Since the AFC/M23's rapid advance from January 2025 onwards, the government has lost control of large areas in North and South Kivu, including the provincial capitals Goma and Bukavu. It seems clear that Rwanda and its RDF troops have been heavily involved in these developments. In the AFC/M23's core areas, i.e. parts of North and South Kivu, the group is establishing a parallel administration that replaces the Congolese state's de facto rule. By all accounts, the group exercises authority through coercion and violence. Forced labour, forced recruitment, gender-based and lethal violence against civilians are some of the human rights violations reported under the AFC/M23's rule.

The AFC/M23 crisis is, however, only one of several conflict situations. It is estimated that up to 120 armed groups are active in North Kivu, South Kivu, Ituri (and Tanganyika). Several of these are fighting alongside the Congolese army, the FARDC, against the AFC/M23 and the Rwandan armed forces under the umbrella designation Wazalendo.

State security forces are present in certain areas. They are also redeployed to conflict hotspots as they flare up, creating opportunities for armed groups to take control of areas. In this way, they can subject the local population to illegal taxation and human rights abuses, as well as illegally appropriating natural resources. A symptom of a lack of state accountability and control is the involvement of security forces in a large proportion of the abuses against civilians. Both security forces and armed groups carry out targeted attacks against the civilian population. In addition, civilians are injured and killed in the course of fighting between different parties. Targeted attacks on villages are used as a tool of conflict in acts of revenge against communities linked to the opposing side.

Women and children are two examples of particularly vulnerable groups, not least in conflict zones. Although sexual assaults are significantly underreported, the scale of conflict-related sexual violence in North Kivu, South Kivu, and Ituri appears to be extremely large-scale at the moment.

Targeted violence and aggression based on ethnicity continue to be commonplace in the provinces in question. Given the limited information available from the area, and the great ethnic diversity, no comprehensive picture of the vulnerability of individual ethnic groups emerges. The vulnerability depends on factors such as time, place and political developments. In the context of the AFC/M23's violent offensive, significant territorial gains and authoritarian exercise of power with external support (Rwanda), it is nevertheless apparent that Rwandophone groups, including Tutsis/Banyamulenge and Hutus, remain in a clearly vulnerable position within a generally precarious situation – both in terms of security and humanitarian conditions. Furthermore, the vulnerability of the Hema, Lendu and Alur to serious violence has become apparent, at least locally in Ituri.

Fighting is taking place between various armed groups and between the army and armed groups. Foreign armies are also involved in the conflicts. The use of heavy and advanced weapons with the potential to inflict greater harm on both combatants and the civilian population appears to have increased in recent years, particularly among the AFC/M23 and the RDF. The FARDC is reported to be making increasing use of drones. Foreign armed groups, such as the Ugandan ADF and the Rwandan FDLR, continue to destabilise the security situation in the three provinces, and are also regarded as a security threat by neighbouring countries.

1.2 Provincial level

Given the difficult information situation in conflict-affected areas, there is reason to be cautious about the precision in available reports – particularly regarding the quantitative conflict data. In all three provinces, however, levels of violence appear to be very high in terms of intensity and fatalities. As regards quantitative conflict data from ACLED – based on violent incidents they have recorded – incidents in the categories 'Battles" and 'Violence against civilians: attacks' dominate in all three provinces.

In terms of violence intensity and fatalities, North Kivu emerges as the province with the highest level of violence during 2025–2026 (January–April), followed by South Kivu and Ituri. At the same time, differences emerge between the three provinces. North Kivu had just over 65% more of the violent incidents recorded by ACLED than South Kivu. And South Kivu had approximately 50% more incidents than Ituri. At the same time, it is worth noting that the conflict data indicates a higher death toll in Ituri compared to South Kivu.

A comparison of ACLED's records for the incident category "Battles" during 2025–2026 (January–April) with the period 2019–2020 (Q1) reveals a marked increase in all three provinces. It is, however, unclear to Migration Analysis to what extent ACLED's ability to monitor events in the provinces has changed between 2019 and 2026.

These high levels of violence are accompanied by large populations of internally displaced persons. In February 2025, there were 1.8 million in North Kivu, 1.5 million in South Kivu and 920,000 in Ituri.

In North Kivu, the security situation is characterised by structural instability with persistent and widespread violence. Clashes between armed groups and government forces continue, as do skirmishes between armed groups. Since the start of the reporting period in January 2025, the AFC/M23 offensive has had a significant negative impact on the security situation in North Kivu. However, the province is home to a multitude of local, national and international armed actors who continue to sow insecurity. In the northern territories of Beni and Lubero, the IS-affiliated ADF, among others, is involved in violence – not least attacks against the civilian population.

Fighting between the FARDC/Wazalendo and the AFC/M23 and RDF in North Kivu has been intense during this period, with front lines reported across the territories of Masisi, Rutshuru, Walikale, Nyiragongo and on the outskirts of Goma. An escalation was noted in the autumn of 2025. In addition, there are a number of related risks with severe implications for the civilian population. Migration Analysis notes, not least, the statement by the UN expert group in December 2025 that the humanitarian situation in the province has deteriorated further, with an alarming increase in widespread and systematic attacks against civilians and conflict-related sexual violence.

The insecurity in South Kivu can also be characterised as structural in nature, with factors such as ethnic conflicts, targeted reprisals, economic burdens/struggles over resources and restricted freedom of movement. The security situation became even more volatile following MONUSCO's withdrawal from the province in June 2024. Since the beginning of 2025, the AFC/M23 offensive and its advance into the province have had significant consequences for stability.

Since the winter of 2026, fighting linked to the AFC/M23 conflict has increasingly spread to the highlands in the territories of Fizi, Mwenga, Uvira and Kalehe. On the plateaus, the AFC/M23-allied groups Ngumino and Twirwaneho are active in

the fighting against the FARDC and Wazalendo. There have also long been ethnic tensions in the area, particularly affecting the Banyamulegne, Bafuliro and Bembe ethnic groups.

Migration Analysis notes reports of intensified fighting between the AFC/M23 and the FARDC/Wazalendo and other groups between December 2025 and March 2026. In this context, both heavy artillery and air strikes have been used. The clashes in the province have led to large-scale population displacements, serious human rights violations and acute humanitarian needs.

According to ACLED's conflict data from South Kivu, the monthly average of violent incidents in 2025 was 84. Between January and April 2026, this rose to 94.

Ituri has endured cycles of violence for many years and is now a major conflict hotspot. The AFC/M23 offensive has had a negative impact on security in Ituri as FARDC forces have been redeployed to areas outside the province where AFC/M23 operates. Armed groups such as CODECO and ADF have exploited the resulting security vacuum. Despite the Congolese and Ugandan forces' Operation Shujaa against the ADF, the group's attacks on civilians are reported to have intensified in the province between September 2025 and March 2026. Irumu and Mambasa have been severely affected. CODECO has been particularly active in the Djugu territory, where, among other things, it has carried out massacres of civilians.

The challenges that need to be addressed in order to establish and maintain a lasting and stable security situation in North Kivu, South Kivu and Ituri are extensive and complex. In order to reduce the driving forces behind violence and armed mobilisation, it appears that addressing even more underlying factors, such as underdevelopment and severe poverty, is of central importance. Such measures require political will on the part of the Congolese state, but also on the part of neighbouring countries that have economic and security interests in the DRC and have been directly and indirectly involved in the events.

In summary, we assess that the security situation will remain unstable in North Kivu, South Kivu and Ituri in the medium to long term. The areas affected, and to what extent, are likely to continue to vary in line with the prevailing pattern of flaring and fluctuating conflicts, in some cases involving foreign interference, and to a large extent involving severe violence.

2. Inledning

2.1 Syfte och innehåll

Rapporten är framtagen på beställning av Migrationsverkets rättsavdelning. Syftet är att ge en aktuell bild av säkerhetssituationen i delar av östra Demokratiska republiken Kongo (DRK), närmare bestämt provinserna Nordkivu, Sydkivu och Ituri. Även civilbefolkningens situation i området belyses.

Rapporten ger efter inledningen en bakgrund som först behandlar bland annat statsmakten, landets befolkning, språk och administrativa indelning. Efterföljande underavsnitt 3.2 tar upp det övergripande säkerhetsläget i aktuella områden samt situationen för civilbefolkningen. Det syftar till att ge en ökad förståelse för komponenter, drivkrafter, förhållanden och relevanta aktörer i säkerhetskontexten.

I kapitel 4 behandlas ett urval av framträdande aktörer. Därefter följer separata kapitel om Nordkivu, Sydkivu och Ituri. Dessa inleds med kort övergripande information om respektive provins följt av underavsnitt om säkerhetssituationen, våldsstatistik samt civilbefolkningens situation. Kapitel 8 belyser kvinnor och flickors situation. Därefter behandlar kapitel 9 och 10 barn respektive internflyktingar.

Kapitel 11 rymmer en avslutande kommentar.

Rapporten är i huvudsak, men inte uteslutande, baserad på öppna elektroniska källor. Vissa muntliga källor har anonymiserats med hänsyn till källskydd och önskemål från uppgiftslämnare. Migrationsanalys har strävat efter att använda ett brett spektrum av aktuella källor för att ge en så nyanserad bild som möjligt.

2.2 Avgränsningar

Utvecklingen i de berörda provinserna beskrivs i huvudsak från den 1 januari 2025 fram till den 30 april 2026.

2.3 Informationstillgång gällande östra DRK

FN-styrkan MONUSCO (United Nations Organization Stabilization Mission in the DR Congo) och flertalet andra FN-organ finns på plats i östra DRK och då även som informationsresurser. FN har lokala partners och observatörer ute i provinserna som bland annat inhämtar information.[1] En viktig roll spelar UNJHRO (United Nations Joint Human Rights Office), det integrerade kontoret för mänskliga rättigheter, som bland annat dokumenterar människorättsbrott. UNJHRO består av MONUSCO:s människorättsavdelning och f.d. Kontoret för FN:s högkommissarie för mänskliga rättigheter i DRK. Restriktioner gällande MONUSCO:s tillträde till områden, inte minst de kontrollerade av den väpnade gruppen Alliance Fleuve

[1] Migrationsverket, Landinformation: Säkerhetssituationen i östra Demokratiska republiken Kongo (version 1.0), 2020-06-15, s. 6

Congo/Mouvement du 23 mars (AFC/M23),[2] och dess gradvisa avveckling från Sydkivu har försvårat organets möjligheter att övervaka, utreda och rapportera övergrepp. UNJHRO har logistiska och säkerhetsmässiga hinder att nå vissa områden, särskilt i Ituri, Nordkivu, Sydkivu och Tanganyika.[3]

Sedan länge har även FN:s högkommissarie för mänskliga rättigheter OHCHR (Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights) dokumenterat människorättsbrott i DRK. Organisationen signalerade dock under hösten 2025 att verksamheten var starkt hotad på grund av kronisk underfinansiering.[4] UNHCR dokumenterar s.k. skyddsincidenter i östra DRK. Incidenterna gäller rätten till liv och fysisk integritet, rätten till frihet, äganderätt, sexuellt och könsrelaterat våld, samt anklagelser om brott mot resolution 1612 avseende skydd av barn som drabbas av väpnad konflikt. 2025 saknade dock UNHCR täckning i stora områden jämfört med 2024. Angående 2025 års totaldata skriver de att den stora skillnad som kan observeras mellan dessa år kan tillskrivas en drastisk minskning av ekonomiska resurser. Den har orsakat sen insamling av data och begränsad territoriell täckning.[5]

Humanitära aktörers tillträde till lokalbefolkningen och information om händelseutvecklingen försvåras av extremt dålig infrastruktur, svårforcerad terräng, avlägsna områden, begränsad statlig närvaro och, framför allt, säkerhetsläget. Vägspärrar, utpressning och väpnade aktörers skiftande kontroll över områden är faktorer i sammanhanget. Våld mot humanitär personal bidrar till en minskad närvaro i fält. Mellan januari och oktober 2025 dokumenterade OCHA (United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs) 626 säkerhetsincidenter och 13 dödsfall som drabbade dessa aktörer i östra DRK. Svenska Sida uppger att det starkt begränsade tillträdet har stor negativ påverkan på skyddet av civila.[6]

I sammanhanget kan noteras att journalister, människorättsförsvarare och civilsamhälle i rebellkontrollerade områden även fortsättningsvis utsätts för trakasserier och godtyckligt frihetsberövande.[7] Lokal media har rapporterats endast ge en fragmenterad insikt i lokala incidenter i konfliktdrabbade provinser.[8]

Sammanfattningsvis finner Migrationnsanalys att ovan omständigheter bidrar till mörkertal avseende säkerhetsincidenter. Vårt intryck är att detaljerad och uppdaterad information är en bristvara i stora områden i östra DRK. Varierande grad av informationsbegränsningar områden emellan kan försvåra jämförelser i såväl nuläge som bak i tiden.

---

[2] Alliance Fleuve Congo/Mouvement du 23 mars
[3] FN, UN Peacekeeping, DR Congo: violence intensifies as UN mission pledges continued support, 2026-03-26; FN, UN Human Rights Council, Human rights situation and the activities of the United Nations Joint Human Rights Office in the Democratic Republic of the Congo; Report of the United Nations High Commissioner for Human Rights, 2025-09-01, par. 3, 5
[4] FN, OHCHR, Protecting human rights in the DRC amid escalating conflict, 2025-09-10
[5] FN, UNHCR, République Démocratique du Congo - Tableau de bord de Monitoring de Protection de janvier à décembre 2025, 2026-01-30
[6] Sida, Humanitarian Crisis Analysis 2026, Democratic Republic of the Congo, 2026-03-31, s. 3; Global Protection Cluster, République Démocratique du Congo, Analyse de Protection, 2025-11-20, s. 13, 17
[7] FN, UN Peacekeeping, DR Congo: violence intensifies as UN mission pledges continued support, 2026-03-26
[8] ACAPS, DRC: Conflict and displacement in Nord Kivu and Ituri, 2019-05-14

2.3.1 Angående statistik över våld och människorättsbrott

I rapporten används kvantitativa konfliktdata från ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project). ACLED samlar in data om politiskt våld, men också utvalda politiska händelser som inte med nödvändighet har våldsinslag. Källan baserar sin statistik på uppgifter från internationella, nationella och lokala nyhetskällor, men kompletteras med exempelvis rapporter från internationella organ och civilsamhällesorganisationer. ACLED använder även sociala medier i urval och uppgifter från lokala samarbetspartners.[9]

I studiet av politiskt våld är händelsen/incidenten det primära studieobjektet. I ACLED:s mening innefattar incidenter en aktör – t.ex. en namngiven rebellgrupp, statlig styrka eller oidentifierad väpnad grupp – som utövar våld med politiska motiv. Incidenterna behöver dock inte resultera i dödsfall, även exempelvis sexuellt våld, kidnappningar och skadade resulterar i incidentrapportering. Varje incident knyts till en specifik plats och dag och noteras som separata händelser – även när en strid har ett förlopp som sträcker sig över flera dagar.[10]

När det gäller dödsoffer är dock ACLED:s uppskattningar av antalet dödsoffer osäkra – eller t.o.m. sannolikt i underkant. Osäkerheten och underskattningen kan enligt källan bero på bl.a. partisk eller bristfällig medierapportering.[11] För att möta denna osäkerhet har källan ett system för att hantera osäkra uppgifter. Inexakt rapportering om ”många” eller ”hundratals” dödsoffer registreras exempelvis som tio respektive hundra dödade. Om det däremot förekommer rapporter om offer utan att det explicit framgår att det rör sig om dödsfall, registreras inga dödsoffer alls. Med detta i åtanke bör statistiken över dödsoffer iakttas med en mycket stor försiktighet. När det gäller andra våldsoffer kan det tilläggas att ACLED inte redogör systematiskt för antalet skadade i sin incidentrapportering.[12]

En annan viktig aspekt som rör antalet dödade är att ACLED inte skiljer civila dödsoffer från andra konfliktrelaterade dödsfall.[13] De intresserar sig visserligen för civila som måltavlor i sin incidentrapportering, men kan inte på ett heltäckande sätt ge en uppfattning om civila dödsoffer. Deras incidenter är nämligen indelade i olika kategorier, som bl.a. utgår från aktör, måltavla och tillvägagångssätt, men inom varje kategori kan civila dödsoffer ingå. Vi har använt data från tre av dessa kategorier:

- strider (*battles*)
- våld mot civila (*violence against civilians*)
- explosioner/fjärrutlöst våld (*explosions*/*remote violence*).

[9] Armed Conflict Location & Event Data Project (ACLED), ACLED Codebook, odaterad
[10] ACLED, ACLED Codebook, odaterad
[11] ACLED, ACLED, Methodology – Fatalities, 2024-05-27; ACLED, ACLED Codebook, odaterad
[12] ACLED, ACLED Codebook, odaterad
[13] ACLED, ACLED, Methodology – Fatalities, 2024-05-27; Högbladh, S. Department of Peace and Conflict Research, Uppsala University, UCDP Candidate Events Dataset Codebook, v.1.1, 2019, s. 8-9

- strategisk utveckling (underkategorin Plundring/förstörelse av egendom)[14]

Strid är en våldsam sammandrabbning mellan två politiskt organiserade väpnade aktörer vid en given tid och plats.[15]

Våld mot civila innefattar incidenter där en organiserad väpnad aktör med uppsåt riktar våld mot civila. I sammanhanget ska civila förstås som icke stridande och obeväpnade. Hit hör bland annat väpnade angrepp mot civila, ofrivilliga bortföranden, godtyckliga arresteringar och olika former av sexuellt våld.[16]

Explosioner/fjärrutlöst våld inkluderar bl.a. självmordsbomber, minor, improviserade sprängladdningar och kemiska vapen. Incidenter med såväl civila måltavlor som stridande ingår i denna kategori. Självmordsdåd riktade mot civila med enbart sprängämnen hör därmed hit – medan komplexa attacker mot civila mål med både skjutvapen och självmordsbomber hör till kategorin våld mot civila.[17]

Strategisk utveckling avser kontextuellt viktiga händelser som kan bidrar till politisk oordning och/eller kan utlösa framtida händelser. Det kan inkludera gripanden av politiska nyckelpersoner, massarresteringar, demonstrationer, samt plundring och förstörelse av egendom. Vi har dock endast beaktat incidenter av plundring och förstörelse av egendom från denna kategori. [18]

[14] ACLED, ACLED, Methodology – Fatalities, 2024-05-27; ACLED, ACLED Codebook, odaterad
[15] ACLED, ACLED Codebook, odaterad
[16] ACLED, ACLED Codebook, odaterad
[17] ACLED, ACLED Codebook, odaterad
[18] ACLED, ACLED Codebook, odaterad

3. Bakgrund

3.1 Demokratiska republiken Kongo (DRK)

Karta A: Demokratiska republiken Kongo.[19]

Folkmängden i DRK uppskattades 2024 till cirka 109 miljoner invånare och brukar delas in i minst 200 etniska grupper. Befolkningen är ojämnt fördelad över en enorm landyta och stora områden i landets inre är obebodda. Över 200 språk talas, varav franska utgör det officiella språket. Swahili, tshiluba, lingala och kikongo (kituba) klassificeras som nationella språk.[20] Franska används främst inom förvaltning, näringsliv och utbildningsväsen. Efter en ny administrativ indelning 2015, då flera före detta provinser delades upp (bland annat Orientale och Katanga i östra

[19] FN, UN Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (OCHA), RD Congo - Nouvelle Carte Administrative, 2015-04-21
[20] Utrikespolitiska institutet (UI), Landguiden, Kongo-Kinshasa, Befolkning och språk, 2025-08-13

DRK), finns numera 26 provinser i landet. Provinserna indelas i territorier och därtill ytterligare underliggande enheter.[21]

DRK har väldiga naturtillgångar, särskilt olika mineraler, men är idag en av världens mest utblottade stater. I FN/UNDP:s Human Development Index (2023) hittas DRK på plats 171 av 193 länder och 2022 rapporterades DRK ha det näst högsta antalet extremt fattiga i Afrika söder om Sahara.[22] FN:s livsmedels- och jordbruksorganisation (FAO) rapporterade 2023 att 82 procent av hushållen fortsatt var beroende av det de odlar för eget bruk eller informell handel. I de konfliktdrabbade områdena är de människor som drivits bort från sina hem beroende av nödhjälp och annat bistånd för sin överlevnad.[23]

DRK har en lång historia av kolonialstyre, diktatur och inbördeskrig, och den demokratiska kulturen beskrivs som svag.[24] Bertelsmanns Stiftung uttrycker att DRK endast uppvisar ett skört och ytligt engagemang för demokratiska institutioner. Institutitioner existerar formellt, men brister i substans, vilket resulterar i ett urholkat ramverk.[25] Forskaren och DRK-experten Jason Stearns m.fl. föreslår begreppet *kompetitiv oligarki* för den rådande styrelseformen. Det ska spegla en situation med ”de fås styre” som bland annat kännetecknas av brist på ansvarsskyldighet mellan den styrande eliten och befolkningen i stort. I detta finns även en konkurrenssituation mellan potentiella presidentkanditater inom eliten. Även om konkurrensmoment kvarstår har valmyndigheterna politiserats, oppositionskandidater och medlemmar i civilsamhället regelbundet utsatts för repression, och röstningsprocessen saknat transparens. Institutioner som parlament och rättsväsen har allt mer politiserats och försvagats sedan 2006 års val och är ofta dominerade av den exekutiva makten.[26]

Samma källor noterar att opinionsbildare nära makthavarna börjat tala om ändringar av konstitutionen och dess bestämmelser. Det skapar en osäkerhet om huruvida de få existerande demokratiska normer och institutioner som finns kvar kommer att upprätthållas efter sittande president Félix Tshisekedis ämbetstid löpt ut 2028.[27]

[21] UI, Landguiden, Kongo-Kinshasa – Inrikespolitik och författning, 2025-12-05; FN, UNHCR, *République Démocratique du Congo Nouveau Découpage Administratif des Provinces: Les changements majeurs*, 2015-07-01; FN, OCHA, *RD Congo - Nouvelle Carte Administrative*, 2015-04-21
[22] UI, Landguiden, Kongo-Kinshasa – Ekonomisk översikt, 2025-03-12; FN, United Nations Development Programme (UNDP), Human Development Report 2025, A matter of choice: People and possibilities in the age of AI, 2025, s. 276; Världsbanken, Poverty & Equity Brief. Africa Eastern & Southern: Democratic Republic of Congo, april 2023; UI, Landguiden, Kongo-Kinshasa – Inrikespolitik och författning, 2025-12-05,
[23] UI, Landguiden, Kongo-Kinshasa – Ekonomisk översikt, 2025-03-12; Bertelsmann Stiftung, BTI 2026 Country Report - Congo, DR, 2026-03-26, s. 23
[24] Bertelsmann Stiftung, BTI 2018 Congo DR Country Report, 2018, s. 10; Bertelsmann Stiftung, BTI 2020 Congo DR Country Report, 2020, s. 11
[25] Bertelsmann Stiftung, BTI 2026 Country Report - Congo, DR, 2026-03-26, s.12
[26] The Brookings Africa Growth Initiative (AGI), Batumike, Ithiel; Bauma, Fred; & Sterans, Jason, The Democratic Republic of the Congo: A Competitive Electoral Oligarchy, 2025, s.16
[27] AGI, Batumike, Ithiel; Bauma, Fred; & Sterans, Jason, The Democratic Republic of the Congo: A Competitive Electoral Oligarchy, 2025, s.16

DRK:s statliga strukturer har förblivit ytterst svaga eller obefintliga. Korruption rapporteras vara endemisk. Bertelsmann Stiftung uppger att demokratiska institutioner har fortsatt att vittra sönder under under president Félix Tshisekedis styre.[28]

Administrativ infrastruktur beskrivs som i stort sett obefintlig och ineffektiv. Dess funktion hämmas av korruption, bristande professionalism och etniska rivaliteter. Under många decennier har även den kongolesiska administrationens geografiska räckvidd varit mycket begränsad. Landsbygdsområdena saknar i stor utsträckning statlig representation och leverans av grundläggande tjänster, såsom elektricitet, sanitet, utbildning, hälsovård och statligt rättsväsende. Enligt Bertelsmann Stiftung bestäms lag och ordning i de flesta landsbygdsområden av de som är beväpnade, inte av domstolar. I ett fåtal större städer där juridisk infrastruktur finns brister rättsväsendet i oberoende och effektivitet. Det råder omfattande begränsningar vad avser vägnät, järnväg och säker sjöfart. De svaga transportförbindelserna inverkar negativt på myndigheternas styrning, ekonomi och humanitärt bistånd, särskilt i Nordkivu och Ituri.[29]

Sedan maj 2021 har president Tshisekedi inrättat ett s.k. belägringstillstånd (*state of siege*) i Nordkivu och Ituri. Stora delar av Nordkivu har därefter ockuperats av AFC/M23 (se kapitlen 5 och 6). I praktiken utgör det ett undantagstillstånd där civila myndigheter ersatts av militära och polisiära tjänstemän, samtidigt som krigslagar införts. Maktutövningen beskrivs som svepande för att begränsa grundläggande friheter, såsom mötes- och föreningsfrihet.[30]

3.2 Provinserna Nordkivu, Sydkivu och Ituri

3.2.1 Övergripande om säkerhetssituationen och civilbefolkningen

Säkerhetssituationen i många delar av landet, bland annat i östra DRK, karaktäriseras som labil och oförutsägbar.[31] Stora delar av östra DRK har varit ansatta av etniska, politiska och regionala konflikter sedan 1990-talet.[32] Generellt har säkerhetssituationen kännetecknats av återkommande konfliktcykler med uppblossande våldsamheter av allvarlig art. Antalet konflikter, deras geografiska läge och utbrottens intensitet har tenderat att förhålla sig till perioder av ökad instabilitet och osäkerhet på övergripande nivå.[33] Osäkerheten i de östra provinserna Nordkivu, Sydkivu och Ituri är av strukturell karaktär med faktorer som etniska konflikter, riktade

[28] Bertelsmann Stiftung, BTI 2024 Country Report - Congo, DR, 2024-03-19, s. 3; Bertelsmann Stiftung, BTI 2026 Country Report - Congo, DR, 2026-03-26, s. 3, 28
[29] Bertelsmann Stiftung, BTI 2024 Country Report - Congo, DR, 2024-03-19, s. 8, 22; Bertelsmann Stiftung, BTI 2026 Country Report - Congo, DR, 2026-03-26, s. 7-9, 28
[30] Bertelsmann Stiftung, BTI 2026 Country Report - Congo, DR, 2026-03-26, s. 9, 11,
[31] USA, OSAC, Democratic Republic of Congo (DRC) Country Security Report, Political Violence and Civil Unrest, 2024-12-30, s. 1; FN, UN security Council, Eastern Democratic Republic of Congo Crisis Risks Spillover, Senior UN Official Warns Security Council, Calling for Swift Action on Resolution 2773 (2025), 2025-12-12
[32] Stearns, Jason K., *Dancing in the Glory of Monsters*, Public Affaris 2012, s. 8; UI, Landguiden, Kongo-Kinshasa – Befolkning och språk, 2025-08-13; USA, U.S. Department of State, OSAC, Democratic Republic of Congo (DRC) Country Security Report, Political Violence and Civil Unrest, 2024-12-30
[33] USA, OSAC, Democratic Republic of Congo (DRC) Country Security Report, Political Violence and Civil Unrest, 2024-12-30

repressalier, ekonomiska bördor/kamp om resurser och begränsningar av rörelsefriheten. Global Protection Cluster signalerar att även zoner som inte har upplevt direkta sammandrabbningar fortsatt genomsyras av etniska spänningar och väpnade grupper som rör sig genom området.[34]

Utöver DRK:s väpnade styrkor FARDC (*Forces armées de la République démocratique du Congo*), samt nationella trupper från Uganda, Rwanda och Burundi,[35] uppskattas över 120 väpnade grupper vara aktiva i provinserna Nordkivu, Sydkivu, Ituri och Tanganyika.[36]

Sammandrabbningar mellan olika väpnade aktörer och annat våld i östra DRK fortsätter att beröra befolkningen i vad som beskrivs av UNHCR som en av de mest komplexa humanitära kriserna i världen.[37] Utöver människorättsbrott resulterar det fortsatta våldet i storskaliga och upprepade internflyktingrörelser.[38]

Global Protection Cluster signalerar att säkerhetsläget och den humanitära situationen genomgått en markant omvälvning i negativ riktning sedan början av 2025. Försämringen uppges ha orsakats av en kombination av faktorer, bland dessa:

- militär eskalering i Nord- och Sydkivu mellan FARDC och den väpnade gruppen AFC/M23, med allierade till respektive part
- eskalerade stridigheter mellan väpnade grupper med etnisk förankring i Ituri
- fortsatta aktiviteter från IS-anknutna ADF (*Allied Democratic Force*) i gränszonen mellan Nordkivu och Ituri.[39]

Den ovannämnda militära eskaleringen i Nord- och Sydkivu präglades av AFC/M23:s landvinningar i januari 2025, understödda av Rwanda. Den 27 januari intogs Nordkivus provinshuvudstad Goma, varefter man snabbt avancerade vidare i Nordkivu och Sydkivu.[40] Flertalet strategiska platser såsom Minova, Kalehe och, Kabare kom att falla och i mitten av februari erövrades Sydkivus huvudstad Bukavu.[41] Den 10 december 2025 intogs Uvira (varifrån man sedan drog sig tillbaka).[42]

[34] Global Protection Cluster, République Démocratique du Congo, Points saillants de la situation de protection – Février 2026, 2026-03-31, s. 1
[35] International Crisis Group (ICG), The M23 Offensive: Elusive Peace in the Great Lakes, 2025-12-19, s. ii, 6, 21–22
[36] Global Centre for the Responsibility to Protect, Democratic Republic of the Congo, 2025-11-14
[37] FN, UNHCR, DR Congo emergency, December 2025, december 2025
[38] MSF, New wave of violence in Ituri, DRC, further risks civilian lives, 2025-03-25; UI, Landguiden, Kongo-Kinshasa – Befolkning och språk, 2025-08-13
[39] Global Protection Cluster, République Démocratique du Congo, Analyse de Protection, 2025-11-20, s.2
[40] ICG, The M23 Offensive: Elusive Peace in the Great Lakes, 2025-12-19, s. I
[41] Radio France Internationale (RFI), À la Une: après une année noire dans l'est de la RDC, une inflexion diplomatique? 2026-01-26; Global Protection Cluster, République Démocratique du Congo, Analyse de Protection, 2025-11-20, s. 1–4
[42] The Critical Threats Project at the American Enterprise Institute (Critical Threats Project), Boko Massacre in Nigeria; Ethiopia on the Brink; M23 Drone Attack; IS Attacks Niamey: Africa File, February 5, 2026, 2026-02-05; RFI, À la Une: après une année noire dans l'est de la RDC, une inflexion diplomatique? 2026-01-26

Flertalet analytiker var övertygade att gruppen AFC/M23 skulle fortsätta och ta sig an Kinshasa och/eller mineralrika Katanga. ICG menar dock att ju längre kriget fortsatt desto mindre sannolik har en sådan tillspetsad utveckling blivit. Flera källor har vidare bedömt att AFC/M23 har för avsikt att etablera sig i Nordkivu och Sydkivu.[43] Även provinserna Tanganyika, Maniema och Tshopo med staden Kisangani har lyfts fram som tänkbara destinationer i framtiden.[44] Migrationsanalys bedömer att AFC/M23:s geografiska frammarch med tiden kan komma att sträcka sig till ytterligare provinser.

För karta över AFC/M23:s avancemang i östra DRK, se avsnitt 4.5.5

I april 2026 rapporterades fredsförhandlingar mellan DRK och AFC/M23 samt DRK och Rwanda ha stannat av, men att nya samtal var planerade. Såväl USA som Qatar har varit inblandade i processen. USA införde sanktioner mot de rwandiska regeringsstyrkorna RDF (*Rwanda Defence Force*) i mars samma år.[45] Parallellt med förhandlingarna har dock våldsamheterna fortsatt. FN signalerade i slutet av mars 2026 att säkerhetsläget i östra DRK hade försämrats trots vissa diplomatiska framsteg.[46] Vid UN Human Rights Councils sextioförsta session i Genève den 25 mars 2026 varnade MONUSCO för en allvarlig försämring av människorättsläget i DRK och då särskilt i Nordkivu, Sydkivu och Ituri.[47]

Vissa internationella bedömare menar att DRK och Rwanda med högsta sannolikhet kommer att fortsätta signalera stöd för fredsprocessen i syfte att kunna gynnas av ett långsiktigt amerikanskt stöd. Det finns dock farhågor om att parterna även fortsättningsvis kommer att stödja proxystyrkor i DRK.[48]

Vid sidan av Nordkivu och Sydkivu kan Ituri betecknas som en oroshärd för svåra våldsamheter. Den långvariga konflikten mellan de etniska grupperna lendu och hema är central. Utöver våldsamheterna från lendugruppen CODECO (*Coopérative pour le développement du Congo*) uppges framträdandet av den väpnade hemagruppen[49] CRP (*Convention pour la Révolution Populaire*) ha understrukit provinsens instabilitet. Därtill kommer IS-anknutna ADF:s aktiviteter. I gränszonen mellan Ituri och Nordkivu har 2025 medfört en eskalering av ADF:s attacker mot civila.[50]

[43] ICG, The M23 Offensive: Elusive Peace in the Great Lakes, 2025-12-19, s. 19
[44] ICG, On the Horizon: November 2025-April 2026, 2005-11-28
[45] Center on International Cooperation, The M23: A Fractious, Entrenched Rebellion, 2026-04-01, s. 5, 11
[46] FN, UN Security Council (UNSC), Implementation of the Peace, Security and Cooperation Framework for the Democratic Republic of the Congo and the Region; Report of the Secretary-General, 2026-03-31, par. 93,
[47] FN, MONUSCO [X, f.d. Twitter] 2026-03-27@MONUSCO
[48] Critical Threats Project, Deadlock in the DRC: Africa File Special Edition, 2026-03-20,
[49] Hema är en etnisk grupp.
[50] Global Protection Cluster, République Démocratique du Congo, Analyse de Protection, 2025-11-20, s.1–4; Critical Threats Project, M23 Massacres Undermine DRC Peace Process: Africa File, 2025-08-21

Den förvärrade humanitära situationen i östra DRK har inträffat i samband med en drastisk revidering av USA:s politik för humanitärt bistånd och utveckling; USA hade fram till dess finansierat nästan 70 procent av den humanitära insatsen i DRK. Nedskärningarna rapporteras ha begränsat de humanitära aktörernas kapacitet. [51]

3.2.2 Drivkrafter och bakomliggande faktorer till konflikt

Den svaga statsmakten, med brister både avseende integritet och kapacitet, brukar framhållas som en central förklarande faktor bakom de väpnade våldsamheterna i östra DRK, inklusive Nordkivu, Sydkivu och Ituri.[52] I sammanhanget betonas frånvaron av effektiv statlig kontroll över vidsträckta områden, avsaknad av både politisk vilja/ansvarstagande och ett oberoende rättsväsende samt en utbredd straffrihet.[53] Styrelseskicket beskrivs som i praktiken starkt centraliserat, till stor del inriktat på huvudstaden Kinshasa.[54]

Utöver statens tillkortakommanden finns ett flertal bakomliggande mönster och drivkrafter till konflikt, exempel på detta är etniska spänningar och diskriminering, fattigdom (avsaknad av ekonomiska möjligheter hindrar människor att få tillgång till sjukvård, mat och utbildning samt ger näring åt väpnade stridigheter och etniskt betingat våld), konkurrens om bördig mark och andra naturtillgångar och utländska intressen. Våldet baseras således på såväl ekonomiska som politiska, sociala och etniska grunder.[55] Konfliktdynamiken kan skilja sig från territorium till territorium.[56]

Rådande skiljelinjer i samhället motsvarar etnisk och regional tillhörighet, och tillgång till resurser, mark och medborgarskap är känsliga ämnen.[57] Norwegian Refugee Council i Goma, Nordkivu, har understrukit att etnicitet är en mycket viktig faktor i östra DRK. Den traditionella makten/ledaren[58] är baserad på etnicitet och finns generellt nära individen, vilket är ett incitament att vända sig till den. Den formella makten kan vara långt bort, inte minst på landsbygden. Även bristande

[51] Global Protection Cluster, République Démocratique du Congo, Analyse de Protection, 2025-11-20, s. 2; ICG, The M23 Offensive: Elusive Peace in the Great Lakes, 2025-12-19
[52] FN, UNHCR, UNHCR Position on Returns to North Kivu, South Kivu and Ituri in the Democratic Republic of the Congo - Update IV (Revision 1), 2025-04-01; Governance In Conflict Network (GIC)/Conflict Research Group (CRG), Pourquoi la paix ne vient pas en RDC? Lignes rouges vitales, négociations bloquées et voies de sortie radicales, 2026-01-01, s. 30
[53] Bertelsmann Stiftung, BTI 2024 Country Report - Congo, DR, 2024-03-19, s. 3–7, 11-12, 29, 39; GIC/CRG, Pourquoi la paix ne vient pas en RDC? Lignes rouges vitales, négociations bloquées et voies de sortie radicales, 2026-01-01, s. 33, 35; Internationell icke-statlig organisation, möte i Goma, 2015-10-07
[54] GIC/CRG, Pourquoi la paix ne vient pas en RDC? Lignes rouges vitales, négociations bloquées et voies de sortie radicales, 2026-01-01, s. 16
[55] USA, OSAC, Democratic Republic of Congo (DRC) Country Security Report, Political Violence and Civil Unrest, 2024-12-30; UI, Landguiden, Konflikter i Kongo-Kinshasa, 2025-04-25; Amnesty International, Why is the Democratic Republic of Congo wracked by conflict? 2024-10-29; Bertelsmann Stiftung, BTI 2024 Country Report - Congo, DR, 2024-03-19, s. 28
[56] Ebuteli/REFRACT, Escalation and Restraint in Conflicts in the Democratic Republic of the Congo, 2026-03-09, s. 26
[57] Bertelsmann Stiftung, BTI 2018 Congo DR Country Report, 2018, s. 31
[58] En i östra DRK ofta förekommande benämning på den högsta traditionella ledaren, hövdingen, är mwami. Se: Migrationsanalys. Migrationsverkets funktion för land- och omvärldsanalys, Landinformation: Demokratiska republiken Kongo. Fråga-svar. Traditionella ledare: succession, uppgifter, sedvanerätt med mera, 2025-12-11, s. 2

förtroende för statsmakten på grund av korruption uppgavs kunna leda till att befolkningen vänder sig till traditionella ledare.[59]

Befolkningen behöver organisera sig för att fylla det tomrum som finns när staten inte är närvarande och ger skydd. Man organiserar sig då efter etniska linjer. Väpnade lokala grupper skapas för att försvara det egna samhället mot inkräktare, även om de i praktiken även kan trakassera sitt samhälle. Även inom den politiska arenan inkluderar man sitt eget folk och då inte nödvändigtvis de som har färdigheter.[60] De etniska konflikterna är inte sällan småskaliga.[61]

Politiker använder även etnicitet i politiska syften, vilket leder till att folkgruppers situation kan förvärras.[62] Även väpnade grupper som främst förknippas med etniska konflikter (om exempelvis mark eller traditionellt sedvanerättsligt ledarskap) kan vara kontrollerade av beslutsfattare i Kinshasa eller provinshuvudstäder.[63]

En analytiker i Goma har betonat att alla etniska grupper är sårbara och graden beror på situationen. De kan vara svaga på en plats där de är få, medan de är starka och inflytelserika på en annan. Det rapporteras dock finnas en generell diskriminering mot rwandofona grupper, däribland tutsier (inklusive banyamulenge).[64]

MONUSCO uttryckte i mars 2025 djup oro över ökande hatretorik och etniskt riktade fientligheter mot tutsier och swahilitalande, särskilt när internflyktingpopulationer rör sig västerut mot DRK:s inre.[65] OHCHR rapporterade i september samma år att fientlighet mot rwandofona grupper underblåses av hatpropaganda och uppvigling till våld.[66] Fientlighet och misstänksamhet mot tutsier härrör bland annat från deras relationer med Rwanda.[67] Rwandofona folk betraktas ofta som främlingar med för mycket makt, även om de levt i landet i generationer.[68] AFC/M23 uppger sig vilja skydda kongolesiska tutsier. Gruppens offensiva operationer, understödda av Rwanda, och övergrepp rapporteras dock ha underblåst etniskt hat mot den folkgruppen.[69]

[59] Migrationsanalys. Migrationsverkets funktion för land- och omvärldsana-lys, Landinformation: Demokratiska republiken Kongo. Fråga-svar. Traditionella ledare: succession, uppgifter, sedvanerätt med mera, 2025-12-11, s. 12
[60] Internationell organisation, möte i Goma, Nordkivu 2015-10-05; Migrationsanalys. Migrationsverkets funktion för land- och omvärldsana-lys, Landinformation: Demokratiska republiken Kongo. Fråga-svar. Traditionella ledare: succession, uppgifter, sedvanerätt med mera, 2025-12-11, s. 16
[61] Västerländsk ambassad B, möte i Kinshasa, 2015-09-29
[62] Internationell icke-statlig organisation i Goma, möte i Goma, 2015-10-07; Bertelsmann Stiftung, BTI 2024 Country Report - Congo, DR, 2024-03-19, s. 34
[63] Ebuteli/REFRACT, Escalation and Restraint in Conflicts in the Democratic Republic of the Congo, 2026-03-09, s. 16
[64] Politisk analytiker i Goma, möte i Goma, 2015-10-05
[65] FN, Armed groups install 'parallel administration' in DR Congo, Security Council hears, 2025-03-27
[66] FN, UN Human Rights Council, Report of the OHCHR Fact-Finding Mission on the situation in North and South Kivu Provinces of the Democratic Republic of Congo, 2025-09-05, s. 65
[67] Chef för icke-statlig organisation i Goma, möte i Goma, 2015-10-08
[68] Bertelmann Stiftung, *BTI 2018 Congo DR Country Report,* 2018, s. 8
[69] Human Rights Watch. HRW, DR Congo: Killings, Rapes by Rwanda-Backed M23 Rebels, 2023-06-13

Forskningsinstitutet Ebuteli[70] skriver att konflikt över resurser i DRK alltid berott på en sammanstrålning av faktorer. Till exempel, i konflikterna där de rwandofona banyarwanda och banyamulenge ställs mot andra etniska grupper, har marktvister kombinerats med resonemang om ursprungsbefolkning och konkurrens om administrativ makt.[71]

Under OHCHR:s utredningsuppdrag med resor till DRK, Rwanda och Burundi under mars till augusti 2025 inkom ett flertal rapporter om tutsier som dödats, utsatts för diskriminering och anklagats för att ha orsakat den pågående AFC/M23-krisen i Nord- och Sydkivu.[72]

Därtill har immigrationen av rwandiska hutuer efter folkmordet av tutsier i Rwanda 1994 påverkat relationerna mellan olika folkgrupper och skapat spänningar.[73]

Därtill beskriver FN en långvarig tendens att sammanblanda hutusamhällen med den väpnade hutugruppen FDLR, ett mönster som historiskt sett underblåst stigmatisering och cykler av repression mot civila. FN noterar också i slutet av december 2025 att AFC/M23 och rwandiska styrkor (RDF), i sin offensiv för att bekämpa FDLR efter Gomas fall i januari 2025, genomförde utbredda och systematiska attacker riktade mot civila och då särskilt i hutudominerade områden i Bwito och Bwisha, Nordkivu.[74]

Konflikter i östra DRK bygger ofta på förbittring, sociala spänningar och minnen som skapats av över tre decenniers våld. Krig har militariserat samhället, normaliserat våld och skapat djupt rotat missnöje. Sedan början på 1990-talet har kongolesisk konflikt präglats av en blandning av lokal, nationell och regional dynamik.[75]

Utöver odlingsbar mark har naturtillgångar, inte minst mineraler, spelat en viktig roll i underblåsandet av väpnade oroligheter. Väpnade grupper har utvecklat verksamhet kopplad till mineraler, handelsvägar, kolproduktion, tjuvjakt med mera, vilket har militariserat de lokala ekonomierna starkt. Vissa grupper är direkt inblandade i gruvdrift eller produktion av andra produkter. Kontroll över dessa produktionscentra är en betydelsefull faktor i väpnad konfrontation mellan grupper i konflikt och en viktig förklaring till konfliktens förlängning i vissa specifika områden. Kampen om resurser kan också tolkas som orsakad av andra, strukturella faktorer. När det gäller mark kan den tillskrivas avsaknaden av institutionella ramverk (se

[70] Ebuteli arbetar tillsammans med Groupe d'étude sur le Congo (GEC) som bland annat består av forskarna och DRK-kännarna Jason Stearns och Koen Vlassenroot. Stearns är även medlem av Ebuteli. Se: https://www.ebuteli.org/about
[71] Ebuteli/REFRACT, Escalation and Restraint in Conflicts in the Democratic Republic of the Congo, 2026-03-09, s. 13
[72] FN, UN Human Rights Council, Report of the OHCHR Fact-Finding Mission on the situation in North and South Kivu Provinces of the Democratic Republic of Congo, 2025-09-05, s. 65
[73] ACAPS, DRC: Conflict and displacement in Nord Kivu and Ituri, 2019-05-14
[74] FN, UNSC, Midterm report of the Group of Experts on the Democratic Republic of the Congo, 2025-12-30, s. 2 och par.15, 38
[75] Ebuteli/REFRACT, Escalation and Restraint in Conflicts in the Democratic Republic of the Congo, 2026-03-09, s. 14-15

ovan), massiva befolkningsförflyttningar, brist på ekonomisk utveckling och demografisk press.[76]

Det förekommer vidare att trosföreställningar används för att rättfärdiga våld. Exempelvis legitimerar ADF våld utifrån en radikal och selektiv tolkning av islam, förstärkt av systematisk religiös propaganda. Ledare för CODECO presenterar gruppens sak som ett gudomligt mandaterat försvar av det egna lendu/bale-folket mot hema-folkets dominans och en trakasserande statsmakt. Väpnade grupper kan även tillämpa mysticistiska sedvänjor för att rättfärdiga våld. I Nordkivu, Sydkivu och Ituri förekommer bruket av dawa (en ritualmedicin eller amulett som för brukarna ger en spirituell dimension av konflikt). I alla dessa fall är det trossystem som ger mening och moraliska riktlinjer för samhällen/etniska grupper.[77]

Governance In Conflict Network (GIC)/*Conflict Research Group* (CRG) menar att konflikt reproducerar sig själv eftersom den är rotad i specifika territoriella spridningsområden som ständigt främjar väpnad återmobilisering. Områdena sägs kännetecknas av en kombination av faktorer:

- närvaro av rwandofona befolkningsgrupper, eller de som uppfattas som sådana, kring vilka konflikter om tillhörighet och medborgarskap uppstår
- närvaro av utländska väpnade grupper, vilket underblåser lokal osäkerhet och rättfärdigar så kallad självförsvarsmobilisering
- förekomst av en tradition av väpnat motstånd
- strukturerad cirkulation av vapen
- närvaro av resurser som inte kontrolleras av staten, särskilt gruv- eller jordbruksresurser.

Dessa förhållanden uppges vara särskilt tydliga i territorier som Fizi, Mwenga, Kalehe, Masisi, Rutshuru, Walikale, Beni, Djugu och Mambasa (samtliga är del av Nordkivu, Sydkivu eller Ituri). I områdena uppstår, fragmenteras, försvinner och återkommer väpnade grupper, ofta oberoende av avtal som undertecknats någon annanstans.[78]

[76] Ebuteli/REFRACT, Escalation and Restraint in Conflicts in the Democratic Republic of the Congo, 2026-03-09, s. 13
[77] Ebuteli/REFRACT, Escalation and Restraint in Conflicts in the Democratic Republic of the Congo, 2026-03-09, s. 11, 21
[78] GIC/CRG, Pourquoi la paix ne vient pas en RDC? Lignes rouges vitales, négociations bloquées et voies de sortie radicales, 2026-01-01, s. 31-32

3.2.2.1 Oroligheternas karaktär

År av konflikt rapporteras ha föranlett ett kollektivt trauma hos befolkningen i allmänhet och normaliserat våld och militarisering av samhället.[79] I berörda områden försvagas säkerhetssituationen av lokala konflikter, militäroperationer samt attacker och annan aktivitet från väpnade grupper.[80]

Över 120 väpnade grupper bedöms vara aktiva i provinserna Nordkivu, Sydkivu, Ituri och Tanganyika.[81] Därtill är trupper från Rwanda, Uganda och Burundi inblandade i det aktuella området (Nordkivu, Sydkivu och Ituri), liksom MONUSCO.[82]

De flesta väpnade grupper som verkar idag har sina rötter i traditioner av väpnad kamp som går tillbaka till första och andra Kongokriget (1996–1997 resp. 1998–2003) och i vissa fall ännu tidigare. Grupperna utvecklas, slås samman, splittras eller byter namn, ofta som svar på förändringar i ledarskap och lokala omständigheter, men de är fortfarande influerade av tidigare våldsvågor.[83]

De väpnade gruppernas motiv, interna organisation och finansiering rapporteras ofta vara oklar. Deras nätverk och förbindelser sinsemellan, samt med politiska och ekonomiska intressenter, har karaktäriserats som komplexa och föränderliga.[84] Många väpnade grupper har utvecklats till semi-kriminella gäng som exploaterar naturresurser och utövar press på lokalbefolkningen genom illegal beskattning i områdena de kontrollerar.[85]

Vissa grupper är välorganiserade med uttalade befälsordningar, roller och funktioner. Somliga befälhavare är avhoppade militärer från armén, dvs. FARDC. Grupperna kan använda sig av traditionella vapen, såsom machete, pilbåge och yxa, men även av moderna skjutvapen, inte minst AK-47.[86] Det finns även grupper som brukar tyngre och/eller högteknologiska vapen såsom artilleri och drönare. Forskaren Koen Vlassenroot m.fl. har kategoriserat väpnade grupper i östra DRK i fem huvudkategorier: upprorsgrupper, självförsvarsgrupper, grupper för erkännande, reformistiska grupper och utländska grupper (se fotnot för närmre detaljer).[87]

---

[79] Bertelsmann Stiftung, *BTI 2018 Congo DR Country Report*, 2018, s. 31
[80] Bertelsmann Stiftung, BTI 2024 Country Report - Congo, DR, 2024-03-19, s. 28; Critical Threats Project, Africa File Special Edition: Uganda in the DRC's M23 Conflict—Friend to All, Enemy to None, 2025-04-30; Global Centre for the Responsibility to Protect, Democratic Republic of the Congo, 2025-11-14
[81] Global Centre for the Responsibility to Protect, Democratic Republic of the Congo, 2025-11-14,
[82] FN, UNSC, MONSCO; Report of the Secretary-General, 2025-12-01, par. 16-23, 37; Jeune Afrique, Est de la RDC : les combats s'intensifient à Luvungi, près d'Uvira, 2025-12-08
[83] Ebuteli/REFRACT, Escalation and Restraint in Conflicts in the Democratic Republic of the Congo, 2026-03-09, s. 14
[84] ACAPS, *DRC: Conflict and displacement in Nord Kivu and Ituri*, 2019-05-14
[85] Stockholm International Peace Research Institute (SIPRI), *Securing legitimate stability in the DRC: External Assumptions and local perspectives*, september 2019, s. 7-8
[86] FN, MONUSCO, Détérioration de la situation des droits de l'homme dans le Masisi et le Lubero (NordKivu) […], 2018-12-19, s. 5 ff., 15 ff; FN, UNSC, *Midterm report of the Group of Experts on the Democratic Republic of the Congo, S/2019/974*, 2019-12-20, paragraf. 76, 79, 83
[87] Belgien, Belgien, Musée royal de l'Afrique centrale (MRAC), République démocratique du Congo, Sud-Kivu. Tome 2 Sous les temps de la postcolonie et des mouvements armés, 2024, s.409

Det förekommer allianser mellan väpnade grupper och mellan FARDC och väpnade grupper. Allianser förändras rebelbundet.[88] Som respons till AFC/M23:s pågående offensiv har regeringen förlitat sig på lokala miliser och väpnade grupper, ibland kallade *Wazalendo*. Ett flertal väpnade grupper i Nordkivu, Sydkivu och Ituri har i stället allierat sig med AFC/M23 – öppet eller i hemlighet.[89] DRK:s och AFC/M23/Rwandas militära stöd till mångfalden väpnade grupper befaras kunna få konsekvenser i form av framtida fragmentering av mer utbildade, utrustade och erfarna grupper än tidigare.[90]

Enligt UNHCR har alla konfliktens parter i de tre provinserna begått människorättsbrott.[91] I Nordkivu, Sydkivu och Ituri rapporteras beväpnade aktörer frekvent attackera byar, bränna hus, stjäla boskap och förnödenheter samt döda, skada och föra bort civilbefolkning. Sexuellt och könsrelaterat våld är regelbundet förekommande, liksom tvångsrekrytering av barn och illegal beskattning av befolkningen.[92]

Det stora flertalet kongolesiska grupper är baserade i rurala områden.[93] Våldsamheter sker dock inte enbart i avlägsna områden. Sedan januari 2025 har exempelvis Goma, Bukavu, Uvira och Minova drabbats med anledning av AFC/M23:s offensiv.[94]

Global Protection Cluster signalerade i december 2025 att medan Nordkivu och Ituri fortsatt utmärks av en kronisk osäkerhet, karaktäriseras Sydkivu av en våldseskalering och väpnade gruppers ockupation av nya zoner.[95] Stridigheter i de tre aktuella provinserna rapporteras ofta ha varit mycket våldsamma och involverat tunga vapen och bombning av tätbefolkade platser, inklusive zoner där internflyktingar uppehåller sig. Våldet har medför storskaliga och återkommande befolkningsförflyttningar, allvarliga människorättsbrott och akuta humanitära behov. Samma källa uppger att konflikdynamiken upprätthållit en aktiv frontlinje över

[88] Bertelsmann Stiftung, BTI 2024 Country Report - Congo, DR, 2024-03-19, s. 28
[89] FN, UNHCR, UNHCR Position on Returns to North Kivu, South Kivu and Ituri in the Democratic Republic of the Congo - Update IV (Revision 1), 2025-04-01
[90] ACLED, The enemy of my enemy is my friend: How armed group alliances are shaping the battle for South Kivu, 2026-03-27, https://acleddata.com/report/enemy-my-enemy-my-friend-how-armed-group-alliances-are-shaping-battle-south-kivu
[91] FN, UNHCR, UNHCR Position on Returns to North Kivu, South Kivu and Ituri in the Democratic Republic of the Congo - Update IV (Revision 1), 2025-04-01, par. 4
[92] FN, UNSC,MONUSCO; Report of the Secretary-General, 2025-12-01, par.30, 32; Global Protection Cluster, République Démocratique du Congo, Points sail-lants de protection – Novembre 2025, 2025-12-23; Global Protection Cluster, République Démocratique du Congo, Analyse de Protection, 2025-11-20, s. 3-6, 8, 10; FN, UNSC, Midterm report of the Group of Experts on the Democratic Republic of the Congo, 2025-12-30, s. 2, par.22; International Committee of the Red Cross (ICRC), Democratic Republic of the Congo: Ituri civilians trapped in a murderous cycle, 2025-11-06
[93] CRG, Congo, Forgotten. The Numbers Behind Africa's Longest Humanitarian Crisis, augusti 2019, s. 5
[94] Critical Threats Project, Boko Massacre in Nigeria; Ethiopia on the Brink; M23 Drone Attack; IS Attacks Niamey: Africa File, February 5, 2026, 2026-02-05; RFI, À la Une: après une année noire dans l'est de la RDC, une inflexion diplomatique? 2026-01-26
Global Protection Cluster, République Démocratique du Congo, Analyse de Protection, 2025-11-20, s. 1-4
[95] Global Protection Cluster, République Démocratique du Congo, Points saillants de protection – Novembre 2025, 2025-12-23

flera territorier i Nordkivu, Sydkivu och Ituri, vilket orsakat en kritisk försämring av skyddet av civila.[96]

För perioden januari till december 2025 rapporterade UNHCR 29 483 dokumenterade skyddsincidenter i provinserna Nordkivu och Sydkivu: 10 558 respektive 18 925 incidenter. 2024 var motsvarande data 10 978 och 8 561. UNHCR rapporterar om drastiskt minskade ekonomiska resurser under 2025, vilket orsakat en reducerad territoriell incidentbevakning och sen datainsamling. Det är för Migrationsanalys oklart om även bevakningen av Nord- och Sydkivu påverkats.[97]

Under perioden 1 december 2025 till den 8 mars 2026 dokumenterade UNJHRO 1 555 människorättsbrott och övergrepp i DRK, varav 893 i Nordkivu, 345 i Sydkivu och 161 i Ituri. AFC/M23 uppgavs fortsatt vara den största förövaren med 503 övergrepp omfattande 1 648 människor, följt av Wazalendo-grupperna med 221 övergrepp mot 573 personer. Statliga aktörer begick 425 dokumenterade brott som berörde 949 personer. FARDC noterades som den största statliga förövaren, följt av polisen.[98]

För MONUSCO:s uppskattning av ett flertal väpnade huvudaktörers närvaro i de tre aktuella provinserna den 1 november 2025, se karta i rapport från FN:s säkerhetsråd (s. 7).[99] Kartan visuliserar inte samtliga väpnade aktörers närvaro i området.

4. Aktörer

4.1 FARDC (Forces armées de la république démocratique du Congo)

DRK:s väpnade styrkor FARDC rapporteras fortsatt brista i kapacitet och integritet. Styrkorna är ansatta av systematisk och utbredd korruption, avsaknad av utrustning och utbildning samt parallella befälsordningar med splittrad lojalitet mellan olika befälhavare. FARDC är även beroende av icke-statliga allierade som uppges vara svårkontrollerade.[100] Styrkornas numerära storlek i östra DRK rapporteras vara svår att uppskatta.[101]

[96] Global Protection Cluster, République Démocratique du Congo, Analyse de Protection, 2025-11-20, s. 2, 4, 9
[97] FN, UNHCR, République Démocratique du Congo - Tableau de bord de Monitoring de Protection de janvier à décembre 2025, 2026-01-30
[98] FN, MONUSCO; Report of the Secretary-General, 2026-03-19, par. 27
[99] FN, UNSC, MONUSCO; Report of the Secretary-General, 2025-12-01, s. 7
[100] Bertelsmann Stiftung, BTI 2024 Country Report - Congo, DR, 2024-03-19, s. 7, 28; GIC/CRG, Pourquoi la paix ne vient pas en RDC? Lignes rouges vitales, négociations bloquées et voies de sortie radicales, 2026-01-01, s. 21, 35; The Africa Report, Conflict in eastern DRC provokes fears of regional war, 2025-02-14
[101] The Africa Report, Conflict in eastern DRC provokes fears of regional war, 2025-02-14; Internationell NGO A, e-post, 2026-03-20

Bertelsmann Stiftung rapporterar att FARDC alltjämt är i sönderfall och oförmögen att kontrollera landets hela territorium.[102] International Crisis Group beskriver den som kaotisk till sin karaktär.[103] FN rapporterade 2023 att 60 procent av FARDC-styrkorna i Nordkivu var olämpliga för strid.[104] Vidare har FARDC en historik av att inkorporera väpnade grupper i sina led, bland dessa finns element skyldiga till svåra människorättsövergrepp.[105] Armén anklagas också frekvent för olika former av sådana brott, bland annat sexuellt våld, utomrättsliga avrättningar, plundring och upprättande av vägspärrar i ekonomiskt/kriminellt syfte.[106]

FARDC:s allianser med väpnade grupper förändras frekvent.[107] I slutet av 2025 uppgavs DRK:s regering fortsatt förlita sig på *Volontaires pour la défense de la patrie* (VPD/Wazalendo) som proxystyrka för att bekämpa AFC/M23 och den rwandiska försvarsmakten RDF.[108]

DRK har också länge förlitat sig på FDLR (*Forces démocratiques de libération du Rwanda*) som en anti-rwandisk proxystyrka. Enligt Critical Threats Project är FDLR-kopplingar inom FARDC omfattande och involverar även seniora befälhavare, vilket underminerat bekämpningen av FDLR. Enligt FN återupprättade FARDC sina relationer med den hutudominerade gruppen efter en kortvarig insats mot FDLR sent 2024.[109] Det förekommer även samarbete mellan FARDC och FDLR-allierade grupper. Sedan juni 2025 har VDP- och Wazalendo-förband ofta opererat tillsammans med FDLR.[110]

FARDC och den ugandiska armén UPDF (*Uganda People's Defence Force*) har bedrivit gemensamma operationer mot ADF sedan 2021.[111] Även Burundis armé FDNB (*Burundi National Defence Force*) har samverkat med FARDC – bland annat mot AFC/M23 i Sydkivu. Det finns även uppgifter om att Burundi utplacerat milis till stöd för FARDC. Burundis inblandning har lett till spänningar mellan Burundi och Rwanda.[112]

Arsenalsmässigt har FARDC under stridigheterna mot AFC/M23 och rwandiska styrkor genomfört luftangrepp och stått för flygunderstöd till VDP/Wazalendo. I

[102] Bertelsmann Stiftung, BTI 2024 Country Report - Congo, DR, 2024-03-19, s. 7, 28
[103] ICG, The M23 Offensive: Elusive Peace in the Great Lakes, 2025-12-19, s. ii
[104] Bertelsmann Stiftung, BTI 2026 Country Report - Congo, DR, 2026-03-26, s. 33
[105] Bertelsmann Stiftung, BTI 2024 Country Report - Congo, DR, 2024-03-19, s. 7; Critical Threats Project, Africa File: SAF Gains in Central Sudan; DRC Ethnic Violence: Africa File, September 18, 2025,
[106] Bertelsmann Stiftung, BTI 2024 Country Report - Congo, DR, 2024-03-19, s. 7; Global Protection Cluster, République Démocratique du Congo, Points saillants de protection – Novembre 2025, 2025-12-23
[107] Bertelsmann Stiftung, BTI 2024 Country Report - Congo, DR, 2024-03-19, s. 28
[108] FN, UNSC, Midterm report of the Group of Experts on the Democratic Republic of the Congo, 2025-12-30, par. 72
[109] Critical Threats Project, DRC and Rwanda Sign US Economic Framework: Africa File, November 13, 2025, 2025-11-13
[110] FN, UNSC, Final report of the Group of Experts on the Democratic Republic of the Congo, 2025-07-03, s. 70; FN, UNSC, Midterm report of the Group of Experts on the Democratic Republic of the Congo, 2025-12-30, s. 2
[111] Critical Threats Project, Congo War Security Review – March 31, 2025, 2025-03-31; The Africa Report, Conflict in eastern DRC provokes fears of regional war, 2025-02-14
[112] FN, UNSC, Final report of the Group of Experts on the Democratic Republic of the Congo, 2024-06-04, par. 31; BBC Monitoring, Burundi redeploys troops to eastern DR Congo amid M23 advances, 2026-01-11; Ebuteli, L'AFC/M23 se retire d'Uvira, la bataille se poursuit dans les airs, 2026-02-18; The Africa Report, Conflict in eastern DRC provokes fears of regional war, 2025-02-14

slutet av 2025 rapporterades en ökning av arméns bruk av attack- och övervakningsdrönare.[113] Den internationella flygplatsen i Kisangani, provinsen Tshopo, används som bas för drönaroperationer och logistikleveranser till trupperna i Nord- och Sydkivu.[114] I Kisangani finns en stor del av DRK:s flotta av rysktillverkade jetplan och MALE-drönare (*medium-altitude long-endurance*), särskilt kinesiska CH-4 Rainbow and turkiska Bayraktar TB2 och TAI Anka.[115] FARDC har även använt Bujumburas flygplats för vapenleveranser och bombräder mot AFC/M23 och deras allierades militära positioner i Sydkivu.[116]

4.2 MONUSCO (United Nations Organization Stabilization Mission in the Democratic Republic of the Congo)

Under 2023 begärde President Félix Tshisekedis regering formellt ett tillbakadragande av FN:s fredsbevande styrkor, MONUSCO, från DRK. Regeringen uppgav samtidigt att styrkan hade misslyckats med att skydda civila och åstadkomma fred. Det hade även förekommit missnöje hos den kongolesiska allmänheten.[117]

MONUSCO påbörjade ett tillbakadragande ur landet, men pausade processen 2024 på grund av den instabila säkerhetssituationen.[118] Styrkan drog sig ur Sydkivu den 30 juni 2024, men kvarstannade i Nordkivu och Ituri.[119] För sina operationer och patrullering i Nordkivu och Ituri har MONUSCO utplacerat 9 281 trupper och 432 militära experter. Styrkan har även en polisfunktion om cirka 900 personer som patrullerar i prioriterade områden, såsom Beni och Oicha i Nordkivu.[120]

FN:s säkerhetsråd förlängde i december 2025 MONUSCO:s mandat till den 20 december 2026. Styrkans kärnverksamhetsområde förblev Nordkivu och Ituri, med eventuell utplacering kopplad till övervakning av eldupphör i Sydkivu. Även MONUSCO:s insatsbrigad FIB (*Force Intervention Brigade*) förnyades.[121] I slutet av februari 2026 sände MONUSCO en utvärderingsgrupp till Uvira, Sydkivu, för att stödja genomförandet av en övervakningsmekanism för vapenvila i provinsen. Tanken är att MONUSCO även ska utplacera personal i Uvira.[122]

[113] FN, UNSC, MONUSCO; Report of the Secretary-General, 2025-12-01, s. 18
[114] FN, UNSC, Midterm report of the Group of Experts on the Democratic Republic of the Congo, 2025-12-30, par.79
[115] Critical Threats Project, Boko Massacre in Nigeria; Ethiopia on the Brink; M23 Drone Attack; IS Attacks Niamey: Africa File, 2026-02-05,
[116] Critical Threats, Boko Massacre in Nigeria; Ethiopia on the Brink; M23 Drone Attack; IS Attacks Niamey: Africa File, February 5, 2026,
[117] New Lines Institute for Strategy and Policy, MONUSCO: A Crossroads for Modern Peacekeeping, 2025-11-10, s.
[118] Reuters, A tinderbox conflict in Congo is ready to explode, 2025-03-05
[119] HRW, DR Congo: Civilians in South Kivu City at Serious Risk, 2026-01-20; FN, United Nations Peace Keeping MONUSCO ending its mission in South Kivu after more than 20 Years of Service, 2024-06-25
[120] FN, UNSC, MONUSCO; Report of the Secretary-General, 2025-12-01, par. 21-22, 25, 59
[121] FN, UN Peace Keeping, Security Council renews DR Congo peacekeeping mission amid renewed M23 offensives in the east, 2025-12-19
[122] Reuters, M23 rebel spokesperson killed in Congo army drone strike, officials say, 2026-02-24; Reuters, Mayor sets up small staff in Congo's Uvira after return to work, 2026-02-12

MONUSCO hade sitt högkvarter i Nordkivus huvudstad Goma. När AFC/M23 intog staden i januari 2025 valde FN att tillfälligt flytta militärbasen till Beni som ligger i regeringskontrollerat område i samma provins. Alla FN-aktiviteter till stöd för statliga institutioner i AFC/M23-kontrollerat område ställdes in.[123]

MONUSCO har bland annat som uppdrag att skydda civila som hotas av fysiskt våld, neutralisera väpnade grupper, bistå avväpning, verka för demobilisering, åteintegrerin och säkerhetssektorreform samt bevaka och rapportera människorättsövergrepp och brott mot internationell humanitär rätt.[124]

4.3 Wazalendo

Som en reaktion på M23:s offensiv kallade kongolesiska myndigheter i slutet av 2022 till väpnad mobilisering, vilket ledde till massmobilisering av kongolesisk ungdom. Det inspirerade även dussintals av väpnade grupper att kollektivt kalla sig Wazalendo (swahili: "patrioter") eller *Volontaires pour la défense de la Patrie* (VDP) och ansluta till strid mot M23. Regeringen försökte formalisera mobiliseringen genom att skapa RAD (*Réserve armée de défense*) och även väpna/finansiera Wazalendo och andra allierade grupper (bland annat FDLR) för gemensamma operationer med FARDC. Hösten 2025 rapporterades dock Wazalendogrupperna i huvudsak vara bortom effektiv statlig kontroll. Wazalendo är en beteckning som används för både Wazalendo och VDP-grupper.[125]

Wazalendo består därmed av en mångfald väpnade grupper, däribland Mai Mai-grupper, som i stor utsträckning rekryterar på etniska grunder och säger sig representera diverse olika folkgrupper i regionen (se även avsnitt 4.5.8).[126]

ACLED uppger att Wazalendo saknar en tydlig befälsstruktur under den kongolesiska militären, liksom koordinering med andra väpnade grupper. Varje grupp lyder sin egen ledare. Vissa Wazalendo-allierade har dock slutit formella avtal sinsemellan och med FARDC under VDP och RAD. Bland Wazalendogrupperna kan exempelvis Mai Mai Raia Mutomboki, Mai Mai Yakutumba och Nyaturagrupper nämnas. Det finns samtidigt en problematik vad gäller identifiering av vad som är en Wazalendogrupp. Även lokala rapporter beskriver ofta vilken grupp som helst som strider mot AFC/M23 eller Rwanda som Wazalendo.[127]

[123] ICG, The M23 Offensive: Elusive Peace in the Great Lakes, 2025-12-19, s. i, 19
[124] FN, UN Peace Keeping, Security Council renews DR Congo peacekeeping mission amid renewed M23 offensives in the east, 2025-12-19
[125] FN, UN Human Rights Council, Report of the OHCHR Fact-Finding Mission on the situation in North and South Kivu Provinces of the Democratic Republic of Congo, 2025-09-05, par. 9 och fotnot 9,
[126] HRW, DR Congo: Killings, Rapes by Rwanda-Backed M23 Rebels, 2023-06-13; Jason Stearns, Dancing in the Glory of Monsters: The Collapse of the Congo and the Great War of Africa, s. 232, Public Affairs 2012; ACLED, The enemy of my enemy is my friend: How armed group alli-ances are shaping the battle for South Kivu, 2026-03-27; AS-SODIP/IPIS/DIIS, "The M23 "version 2" – Enjeux locaux, motivations, perceptions et impacts", 2024-05-04, s. 35
[127] ACLED, The enemy of my enemy is my friend: How armed group alliances are shaping the battle for South Kivu, 2026-03-27; AS-SODIP/IPIS/DIIS, "The M23 "version 2" – Enjeux locaux, motivations, perceptions et impacts", 2024-05-04, s. 5

Till skillnad från FARDC – som har ett nationellt mandat – tenderar de Wazalendoanslutna grupperna sträva efter lokala målsättningar, såsom att försvara specifika etniska grupper, kontrollera särskilda handelsvägar eller upprätthålla inflytande över ett mindre område.[128]

I Sydkivu tenderar Wazalendogrupper komma från varierande etniska bakgrunder, men ofta framställer de sig själva som indogena eller lokala i kontrast till banyamulenge som många Wazalendogrupper anser vara utomstående och inte äkta kongolser.[129] Det kan även noteras att FARDC har vissa befäl som är banyamulenge samtidigt som många Wazalendogrupper uttryckligen mobiliserar mot vad som uppfattas som rwandofonskt inflytande.[130] Enligt FN:s expertgrupp har Wazalendo fler än 28 000 stridande.[131]

FN:s expertgrupp rapporterade i december 2023 att FARDC försåg VDP-ledare och kombattanter med vapen, logistik och kontanter. Samtidigt uppgavs VDP-kombattanterna ha distinkta färgade armband för identifiering (gruppen APCLS bar till exempel gula band och NDCR-Guidon blågröna). Majoriteten VDP-grupper sades bära FARDC-uniformer.[132]

Wazalendo rapporteras ha begått övergrepp såsom dödande, våldtäkter, plundring, godtyckliga arresteringar, kidnappningar och summariska bestraffningar i områden under deras kontroll.[133]

Utöver närvaron i Sydkivu rapporterade FN i december 2025 om Wazalandoaktivitet vid frontlinjerna runt om i Nordkivus territorier Masisi, Rutshuru, Nyiragongo och Walikale samt i Gomas utkanter.[134] I en rapport från 2025 exemplifierar CRG/Ebuteli med två kluster av Wazalendogrupper. Det ena finns i området Petit Nord (omfattande Goma och territorierna Masisi, Rutshuru, Nyiragongo och Walikale i Nordkivu) och det andra, bestående av olika VDP-fraktioner i Grand Nord (staden Butembo och territorierna Lubero och Beni i Nordkivu).[135]

[128] ACLED, The enemy of my enemy is my friend: How armed group alliances are shaping the battle for South Kivu, 2026-03-27,
[129] ACLED, The enemy of my enemy is my friend: How armed group alliances are shaping the battle for South Kivu, 2026-03-27
[130] ACLED, The enemy of my enemy is my friend: How armed group alliances are shaping the battle for South Kivu, 2026-03-27
[131] AS-SODIP/IPIS/DIIS, "The M23 “version 2” – Enjeux locaux, motivations, perceptions et impacts", 2024-05-04
[132] FN, UNSC, Midterm report of the Group of Experts on the Democratic Republic of the Congo, 2023-12-30, par. 39, annex 26
[133] FN, UN Office of the High Commissioner for Human Rights (OHCHR), HC Türk updates Council on the situation in North and South Kivu provinces of the Democratic Republic of the Congo, 2025-06-16
[134] FN, UNSC, Midterm report of the Group of Experts on the Democratic Republic of the Congo, 2025-12-30
[135] CRG/Ebuteli, Fighting Fire with Fire in Eastern Congo: The Wazalendo Phe-nomenon and the Outsourcing of Warfare, 2025-05-16, s. 14,19

4.4 FDLR (Forces démocratiques de libération du Rwanda)

FDLR med sin väpnade gren *Forces Combattantes Abacunguzi* (FOCA) är en av de varaktigaste väpnade grupperna i östra DRK.[136] Gruppen bildades år 2000 av element från den tidigare rwandiska regeringen, den hutudominerade f.d. rwandiska armén *Forces Armées Rwandaises* (FAR) och Interahamwemilis som flydde Rwanda 1994. Bland grundarna rapporteras personer med ansvar för folkmordet i Rwanda 1994 vara inkluderade – även rwandiska flyktingar nämns i sammanhanget.[137] Därefter uppges ett ökande antal kongoleser ha anslutit till gruppen.[138]

FDLR har begått svåra människorättsbrott, däribland riktade övergrepp mot kvinnor och barn i konflikt, inklusive dödande, lemlästning, sexuellt våld och tvångsfördrivning.[139] Vid upprepade tillfällen har hutumilisen attackerat banyamulengesamhällen.[140]

FDLR är en av FARDC:s huvudallierade i striderna mot AFC/M23 och Rwandas styrkor.[141] FDLR-FOCA har fått finansiering och militär utrustning av FARDC som utbyte för sitt militära stöd mot AFC/M23.[142] Gruppen har frekvent anslutit sig till FARDC:s operationer för att strida vid sidan av Wazalendo-kopplade grupper. FDLR betraktas dock generellt inte som del av Wazalendo-koalitionen, många ser den snarare som en rwandisk grupp än en lokal självförsvarsgrupp.[143] Vad gäller Wazalendo, se avsnitt 4.3.

FDLR-FOCA finansierar sig till stor del genom exploatering av träkol och plankor från Virunga National Park, kidnappningar samt olagligt indrivna skatter vid vägspärrar.[144]

MONUSCO skriver att FDLR:s officiella syfte är att använda militära påtryckningar för att inleda en "inter-rwandisk dialog" med den nuvarande rwandiska regeringen. Dess dolda syfte förefaller dock vara att störta den rwandiska regeringen.[145]

---

[136] Small Arms Survey, Down, but Not Out: The FDLR in the Democratic Re-public of the Congo (Research Note 56), januari 2016, s. 1
[137] ACLED, The enemy of my enemy is my friend: How armed group alli-ances are shaping the battle for South Kivu, 2026-03-27; FN, MONUSCO, The Foreign Armed Groups, 2025-01-27; New Lines Magazine, On the Front Lines of the M23 Rebellion, 2025-05-07
[138] FN, MONUSCO, The Foreign Armed Groups, 2025-01-27
[139] FN, UNSC, Security Council Committee established pursuant to resolution 1533 (2004) concerning the Democratic Republic of the Congo, 2014-10-14
[140] New Lines Magazine, On the Front Lines of the M23 Rebellion, 2025-05-0
[141] FN, UNSC, Final report of the Group of Experts on the Democratic Republic of the Congo (S2025/446), 2025-07-03, par. 70
[142] FN, UNSC, Final report of the Group of Experts on the Democratic Republic of the Congo, 2024-06-04, par. 72
[143] ACLED, The enemy of my enemy is my friend: How armed group alli-ances are shaping the battle for South Kivu, 2026-03-27
[144] FN, UNSC, Final report of the Group of Experts on the Democratic Republic of the Congo, 2024-06-04, par. 78
[145] FN, MONUSCO, The Foreign Armed Groups, 2025-01-27

Rwanda lyfter fram FDLR som ett säkerhetshot.[146] Gruppen har en tutsifientlig ideologi.[147]

FDLR har kännetecknats av stark intern sammanhållning och hierarkiska strukturer liknande dem i den tidigare rwandiska statsapparaten.[148] Inom gruppen förekommer militära titlar, trots att det inte är en nationell armé. Övergripande militär befälhavare för FDLR-FOCA är den sanktionerade "Major General" Pacifique Ntawunguka (alias Omega Israel). "General" Victor Byiringiro (alias Rumuri eller Rumuli) är interim-president för FDLR-FOCA:s politiska gren.[149]

FN uppgav i juni 2024 att FDLR-FOCA uppskattningsvis hade 1 000 till 1 500 kombattanter grupperade i tre bataljoner. Varje bataljon hade ansvar för en av tre sträckor: (a) "Samariya" (Kishishe, Kalengera, Kibirizi och Mabenga); (b) "Jericho" (Rwindi-Nyanzale); och (c) "Médaillon" (Sake, Mubambiro och Karuba). FDLR-FOCA har en specialenhet känd som *Commando de recherche et d'action en profondeur* (CRAP). Specialstyrkan uppskattades ha mellan 350 till 500 kombattanter.[150] Nyrekryterade har fått ideologisk och militär undervisning i utbildningsläger.[151]

Sedan AFC/M23:s och rwandiska styrkors första attacker mot FDLR-FOCA:s baser 2022 har framträdande ledare och många av gruppens stridande dödats. FDLR rapporteras också ha förlorat somliga av sina nyckelpositioner och tvingats flytta sitt högkvarter från Tongo till Shove, längre söderut i territoriet Rutshuru. FDLR-FOCA:s ledning beslutade även att geografiskt dela upp sig: en kommandostruktur etablerades i Rusayo, Nyiragongo, och en annan i Mubambiro och Sake i Massisi.[152]

FN:s expertgrupp uppgav i sin decemberrapport 2025 att FDLR alltjämt var aktiva vid flera större frontlinjer runt om i Nordkivus territorier Masisi, Rutshuru, Walikale och Nyiragongo samt i Gomas utkanter. De ingick i första försvarslinjen till stöd för FARDC mot AFC/M23 och rwandiska styrkor. I expertgruppens julirapport 2025 nämndes att FDLR-kombattanter sedan november 2024 även varit aktiva vid frontlinjer i territoriet Lubero och i provinsen Sydkivu. FDLR:s stridande befinner sig i huvudsak i AFC/M23-kontrollerade områden.[153]

[146] BBC, DR Congo and Rwanda agree to ease tensions after talks in US, 2026-03-19,
[147] Critical Threats Project, Deadlock in the DRC: Africa File Special Edition, 2026-03-20
[148] ACLED, The enemy of my enemy is my friend: How armed group alli-ances are shaping the battle for South Kivu, 2026-03-27
[149] FN, UNSC, Final report of the Group of Experts on the Democratic Republic of the Congo, 2024-06-04, par. 74
[150] FN, UNSC, Final report of the Group of Experts on the Democratic Republic of the Congo, 2024-06-04, par. 75, 77
[151] FN, UNSC, Final report of the Group of Experts on the Democratic Republic of the Congo (S2025/446), 2025-07-03, par. 72
[152] FN, UNSC, Final report of the Group of Experts on the Democratic Republic of the Congo, 2024-06-04, par. 73
[153] FN, UNSC, Midterm report of the Group of Experts on the Democratic Republic of the Congo, 2025-12-30, s. 73 och par. 14; FN, UNSC, Final report of the Group of Experts on the Democratic Republic of the Congo (S2025/446), 2025-07-03, par. 70

Ytterligare uppgifter om FDLR-FOCA:s ledning hittas i bilaga 51 i FN:s Final report of the Group of Experts on the Democratic Republic of the Congo, 2024-07-04.[154]

4.5 AFC/M23 (Alliance Fleuve Congo/Mouvement du 23 mars) och Rwanda

Den väpnade rörelsen M23 bildades i april 2012 till följd av ett myteri inom FARDC. De revolterande var före detta medlemmar ur den tutsidominerade väpnade gruppen CNDP (*Congrès National pour la Défense du Peuple*), som integrerats i FARDC, som protesterade mot hur avtalet mellan regeringen och CNDP den 23 mars 2009 hanterats. Bland CNDP:s allmänna krav ingick skydd av DRK:s tutsier och eliminering av hutugruppen FDLR.[155] Namnet M23 är en förkortning av *Mouvement du 23 mars* (23 mars-rörelsen) och syftar på ovan nämnda avtal mellan föregångaren CNDP och DRK:s regering.[156]

Under 2012–2013 ökade M23 snabbt i militär slagstyrka och expanderarade territoriellt. Gruppen intog även Nordkivus provinshuvudstad Goma.[157] 2013 mötte M23 dock sitt nederlag, varefter kombattanterna retirerade från DRK till läger i Uganda och Rwanda. I december samma år undertecknade M23 ett avtal med de kongolesiska myndigheterna enligt vilket M23 upplöstes som väpnad grupp.[158] Efter det militära nederlaget splittrades M23 i två fraktioner, varav den ena sökte tillflykt i Rwanda och den andra i ett arméläger i sydvästra Uganda. Den sistnämnda fraktionen bestod av majoriteten av gruppens stridande.[159]

2017 lämnade M23:s militäre ledare Sultani Makenga Uganda för att upprätta bas i nationalparken Virunga, Nordkivu.[160] Gruppen ska under fyra år genomgått svåra förhållanden i bergen och endast sporadiskt sammandrabbat med kongolesiska styrkor. Enligt Congo Research Group (CRG) var det inte förrän i november 2021 som M23 fick ett markant tillskott av rekryter och förnyat externt stöd.[161] Tidigt

[154] FN, UNSC, Final report of the Group of Experts on the Democratic Republic of the Congo (S/2024/432) [EN/AR/RU/ZH], 2024-07-04
[155] FN, UNSC, Final report of the Group of Experts on the Democratic Republic of the Congo, 2022-06-14, par. 58
[156] ICG, The M23 Offensive: Elusive Peace in the Great Lakes, 2025-12-19, s. i, 4; Rift Valley Institute/Usalama project, Stearns, Jason: From CNDP to M23. The evolution of an armed movement in eastern Congo, 2023, s. 9, 35, 41
[157] Rift Valley Institute/Usalama project, Stearns, Jason: From CNDP to M23. The evolution of an armed movement in eastern Congo, 2023, s.8; Association pour le Développement des Initiatives Paysannes (AS-SODIP), International Peace Information Service (IPIS), Danish Institute for International Studies (DIIS) "The M23 “version 2” – Enjeux locaux, motivations, perceptions et impacts", 2024-04-02, s. 4,10
[158] FN, UNSC, Final report of the Group of Experts on the Democratic Republic of the Congo, 2022-06-14, par. 58
[159] CRG/CIS, The M23: A Fractious, Entrenched Rebellion, 2026-04-01, s. 6
[160] FN, UNSC, Final report of the Group of Experts on the Democratic Republic of the Congo, 2022-06-14, par. 59-60; CRG/CIC, The M23: A Fractious, Entrenched Rebellion, 2026-04-01, s. 6-7
[161] CRG/CIC,The M23: A Fractious, Entrenched Rebellion, 2026-04-01, s. 6-7

samma månad följde en serie attacker mot FARDC i området: M23:s väpnade aktiviteter i DRK var fullt återupptagna.[162]

Den 15 december 2023 skapade Corneille Nangaa, tidigare chef för DRK:s valkommission, *Alliance Fleuve Congo* – Kongoflodsalliansen (AFC).[163] AFC annonserades i Nairobi och i närvaro av M23:s politiske ledare Bertrand Bisimwa.[164] AFC är en koalition av rebell - och oppositionsrörelser som opponerar sig mot DRK:s regering.[165] Efter Nairobi-framträdandet har AFC och M23 förenats under beteckningen AFC/M23 med AFC som M23:s politiska gren/plattform.[166] M23 kom i samband med detta även att benämna sin militära gren *Armée Révolutionnaire du Congo* (ARC), även om den fortfarande även är känd som M23.

CRG uppger att M23 allierade sig med den politiska rörelsen AFC som en ansträngning för att stärka sin legitimitet och ses som mer än ett Rwandastött tutsiuppror.[167] Taktiskt rapporteras AFC med sin allians av rörelser ha möjliggjort för M23 att vidga närvaro till geografiskt spridda områden – ofta bakom FARDC:s linjer och i områden som AFC/M23 inte kunnat besätta utan flyg. Ett exempel är de allierade banjamulenge-gruppernas aktiviteter i Sydkivu.[168]

4.5.1 Rwandas inblandning

Liksom 2012 har M23 efter sin återkomst till DRK till stor del vunnit mark på grund av Rwandas stöd. Under många år har DRK:s grannar, särskilt Rwanda och Uganda, använt miliser som proxy (ombud) för att få inflytande i östra DRK. Den här gången rapporteras Rwanda ha stärkt M23 genom vapenleveranser, teknologi, utrustning, utbildning och egna trupper inne i Nordkivu och Sydkivu.[169] Forskaren och DRK-experten Jason Stearns uppgav till franska TV5 Monde i januari 2026 att Rwanda deltagit i nästan samtliga stora offensiver, däribland Goma, Bukvau och Uvira.[170]

Rwandas engagemang i östra DRK har i nästan tre decennier gjort det möjligt för landet att säkra stora geopolitiska och ekonomiska fördelar, inte minst indirekt kontroll över resursrika områden och strategiska förutsättningar inför vad som uppfattat som existentiella hot.[171] Våldsamheterna i östra DRK med väpnade grupper som hutumilisen FDLR, beskrivs som åtminstone ett orosmoment för Rwanda.[172] AFC/M23:s kontroll över områden i östra DRK har säkrat, åtminstone tillfälligt,

[162] FN, UN Security Council, Final report of the Group of Experts on the Democratic Republic of the Congo, 2022-06-14, par. 59-60
[163] CRG/CIS, The M23: A Fractious, Entrenched Rebellion, 2026-04-01, s. 20
[164] FN, UNSC, Report of the Secretary-General on the United Nations Organization Stabilization Mission in the Democratic Republic of the Congo, 2024-03-21, par. 10,
[165] BBC Monitoring, Armed Organisation Congo (DR), March 23 Movement (M23), 2026-04-02
[166] New Lines Magazine, On the Front Lines of the M23 Rebellion, 2025-05-07
[167] CRG/CIS,The M23: A Fractious, Entrenched Rebellion, 2026-04-01, s. 8
[168] ACLED, The enemy of my enemy is my friend: How armed group alliances are shaping the battle for South Kivu, 2026-03-27
[169] ICG, The M23 Offensive: Elusive Peace in the Great Lakes, 2025-12-19, s. 1; RFI, À la Une: après une année noire dans l'est de la RDC, une inflexion diplomatique? 2026-01-26
[170] TV5 Monde, Le Journal Afrique [X, f. d. Twitter], @JTAtv5monde, 2026-01-26, 22:05
[171] GIC/CRG, Pourquoi la paix ne vient pas en RDC? Lignes rouges vitales, négociations bloquées et voies de sortie radicales, 2026-01-01, s. 22
[172] New Lines Magazine, On the Front Lines of the M23 Rebellion, 2025-05-07

Rwanda tillgång till mineralrika områden och bördig mark, medfört politiskt inflytande samt även skadat FDLR.[173]

CRG uttrycker att den rwandiska regeringen till stor del ser M23 som ett sätt att utöva makt och inflytande i östra DRK: skydda sina säkerhetsintressen, skapa en buffertzon för resursutvinning och politisk påverkan, och tillgodose inhemska väljare som ser sådan kontroll som nödvändig för att bevara arméns (RDF) dominans och Rwandas stabilitet. Enligt uppgift har den rwandiska regeringen dock kritiserat Nangaa för att ha sagt att M23 kommer att bege sig hela vägen till Kinshasa och att han kommer att bli nästa president.[174] Jason Stearns uppgav i januari 2026 att han trodde Rwanda, av politiska, ekonomiska och militära skäl, ville ha ett område genom vilket man kan kontrollera östra DRK. Han var även av uppfattningen att Rwanda kommer att fortsätta att strida tills det kommer ett avtal som leder till detta.[175]

Vad avser Rwandas egna kommentarer om dess förhållande till M23 har utrikesministern uttryckt att Rwanda ”vidtagit defensiva åtgärder vid gränsen DRK-Rwanda för att förhindra eventuell konfliktspridning”. Rwandas ambassadör i USA uppgav dock i januari 2026 att Rwanda engagerar sig i "säkerhetssamordning" med AFC/M23.[176] M23:s uttalanden om stöd till kongolesiska tutiser och dess kamp mot FDLR går i linje med Rwandas säkerhetsintressen. Vissa observatörer ser dock Rwandas tal om säkerhet som en förevändning för att kunna upprätthålla sitt inflytande i östra DRK.[177]

En forskare som Migrationsanalys samtalade med i april 2026 betonade att Rwanda har sina egna existensiella rädslor. Den huvudsakliga farhågan uppgavs inte vara hutumilisen FDLR utan att ett fientligt DRK skulle kunna stimulera opposition inom Rwanda. Källan betonade Rwandas inhemska säkerhet som orsak till dess stöd för AFC/M23.[178]

FN:s expertgrupp för DRK rapporterade i slutet av 2025 att de rwandiska styrkorna i DRK uppgick till 6000–7000 man i Nord- och Sydkivu och att deras stöd var avgörande för M23:s militära operationers framgång och då även för erövrande av nya områden.[179] Expertgruppen fortsatte att dokumentera de rwandiska styrkornas

[173] FN, UNSC, Final report of the Group of Experts on the Democratic Republic of the Congo (S2025/446), 2025-07-03, par. 42-43
[174] CRG/CIC, The M23: A Fractious, Entrenched Rebellion, 2026-04-01, s. 24-27
[175] TV5 Monde, Le Journal Afrique [X, f d Twitter], @JTAtv5monde, 2026-01-26, 22:05
[176] CRG/CIC, The M23: A Fractious, Entrenched Rebellion, 2026-04-01, s. 24-27
[177] AS-SODIP/IPIS/DIIS, "The M23 “version 2” – Enjeux locaux, motivations, perceptions et impacts", 2024-04-04. s. 8, 12, 35
[178] Senior Researcher (A), möte 2026-04-21
[179] Critical Threats Project, Deadlock in the DRC: Africa File Special Edition, 2026-03-20

användning av avancerad militär teknologi och utrustning, inklusive störningsutrustning (s.k. jamming- och spoofingsystem).[180] Styrkorna började använda beväpnade drönare 2025.[181]

Enligt Jason Stearns är hela gränsen mot Rwanda kontrollerad avAFC/M23 och en stor bit av gränsen mot Burundi är kontrollerad av M23 och Rwanda.[182]

4.5.2 AFC/ M23:s mål

Den historiska kontexten är av central betydelse för att förstå M23:s agerande och den pågående M23-konflikten. Tillgång till mark och kontroll i de aktuella områdena framhålls som nyckelfaktorer i gruppens återkomst, och inte nödvändigtvis (eller enbart) tillgång till de omfattande naturtillgångarna. Till detta kommer regionala säkerhetsproblem relaterade till väpnade grupper, flyktingar och spänningar mellan folkgrupper.[183]

M23:s intressen har varierat över tid. I november 2021 formulerade rörelsen sina krav till stor del kring en lösning av konflikten 2012–2013 och insisterade på att det avtal som då undertecknades skulle genomföras. Detta innebar frigivning av politiska fångar, amnesti för krigsförbrytelser och brott mot mänskligheten samt flyktingars återvändande till DRK. Särskilt från 2023 betonade gruppen dock alltmer det påstådda folkmordet mot den kongolesiska tutsibefolkningen och den bredare regeringskrisen i landet.[184] Tshisekedi-regeringen framställdes som illegitim och uppmanades att avgå. Dessa krav kom att trappas upp i takt med att upproret gick vidare och man utökade territoriell kontroll.[185] Neutralisering av den hutudominerade milisen FDLR är ett annat mål. Källor inom AFC/M23 och nära den rwandiska regeringen har också signalerat att man verkar för att skapa en autunom region i östra DRK.[186]

CRG rapporterar att M23 hyser många konkurrerande krav och representerar flera olika väljargrupper. Även mellan AFC och M23 går intressena i viss mån isär. Under 2025–2026 har exempelvis AFC:s Nangaa tydliggjort sin ambition att störta regeringen i Kinshasa, medan M23 i första hand fokuserat på att konsolidera kontroll i östra DRK.[187] Nangaa har signalerat ambition att ta makten i Kinshasa genom

[180] FN, UNSC, Midterm report of the Group of Experts on the Democratic Republic of the Congo, 2025-12-30, s. 68, 70-71
[181] CRG /CIC, The M23: A Fractious, Entrenched Rebellion, 2026-04-01, s. 17
[182] TV5 Monde, Le Journal Afrique [X, f d Twitter], @JTAtv5monde, 2026-01-26, 22:05
[183] AS-SODIP/IPIS/DIIS, "The M23 “version 2” – Enjeux locaux, motivations, perceptions et impacts", 2024-04-04. s. 8, 12, 35
[184] CRG/CIC, The M23: A Fractious, Entrenched Rebellion, 2026-04-01, s. 24-27; AS-SODIP/IPIS/DIIS, "The M23 “version 2” – Enjeux locaux, motivations, perceptions et impacts", 2024-04-04, s. 8
[185] CRG/CIC, The M23: A Fractious, Entrenched Rebellion, 2026-04-01, s. 21, 24-27; ICG, The M23 Offensive: Elusive Peace in the Great Lakes, 2025-12-19, s. 31
[186] FN, UNSC, Final report of the Group of Experts on the Democratic Republic of the Congo (S2025/446), 2025-07-03, par. 11
[187] CRG/CIC, The M23: A Fractious, Entrenched Rebellion, 2026-04-01, s. 21, 24-27; ICG, The M23 Offensive: Elusive Peace in the Great Lakes, 2025-12-19, s. 31

våld. I juli 2025 rapporterade FN att såväl M23 som Rwanda stödde idén om regeringsskifte i DRK, men inte genom en militärkampanj som avancerar från östra DRK mot Kinshasa.[188]

För vissa inom AFC/M23 är uppror en fråga om överlevnad: många ledares erfarenheter av detta går tillbaka över trettio år i tiden. Somliga inom gruppens elitskikt uppges sträva efter nationella förhandlingar som leder till ett maktdelningsavtal på nationell nivå.[189]

Bland kraven inom AFC/M23 finns de som kan betecknas som otänkbara för den kongolesiska regeringen, och de som är mer politiskt genomförbara: exempelvis återvändande av flyktingar – både kongolesiska tutsier och befolkningsgrupper som fördrivits på grund av konflikter – samt att klargöra medborgarskapsstatusen för kongolesiska tutsier. CRG med fler drar slutsatsen att rörelsen i alla fall avser stanna kvar i regionen på lång sikt. Bland annat pekas det på AFC/M23:s ansträngningar att etablera en parallell administration och utbilda och indoktrinera en ny klass av administratörer och lokala eliter.[190]

4.5.3 AFC/M23:s organisation och allierade

Det övergripande militära befälet för AFC/M23 har ”general” Sultani Makenga. Det politiska ledarskapet ligger hos Bertrand Bisimwa and Corneille Nangaa. I juli 2025 rapporterade FN att såväl den militära som den politiska ledningen fick instruktioner och stöd av Rwandas regering och underrättelsetjänst.[191]

I januari 2025 förekom uppskattningar om att M23:s truppstyrka var mellan 6000 och 8000 man. Enligt FN hade M23 mer än 8 000 stridande i januari 2025.[192] Utöver de som var aktiva stridande tidigt 2025 hävdar AFC/M23 att ytterligare 16 000 soldater avslutat sin utbildning i gruppens utbildningsläger i september–oktober 2025. I februari 2026 påstods ytterligare 7 500 har avslutat sin utbildning. M23:s siffror har inte bekräftats av oberoende källor, men truppstyrkan rapporteras ändå ha ökat snabbt.[193] FN rapporterade i juli 2025 att över 7 000 nya rekryter var under utbildning i AFC/M23:s läger i Tshanzu, Rutshuru, Bwito, Bwiza, and Nyongera.[194]

M23 och/eller rwandiska styrkor rapporteras vara utrustade med nya uniformer, kevlarhjälmar, skottsäkra västar, VHF-radio, mörkerseendeutrustning, fordon och ett brett utbud av nytillverkad ammunition och granater. Under 2023 började man använda högprecisionsgranatkastare och annan avancerad utrustning som krävde

[188] FN, UNSC, Final report of the Group of Experts on the Democratic Republic of the Congo (S2025/446), 2025-07-03, par. 8
[189] CRG/CIC,The M23: A Fractious, Entrenched Rebellion, 2026-04-01, s. 24-27
[190] CRG/CIC, The M23: A Fractious, Entrenched Rebellion, 2026-04-01, s. 24-27
[191] FN, UNSC, Final report of the Group of Experts on the Democratic Republic of the Congo (S2025/446), 2025-07-03, par. 8
[192] Uppgifter från FN via BBC Monitoring, Armed Organisation Congo (DR), March 23 Movement (M23), samt Africa Center for Strategic Studies, Risk of Regional Conflict Following Fall of Goma and M23 Offensive in the DRC, 2025-01-29
[193] CRG/CIC, The M23: A Fractious, Entrenched Rebellion, 2026-04-01, s. 14; ICG, The M23 Offensive: Elusive Peace in the Great Lakes, 2025-12-19, s. 31
[194] FN, UNSC, Final report of the Group of Experts on the Democratic Republic of the Congo (S2025/446), 2025-07-03, par. 24

externt tekniskt stöd – troligen tilldelat och skött av rwandiska styrkor.[195] Enligt CRG har dock större delen av M23:s trupper låg moral och ringa militärutbildning. Av dessa finns före detta kongolesiska soldater och Wazalendo-kombattanter som tillfångatagits i Goma.[196]

AFC/M23 och Rwandas styrkor använder sig av f.d. FDLR-FOCA-kombattanter för att identifiera FDLR:s, FARDC:s och Wazalendos positioner.[197]

AFC/M23 har sedan återkomsten till DRK allierat sig med andra väpnade grupper. Bland annat uppges AFC/M23 använda sådana allianser för att utöva makt och inflytande bortom sin. CRG nämner två huvudsakliga sträckor (axis) för AFC/M23:s alliansbyggande med kongolesiska väpnade grupper:

1) Iturinätverken skapade med ADCVI (*Auto-défense des communautés victimes de l'Ituri*), även känt som Zaïre, samt med Thomas Lubangas CRP

2) Sydkivunätverken centrerade kring Twirwaneho,[198] som rekryterar bland banyamulengebefolkningen. I Sydkivu karakäriseras M23:s alliansskapande som mer omstritt och flytande än i Ituri, men ändå betydelsefullt.[199]

I Sydkivu rapporteras även samverkan mellan AFC/M23, RED-Tabara (*Résistance pour un Etat de Droit au Burundi*) och FNL (*Forces nationales de libération*) – de senare två väpnade grupperna har burundiskt ursprung och är oppositionella gengemot den burundiska regeringen.[200] ACLED upper att även Gumino och Mai Mai Android gått med på att strida för AFC-koalitionen. Båda dessa grupper rekryterar främst bland banyamulenge.[201] Enligt Critical Threats Project svor ledare från hundebefolkningen i Nordkivu trohet till AFC/M23 sent i april.[202]

[195] CRG/CIC, The M23: A Fractious, Entrenched Rebellion, 2026-04-01, s. 17
[196] CRG CIC, The M23: A Fractious, Entrenched Rebellion, 2026-04-01, s. 16
[197] FN, UNSC, Final report of the Group of Experts on the Democratic Republic of the Congo, 2024-06-04, par. 79
[198] Namnet Twirwaneho betyder "vi försvarar oss" på kinyamulenge. Se: ACLED, The enemy of my enemy is my friend: How armed group alliances are shaping the battle for South Kivu, 2026-03-27
[199] CRG/CIC, The M23: A Fractious, Entrenched Rebellion, 2026-04-01, s. 12
[200] Ebuteli, L'AFC/M23 se retire d'Uvira, la bataille se poursuit dans les airs, 2026-02-18; ACLED, The enemy of my enemy is my friend: How armed group alliances are shaping the battle for South Kivu, 2026-03-27
[201] ACLED, The enemy of my enemy is my friend: How armed group alli-ances are shaping the battle for South Kivu, 2026-03-27
[202] Critical Threats Project, M23's State-Building Project: Africa File Special Edition, 2025-09-09,

4.5.4 Rekrytering

M23 som uppkom i DRK uppges i huvudsak vara lett av etniska tutsier.[203] Även M23:s medlemmar har i huvudsak tutsibakgrund.[204] Utöver kongoleser finns även uppgifter om rwandiska medborgare i gruppen.[205]

De flesta rekryter under M23:s tidiga period var kongolesiska tutsier från Nordkivu, många uppväxta i rwandiska flyktingläger. Sedan började M23 också rekrytera lokalt, även med tvång. Många av dessa rekryter tillhörde hutumajoritetsbefolkningen i Rutshuru och Masisi (Nordkivu). 2026 uppgavs vidare att cirka 2000 tidigare FARDC-soldater och Wazalendokombattanter rekryterats. Det kan i sammanhanget noteras att Wazalendo består av en mångfald väpnade grupper, däribland Mai Mai-grupper, och att sådana i stor utsträckning rekryterar på etniska grunder och säger sig representera diverse olika folkgrupper i regionen (se även avsnitt 4.8).[206] Migrationsanalys finner att detta möjligen kan innebära att personer av även annan etnicitet än ovan nämnda förekommer inom AFC/M23:s led.

Enligt FN:s expertgrupp har tusentals rekryterats under tvång.[207] I december 2025 rapporterade gruppen att systematisk tvångsrekrytering intensifierades i alla områden ockuperade av AFC/M23. Både män och pojkar samlas in systematiskt och tvingas ansluta sig till gruppen, ofta under förevändning av identitetskontroll. Trots att de genomgått mer än sju månaders utbildning och politisk indoktrinering, har de flesta rekryterna, enligt samma källa, inte fullt förtroende från AFC/M23:s ledning. Vad gäller bestraffning av desertörer gör FN gällande att den höga andelen desertörer speglar de svårigheter som AFC/M23 stått inför när det gäller att befästa lojalitet inom sina egna led. Det har tvingat organisationen att främst upprätthålla befälsordning och kontroll genom tvångsåtgärder. Försök till desertion eller vägran att lyda order har enligt FN lett till omänskliga straff och summariska avrättningar – särskilt vid utbildningsanläggningar som Rumangabo och Tchanzu. Flyktingar har berättat att rekryter tvingats utstå svält, obehandlade sjukdomar, fysiskt våld och tortyr.[208]

[203] FN, UNSC, Final report of the Group of Experts on the Democratic Republic of the Congo, 2022-06-14, par. 67; ICG, The M23 Offensive: Elusive Peace in the Great Lakes, 2025-12-19, s. 7; The New Humanitarian, In DR Congo's Uvira, pro-government militia actions show abuses aren't just an M23 problem, 2025-11-25
[204] BBC Monitoring, Armed Organisation Congo (DR), March 23 Movement (M23), 2026-03-11
[205] FN, UNSC, Final report of the Group of Experts on the Democratic Republic of the Congo, 2022-06-14, par. 67; ICG, The M23 Offensive: Elusive Peace in the Great Lakes, 2025-12-19, s. 7; The New Humanitarian, In DR Congo's Uvira, pro-government militia actions show abuses aren't just an M23 problem, 2025-11-25
[206] HRW, DR Congo: Killings, Rapes by Rwanda-Backed M23 Rebels, 2023-06-13; Jason Stearns, Dancing in the Glory of Monsters: The Collapse of the Congo and the Great War of Africa, s. 232, Public Affairs 2012; ACLED, The enemy of my enemy is my friend: How armed group alli-ances are shaping the battle for South Kivu, 2026-03-27; AS-SODIP)/IPIS/DIIS, "The M23 "version 2" – Enjeux locaux, motivations, perceptions et impacts", 2024-05-04, s. 35,
[207] FN, UNSC, Final report of the Group of Experts on the Democratic Republic of the Congo (S2025/446), 2025-07-03, par. 23
[208] FN, UNSC, Midterm report of the Group of Experts on the Democratic Republic of the Congo, 2025-12-30, par. 22, 24-25

För mer detaljerad information om AFC/M23:s militära och politiska struktur, se exempelvis bilagan på s. 29–32 i: Congo Research Group/Center on International Cooperation, The M23: A Fractious, Entrenched Rebellion, 2026-04-01.

4.5.5 Utmärkande drag för områden ockuperade av AFC/M23

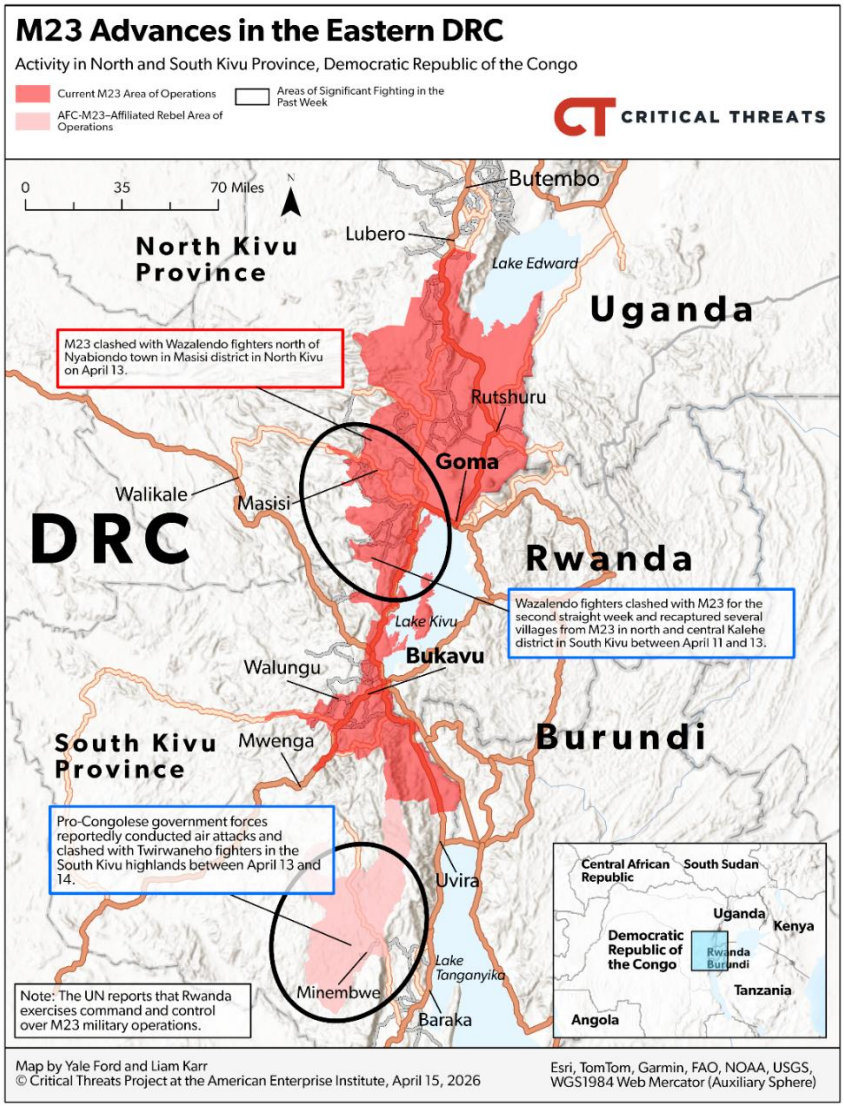

Karta B: AFC/M23:s avancemang i östra DRK, 2026-04-15.[209]

Med stöd av data från FN/OCHA rapporterade Critical Threats Project i september 2025 att AFC/M23 upprättat administrativa strukturer i följande områden:

[209] The Critical Threats Project at the American Enterprise Institute (Critical Threats Project), Congo War Security Review, 2026-04-15

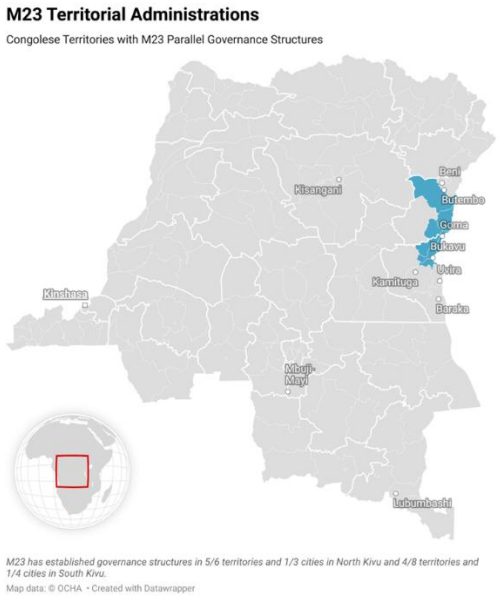

Karta C: Kongolesiska territorier med AFC/M23-administration.[210]

AFC/M23 har positionerat sig själv som en alternativ styrande auktoritet till den kongolesiska staten i områden under dess ockupation, dvs. i stora delar av Nord- och Sydkivu. Som tidigare nämnt är Nordkivu annars föremål för regeringens utlysta belägringstillstånd med militärlagar. AFC/M23 har därmed i dessa omåden upprättat administrativa, rättsliga, fiskala och säkerhetsmässiga strukturer samt antagit statliga kärnfunktioner. I sammanhanget får även noteras att AFC/M23-ledare uttryckt ett långsiktigt mål att styra en autonom region i östra DRK.[211] Ett flertal källor pekar på att AFC/M23 förefaller förebereda för en långvarig närvaro i östra DRK, inte minst genom etablerandet av sin parallella administration.[212]

ICG uppger att politiska beslut rörande de AFC/M23 ockuperade områdena i Nord- och Sydkivu fattas gemensamt av AFC-koordinatören Nangaa och M23:s ordförande Bisimwa. Troligen styr Rwanda rörelsens övergripande riktning. Beslut på provinsnivå i Goma respektive Buvaku är guvernörernas ansvar, båda utsedda av AFC/M23. Gruppen rapporteras utöva auktoritet genom tvång och våld. ICG nämner att AFC/M23:s soldater samlat in invånare till tvångsarbete, begått utpressning, massdödande och könsbaserat våld, särskilt mot internt fördrivna flickor och kvinnor.[213]

[210] The Critical Threats Project at the American Enterprise Institute (Critical Threats Project), M23's State-Building Project: Africa File Special Edition, 2025-09-09,
[211] FN, UNSC, Midterm report of the Group of Experts on the Democratic Republic of the Congo, 2025-12-30, s. 2; ICG, The M23 Offensive: Elusive Peace in the Great Lakes, 2025-12-19, s. 33
[212] Center on International Cooperation (CIC), The M23: A Fractious, Entrenched Rebellion, 2026-04-01, s.22,
[213] ICG, The M23 Offensive: Elusive Peace in the Great Lakes, 2025-12-19, s. 16-17

FN uppgav i december 2025 att systematisk tvångsrekrytering intensifierats i alla områden under AFC/M23:s ockupation. [214]

I augusti 2025 presenterade Sultani Makenga AFC/M23:s polisiära styrka *Police révolutionaire congolaise* (M23/PRC) som sorterar inom rörelsens interna säkerhetsstruktur. Styrkan utplacerades främst i Goma och Bukavu. M23/PRC rapporteras genomföra storskaliga operationer i båda städerna, vilket resulterat i godtyckliga frihetsberövanden och tvångsrekrytering av män och pojkar. Vittnen har för FN:s expertgrupp berättat om tortyr, annan omänsklig behandling och summariska avrättningar i förvarsanläggningar i Goma.[215] FN/OHCHR har bekräftat utbredd tortyr och annan grym inhuman eller förnedrande behandling, inklusive sexuellt våld, mot individer i AFC/M23:s interneringslokaler.[216]

Vidare har AFC/M23 reformerat administrativa enheter och infört nya lagar om egendom och landanvändning, som innefattar beskattning och registrering av egendom. Rörelsen har också etablerat skattemässiga och finansiella strukturer, börjat kontrollera in- och utresa från områden under dess kontroll, stämplat pass och utfärdat viseringar. AFC/M23 har även vidgat sin de facto-auktoritet över rättssektorn genom att upprätta domstolar och rekrytera domare.[217] I de AFC/M23-kontrollerade områdena är de kongolesiska domstolarna satta ur spel.[218]

I mars 2026 rapporterade Critical Threats Project att ett primärt fokus för gruppen var att expandera dess parallellstyre i nyligen erövrade områden i Nordkivu och Sydkivu.[219]

En anledning till att en administration upprättas uppges vara diskriminieringen av tutsier (och hutuer) som klassificerats som immigranter (fr. *non-autochtones*) av de sedvanerättsliga myndigheterna vad avser nyttjande av mark. Tutsiernas tillgång till mark har därmed varit problematisk. AFC/M23 har med sin strategi försvagat den sedvanerättsliga makten i de ockuperade zonerna och tvingat ledare att överge sina administrativa enheter och utsett nya ledare.[220] Genom dessa positionsbyten har gruppen upprättat lojala administrativa enheter från by- till provinsnivå.[221]

AFC/M23 har även systematiskt ersatt statstjästemän med egna förmågor, inkl. underättelseofficerare, tullpersonal, administratörer på olika nivåer. Gruppen har även

[214] FN, UNSC, Midterm report of the Group of Experts on the Democratic Republic of the Congo, 2025-12-30, par. 22
[215] FN, UNSC, Midterm report of the Group of Experts on the Democratic Republic of the Congo, 2025-12-30, par. 28
[216] FN, UN Human Rights Council, Report of the OHCHR Fact-Finding Mission on the situation in North and South Kivu Provinces of the Democratic Republic of Congo, 2025-09-05, par.42
[217] FN, UNSC, Midterm report of the Group of Experts on the Democratic Republic of the Congo, 2025-12-30, par. 31-33
[218] HRW, DR Congo: Surge in Conflict-Related Sexual Violence. Urgent Support for Survivors Needed After US Aid Cuts, 2026-01-12
[219] Critical Threats Project, Deadlock in the DRC: Africa File Special Edition, 2026-03-20,
[220] AS-SODIP/IPIS/DIIS, "The M23 “version 2” – Enjeux locaux, motivations, perceptions et impacts", 2024-05-04, s. 35; ICG, The M23 Offensive: Elusive Peace in the Great Lakes, 2025-12-19, s. 16
[221] ICG, The M23 Offensive: Elusive Peace in the Great Lakes, 2025-12-19, s. 18

upprättat ett flertal centra för utbildning av politiska ledare och administrativa tjänstemän.[222]

The New Humanitarian rapporterar att AFC/M23:s styre inom sin administration kan variera utefter område. I vissa AFC/M23-styrda områden har lokala ledare fått vara kvar, men underordnats AFC/M23:s auktoritet och fråntagits sin oberoende beslutsmakt. I andra områden har lokala ledare ersatts med lojalister. Källan har även noterat förekomsten av blandade uppfattningar om skada och fördelar med gruppens styre.[223]

Skatter betraktades på vissa platser som ytterst betungande, medan man på andra orter talade om minskad skatt eller avskaffande av tidigare pålagor. På många platser beskrevs svåra och ihållande övergrepp från AFC/M23:s sida. På vissa platser beskrevs dock att den den dagliga säkerheten förbättrats, särskilt i områden drabbade av vägbanditism och väpnade grupper. Andra nämnde att AFC/M23:s vägprojekt hade haft positiv inverkan i deras område då det underlättat handeln.[224]

HRW rapporterar att AFC/M23:s kontroll över stora delar av Nord- och Sydkivu starkt försvårat leveranser av humanitärt bistånd. De stora flygplatserna i Goma och Bukavu har varit stängda sedan tidigt 2025; därtill finns andra restriktioner gällande tillgänglighet och rörelser.[225]

AFC/M23 uppges kontrollera fem strategiska gränspassager, då i synnerhet degentemot Rwanda och Uganda.[226] I ett reportage av franska RFI framgick i januari 2026 att handeln mellan Goma och rwandiska Gisenyi var återupptagen. Flödet av matvaror och färdiga produkter var stort när småhandlarna passerade gränsen med sina motorcyklar eller cyklar efter att ha betalat skatt. Enligt en ekonom är det importen från Rwanda som ökat mest.[227] AFC/M23 uppges ha utfärdat egna resedokument och stämplar i kongolesiska pass, samt vigsel- och födelsebevis.[228] Gruppen har även implementerar en form av tvångsmässig samhällstjänst som kallas *salongo*.[229]

[222] CIC, The M23: A Fractious, En-trenched Rebellion, 2026-04-01, s.22-23
[223] The New Humanitarian, Life under the M23: What our reporting reveals about rebel rule in DR Congo, 2025-11-18
[224] The New Humanitarian, Life under the M23: What our reporting reveals about rebel rule in DR Congo, 2025-11-18
[225] HRW, DR Congo: Surge in Conflict-Related Sexual Violence. Urgent Support for Survivors Needed After US Aid Cuts, 2026-01-12
[226] RFI, Un an après la prise de Goma: «Les ressources naturelles sont le carburant de cette guerre» - Le grand invité Afrique – RFI, 2026-01-26
[227] RFI, RDC: un an après le début de la bataille de Goma, les blessures et la resilience, 2026-01-26, https://www.rfi.fr/fr/afrique/20260126-goma-un-an-apr%C3%A8s-les-blessures-et-la-r%C3%A9silience
[228] Critical Threats Project, M23's State-Building Project: Africa File Special Edition, 2025-09-09, https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=49386
[229] Critical Threats Project, M23's State-Building Project: Africa File Special Edition, 2025-09-09,

OHCHR uppgav i september 2025 att civilsamhällesaktörer, och då särskilt människorättsförsvarare, kvinnorättsaktivister, jurister/advokater och mediearbetare, systematiskt utgjorde måltavlor för AFC/M23. Även deras närstående uppges ha fängslats och trakasserats.[230] I februari 2026 fördömde FN:s experter extremvåld som begåtts av AFC/M23 och deras allierade mot människorättsförsvarare i Nord- och Sydkivu och familjemedlemmar. Mellan november 2025 och februari 2026 rapporterades flera ha utsatts i direkt anslutning till sitt människorättsarbete. Bland annat uttalades: "Those who dare to denounce abuses by M23 are being deliberately targeted. Women human rights defenders and LGBT rights defenders, who already face stigma and discrimination, are at acute risk of sexual violence and torture."[231]

4.6 ADF (Allied Democratic Forces)

ADF bildades 1995[232] som en ugandisk rebellgrupp ledd av Jamil Mukulu. Det tidiga ledarskiktet och ideologin kom från den muslimska sekten Tabligh som strävade efter att störta Ugandas president Yoweri Museveni. Mukulu greps dock 2015 och ersattes av Musa Baluku som kom att föra gruppen mot en extremare militant islamism. Han utvecklade relationer med Islamiska staten (IS) varefter trohet svors till rörelsen. 2020 deklarerades att ADF blivit *Islamic State Central Africa Province* (ISCAP).[233]

Vittnessmål indikerar att ADF har stridande från ett flertal länder: utöver ugandiska ledare och medlemmar rör det sig om kombattanter från Burundi, Kenya, Rwanda, Somalia, Sydafrika, Sudan och Tanzania. Gruppen rekrytererar och tvångsrekryterar också i DRK samt använder sig av barn som stridande och till andra uppgifter. Utöver enklare vapen såsom yxor och macheter rapporteras gruppen använda automatkarbiner, kulsprutor, granatkastare, improviserade sprängladdningar och drönare.[234]

Den jihadistiska dimensionen uppges tydligt strukturera delar av ADF:s organisation, dess propaganda och delvis dess rekrytering.[235] ADF sprider fotografier och videor av sina brutala attacker mot personer man benämner som "kristna", "korsfarare" eller "otrogna".[236] I november 2025 dokumenterades första gången att ADF

[230] FN, UN Human Rights Council, Report of the OHCHR Fact-Finding Mission on the situation in North and South Kivu Provinces of the Democratic Republic of Congo, 2025-09-05, par.36,
[231] FN, OHCHR, DRC: UN experts warn of extreme M23 violence targeting human rights defenders, 2026-02-26
[232] FN, UNSC, Security Council Committee established pursuant to resolution 1533 (2004) concerning the Democratic Republic of the Congo, Allied Democratic Forces (ADF), 2016-12-05
[233] ACLED, As M23 rebels take hold of eastern Congo, the Islamic State is capitalizing on the chaos, 2025-06-18,
[234] Amnesty International "I'd never seen so many bodies". War crimes by the Allied Democratic Forces in the Eastern Democratic Republic of the Congo, 2026-05-04, s. 6, 8-9, 37, 40
[235] Egmont – The Royal Institute for International Relations, Egmont Paper 135, Kristof Titeca & Giovanni Salvaggio: Beyond the Jihadist Label: Understanding the ADF's Multilayered Violence, januari 2026, s. 11
[236] ACLED, As M23 rebels take hold of eastern Congo, the Islamic State is capitalizing on the chaos, 2025-06-18

höll predikningar för att verka för konvertering till islam. Det beskrevs som ett framväxande fenomen.[237] Attacker som hävdas ha utförts som del av global jihad kan dock samtidigt ha andra syften. [238]

ADF har fått uppmärksamhet för sin brutalitet och frekvens av attacker, och sedan trohetsförklaringen till IS 2019 har gruppen i internationell rapportering främst karaktäriserats som en jihadistgrupp. Kristof Titeca, professor i utvecklingspolitik, och Giovanni Salvaggio, associerad forskare, båda vid University of Antwerp, menar dock att ADF:s våld bör ses som ett fenomen med flera sammanfogade lager. Jihadismen är ett av dessa i ett komplext system.[239] ADF:s våld underbyggs av ideologiska, militära, politiska och ekonomiska faktorer som samexisterar och överlappar varandra, ofta med en medveten otydlighet. Gruppen har djupa rötter i lokal, nationell och regional dynamik avseende politik och ekonomi, och våldet är sammanflätat med bland annat beskattning, handel, resursutvinning och lokal maktkamp. I de flesta ADF-relaterade attacker samverkar ett flertal faktorer.[240]

ADF kännetecknas i sitt tillvägagångssätt för sin kontinuitet över tid: var än gruppen etablerat sig har den byggt systematiska relationer med politiska och ekonomiska nyckelpersoner. Kristof Titeca och Giovanni Salvaggio menar att relationerna är av avgörande betydelse för hur gruppen överlever, finansierar sig och befäster kontroll. De påverkar också våldet som gruppen förknippas med.[241]

När FARDC eller ugandiska UPDF inleder offensiver mot ADF har gruppen ofta svarat med attacker mot civila. Enligt Titeca och Salvaggio är attackerna sällan enbart en hämndaktion för den militära attacken. De används även för att säkra resurstillförsel, kontroll över beskattningssystem, för att straffa specifika individer eller förändra lokala maktförhållanden.[242]

Historiskt sett har ADF varit djupt involverat i handel med varor såsom kakao, kaffe och cannabis. På senare år har de vidgat sina ekonomiska intressen till gruvdrift, särskilt i Ituri. Det har lett till våldsamma sammandrabbningar med andra väpnade grupper i kamp om resurser.[243]

[237] Ebuteli, L'AFC/M23 se retire d'Uvira, la bataille se poursuit dans les airs, 2026-02-18
[238] Egmont – The Royal Institute for International Relations, Egmont Paper 135, Kristof Titeca & Giovanni Salvaggio: Beyond the Jihadist Label: Understanding the ADF's Multilayered Violence, januari 2026, s. 11
[239] Egmont – The Royal Institute for International Relations, Egmont Paper 135, Kristof Titeca & Giovanni Salvaggio: Beyond the Jihadist Label: Un-derstanding the ADF's Multilayered Violence, januari 2026, s. 4–5
[240] Egmont – The Royal Institute for International Relations, Egmont Paper 135, Kristof Titeca & Giovanni Salvaggio: Beyond the Jihadist Label: Un-derstanding the ADF's Multilayered Violence, januari 2026, s. 4–5
[241] Egmont – The Royal Institute for International Relations, Egmont Paper 135, Kristof Titeca & Giovanni Salvaggio: Beyond the Jihadist Label: Understanding the ADF's Multilayered Violence, januari 2026, s. 5
[242] Egmont – The Royal Institute for International Relations, Egmont Paper 135, Kristof Titeca & Giovanni Salvaggio: Beyond the Jihadist Label: Understanding the ADF's Multilayered Violence, januari 2026, s. 8
[243] Egmont – The Royal Institute for International Relations, Egmont Paper 135, Kristof Titeca & Giovanni Salvaggio: Beyond the Jihadist Label: Understanding the ADF's Multilayered Violence, januari 2026, s. 5

ADF använder sig sedan länge av ett system av beskattning där jordbrukare åläggs betala en månatlig skatt. För detta får de en form av pollett. På senare år har systemet införts i territorierna Lubero (Nordkivu) och Mambasa (Ituri). Gruppens integrering i lokalsamhällen går dock bortom handel och beskattning. Civila betalas för information, mat och transport av varor. Det rör sig såväl om tvångsmässigt som frivilligt samarbete.[244] ADF uppges även pressa kristen befolkning att konvertera till islam eller betala *jizya* – en skatt som historiskt har upptagits av vissa icke-muslimska populationer under islamiskt styre.[245]

Under Operation Shujaa där DRK:s och Ugandas arméer samverkar mot ADF har den väpnade gruppen tvingats anpassa sina operativa strukturer. ACLED uppger att ADF:s respektive läger fungerar som en enhet och att alla större operationer måste rapporteras till gruppens högste ledare Musa Baluku. ADF-läger består av kombattanter med familjer och tillfångatagna civila. Lägren används för boende, utbildning, kommunikation av IS-ideologi, tillverkning av sprängmedel och vapenförråd.[246]

I och med de förenade militäroperationerna mot ADF sedan 2021 har gruppen delats upp i minst sex läger under olika befälhavare – detta för att främja ökad rörlighet och minska risken för upptäckt. Vid mitten av 2024 hade ADF minskat antalet läger till tre och i defensivt syfte, gentemot kongolesiska och ugandiska styrkor, förflyttat dem till mer avlägsna områden. ADF-lägren har använt olika taktiker gentemot andra väpnade grupper och civilbefolkning.[247] Amnesty uttrycker samtidigt att gruppens attacker är av omfattande karaktär och att den i många år attackerat civila i ett stort och kontinuerligt expanderande område.[248]

Musa Baluku uppges styra det största ADF-lägret med ppskattningsvis 1 000 personer. Lägret benämns Madina och var i juni 2025 beläget norr om Iturifloden i territoriet Mambasa (Ituri). Det andra lägret rapporterades samtidigt finnas i Lubero (Nordkivu) och vara styrt av tanzaniern Ahmad Mahmood Hassan (alias Abwakasi). Det tredje ADF-läget, under Seka Umarus ledning, har varit verksamt i området nordväst om orten Oicha i Nordkivu. FN:s experter beskriver honom som Balukus andre man och möjlige efterträdare.[249]

Genom sin samhörighet med IS får ADF finansiering och utbildning av terrororganisationen. Genom IS har ADF fått större möjligheter att genomföra attacker med sprängmedel. På senare tid har ADF även börjat använda drönare. Varje ADF-läger

[244] Egmont – The Royal Institute for International Relations, Egmont Paper 135, Kristof Titeca & Giovanni Salvaggio: Beyond the Jihadist Label: Understanding the ADF's Multilayered Violence, januari 2026, s. 5–6
[245] BBC Monitoring, Jihadist Africa Quarterly: Q4 2025, 2026-01-19
[246] ACLED, As M23 rebels take hold of eastern Congo, the Islamic State is capitalizing on the chaos, 2025-06-18
[247] ACLED, As M23 rebels take hold of eastern Congo, the Islamic State is capitalizing on the chaos, 2025-06-18
[248] Amnesty International "I'd never seen so many bodies". War crimes by the Allied Democratic Forces in the Eastern Democratic Republic of the Congo, 2026-05-04
[249] ACLED, As M23 rebels take hold of eastern Congo, the Islamic State is capitalizing on the chaos, 2025-06-18

uppges ha ett begränsat antal drönare som primärt används för övervakning i syfte att undvika direkta stridigheter.[250]

I stället för att försöka ta över lokala myndigheter och styra områden i östra DRK tenderar ADF att ödelägga områden genom massdödande, omfattande plundring, kidnappningar för lösensummor och brandskattning av egendom.[251] ADF uppges använda sig av mycket rörliga grupper av stridande som ofta inleder samtidiga attacker.[252]

I samband med rapporterade ADF-attacker förekommer emellanåt oklarheter gällande gruppens reella inblandning. Somliga attacker utförs av andra aktörer, men som använder ADF:s namn för att dölja sina egna våldsamma gärningar eller ge legitimitet åt våld. Det kan vara f.d. eller nuvarande rebeller, kriminella grupper och lokala makthavare. ADF kan använda sig av våld i politiska, ekonomiska och sociala syften och andra aktörer använder också ADF:s namn av liknande skäl.[253] ADF rapporteras länge ha instrumentaliserats av politiska och statliga aktörer. Enligt FN:s expertgrupp har gruppen etablerat nära kopplingar med flera FARDC-element och kongolesiska myndigheter, däribland prominenta personer. Politisk och militär elit har ibland tolererat och även direkt använt ADF som en buffert mot rivaliserande väpnade grupper.[254] ADF rapporteras även anlitats som en form av legosoldater för att utföra våldsamma handlingar.[255]

Vad gäller våldsnivåer rapporterade FN:s expertgrupp i april 2025 att Operation Shujaa inte stävjat ADF:s våld mot civila i Nordkivu och Ituri, trots relativa framgångar med att decimera gruppens ledning och stridande. UNHCR rapporterade samma månad att ADF:s fortsatta attacker mot civila särskilt inträffade i områden bortom statlig kontroll.[256] ADF uppgavs vidare ha utnyttjat FARDC:s minskade aktivitet med anledning av AFC/M23-konflikten och fortsatt verka i territorierna Beni, Lubero och Irumu i området Grand Nord. I april 2025 hade ADF expanderat längre in i territoriet Mambasa, Ituri.[257] I mars 2026 observerades ADF för första

[250] ACLED, As M23 rebels take hold of eastern Congo, the Islamic State is capitalizing on the chaos, 2025-06-18
[251] ACLED, As M23 rebels take hold of eastern Congo, the Islamic State is capitalizing on the chaos, 2025-06-18
[252] FN, UNSC, Final report of the Group of Experts on the Democratic Republic of the Congo (S2025/446), 2025-07-03, par.122-124
[253] Egmont – The Royal Institute for International Relations, Egmont Paper 135, Kristof Titeca & Giovanni Salvaggio: Beyond the Jihadist Label: Understanding the ADF's Multilayered Violence, januari 2026, s. 4, 6–8, 11
[254] Egmont – The Royal Institute for International Relations, Egmont Paper 135, Kristof Titeca & Giovanni Salvaggio: Beyond the Jihadist Label: Understanding the ADF's Multilayered Violence, januari 2026, s. 8–9
[255] Egmont – The Royal Institute for International Relations, Egmont Paper 135, Kristof Titeca & Giovanni Salvaggio: Beyond the Jihadist Label: Understanding the ADF's Multilayered Violence, januari 2026, s. 6–8
[256] FN, UNHCR, UNHCR Position on Returns to North Kivu, South Kivu and Ituri in the Democratic Republic of the Congo - Update IV (Revision 1), 2025-04-01
[257] FN, UNSC, Implementation of the Peace, Security and Cooperation Framework for the Democratic Republic of the Congo and the Region; Report of the Secretary-General, 2025-04-01, par. 8

gången i den nordöstra provinsen Haut-Uélé, vilket uppges bekräfta deras förflyttning mot landets inland – en dynamik som observerats sedan början av Operation Shujaa 2021.[258]

Enligt andra uppgifter från FN dödade ADF under 2025 minst 1 022 personer i fler än 200 incidenter.[259]

4.7 CODECO (Coopérative pour le développement du Congo)

CODECO är baserat på arvet från *Coopérative du Développement du Zaïre* (CODEZA) – ett jordbrukskollektiv med rötter inom lendufolkets samhällsgemenskap. CODECO uppstod 2018 och blev snabbt en huvudkälla till våld i Ituri. Den dåvarande ledaren var Mukwake Mambo. Mambo kom efter sin död att att ersättes av Justin Ngudjolo som i sin tur blev dödad i strid med FARDC 2020.[260] Forskningsprojketet Ebuteli uppger att CODECO efter Ngudjolos död radikaliserats och splittrats i flera högst decentraliserade fraktioner som utför utbredda och urskilljningslösa attacker mot civila. Det uppges finnas fyra eller sex fraktioner beroende på hur man räknar och fragmenteringen gör dem svårare att demobilisera och bekämpa helt, menar samma källa.[261] Critical Threats Project beskriver CODECO som en lös koalition av etniska lendumiliser.[262] Gruppen uppges inte enbart vara en väpnad grupp utan även en slags kyrka, armé och affärsverksamhet. Somliga forskare beskriver gruppen som en politisk-religiös sekt. [263]

Dess stridande rekryteras, välsignas och, ibland, ”helas” i rörelsens bönehus. CODECO:s ledare beskriver gruppens sak som lendu/bale-folkets gudomligt mandaterade försvar mot hemafolkets dominans och en kränkande statsmakt. Uppfattningen baseras på lendumysticism blandat med trosuppfattningar från pingstkyrkan och synen att gud valt detta folk för att återta sitt land. Inom det andliga ramverket uppges våld ha blivit ritualiserat. Stridande får amuletter, oljor eller snören som välsignats av gruppens “pastorer”. Föremålen/substansen sägs göra dem skottsäkra eller kunna neutralisera fiendens magi.[264]

[258] Ebuteli, Les ADF pénètrent dans le Haut-Uele, les enlèvements à un niveau record, 2026-04-20,
[259] Amnesty International “I’d never seen so many bodies”. War crimes by the Allied Democratic Forces in the Eastern Democratic Republic of the Congo, 2026-05-04, s. 24
[260] Ebuteli, Escalation and Restraint in Conflicts in the Democratic Republic of the Congo, 2026-03-09, s. 21
[261] Ebuteli, Escalation and Restraint in Conflicts in the Democratic Republic of the Congo, 2026-03-09, s. 21, 24
[262] Critical Threats Project, M23 Massacres Undermine DRC Peace Process: Africa File, August 21, 2025
[263] Ebuteli, Escalation and Restraint in Conflicts in the Democratic Republic of the Congo, 2026-03-09, s. 21, 24
[264] Ebuteli, Escalation and Restraint in Conflicts in the Democratic Republic of the Congo, 2026-03-09, s. 21

Relaterat till finansiering har CODECO sedan 2017 i allt högre grad kunnat dominera guldgruveområdena i Djugu, Ituri. Gruppen rapporteras kontrollera såväl gruvhål som transportnätverk.[265]

I stort har rörelsen fördömts av traditionella och politiska lenduledare.[266]

CODECO strider bland annat mot CRP och andra hemakopplade grupper i Ituri samt mot FARDC [267] Critical Threats Project rapporterar att CODECO främst verkar i Ituri-distrikten Djugu och Mahagi.[268]

FN:s expertgrupp för DRK skrev i december 2022 att fraktionen CODECO/URDPC (*Union des révolutionnaires pour la défense du peuple congolais*) konsoliderat sitt inflytande över de andra fraktionerna, särskilt "Bon temple de Dieu", FDBC (*Force de défense contre la balkanisation du Congo*) och ALC (*Armée de libération du Congo*). CODECO/URDPC blev därmed i praktiken en paraplyorganisation för de andra fraktionerna, med undantag för *Armée des révolutionnaires pour la défense du peuple congolais*, med vilken relationen var spänd. CODECO/URDPC kom därmed att tala och förhandla även för de anknutna fraktionerna. Det avser bland annat hanteringen av gisslanfrigiving och instruktioner inför operationer. Under 2022 fanns fem URDPC-brigader i Djugu, Mahagi och delar av Irumu.[269]

FN:s expertgrupp gjorde i juli 2025 gällande att CODECO/URDPC:s kommandosruktur består av sex brigader som rapporterar till högkvarteret i Dyaro, i Djugu, Ituri. Befäl och kontroll över tillvägagångssätt och gemensamma operationer bedömdes generellt vara effektivt med lokala befälhavare som upprätthåller autonomi över rutinaktiviteter. Det har dock förekommit tvister mellan CODECO-grupperna, vissa har lett till stridigheter.[270]

Expertgruppen rapporterar vidare att CODECO/URDPC opererar genom en löst strukturerad hierarki som är centrerad kring dess stabschef (État-Major). Stabschefen ger strategiska direktiv till underordande lokala befälhavare. CODECO/URDPC:s talesperson Basa Zukpa Gerson är vitt ansedd som den mest respekterade och inflytelserika militära aktören inom gruppen, tillsammans med försvarssekreteraren Desiré Londroma.[271] FN menar att ovan ger indikation på ett fungerande internt kommando/kontroll-system. Samtidigt förefaller kontrollen vara mindre centraliserad i samband med etniskt våld pådrivet av känslor, såsom

[265] Ebuteli, Escalation and Restraint in Conflicts in the Democratic Republic of the Congo, 2026-03-09, s. 24
[266] Ebuteli, Escalation and Restraint in Conflicts in the Democratic Republic of the Congo, 2026-03-09, s. 22
[267] Critical Threats Project, M23 Massacres Undermine DRC Peace Process: Africa File, August 21, 2025
[268] Critical Threats, Africa File Special Edition: Uganda in the DRC's M23 Conflict—Friend to All, Enemy to None, 2025-04-30
[269] FN, UNSC, Midterm report of the Group of Experts on the Democratic Republic of the Congo, 2022-12-16, par. 82, 85
[270] FN, UNSC, Final report of the Group of Experts on the Democratic Republic of the Congo (S2025/446), 2025-07-03, par. 127
[271] FN, UNSC, Final report of the Group of Experts on the Democratic Republic of the Congo (S2025/446), 2025-07-03, par. 153

hämndaktioner till följd av fiendegruppen Zaïres attacker. CODECO/URDPC:s ledning har också medgett svårigheten att hålla tillbaka våld som baseras på långvariga etniska spänningar. CODECO/URDPC-befälhavare – särskilt Basa – har beskrivit våldsamma attacker mot civila som spontana eller hämndaktioner, inte resultatet av direkta order. [272]

FN:s experter rapporterar vidare att befälhavares och andra stridandes ansvarsskyldighet för överträdelser ständigt har saknats. Experterna har dokumenterat tillfällen då befälhavare blivit straffade. Stridande på lägre nivå har också straffats fysiskt för handlingar såsom stöld och olydnad. Inga bestraffningar hade dock uppmärksammats för attacker eller massakrer gentemot civila.[273]

FN rapporterade i juni 2024 att CODECO/URDPC tillämpade såväl frivillig som tvångsmässig rekrytering.[274]

4.8 Mai Mai-grupper

Begreppet Mai Mai (eller Mayi-Mayi) kommer från swahilins ”mai”, vilket betyder ”vatten” och knyter an till inhemska ritualer som tros skapa osårbarhet gentemot kulor.[275]

Mai Mai-grupper uppstod i östra DRK redan under 1960-talet. De framträdde åter med ny kraft i Nordkivu 1993 som lokala försvarsgrupper för att med tiden sprida sig vidare i de östra regionerna.[276] I linje med inhemska övertygelser menar Mai Mai-grupper att mark bör tillhöra dess ursprungliga invånare. Rwandofona folkgrupper – hutuer och tutsier – upplevs som ett hot; främlingar som försöker överta deras mark och makt.[277]

Forskaren Jason Stearns med fler karaktäriserar dem som etniskt baserade självförsvarsgrupper som uppstod som svar till extern aggression. Många av dem, initialt autonoma, blev mer inflytelserika när de rekryterades av Kinshasa för att strida som proxystyrkor mot Rwanda och Uganda under Kongokrigen 1996–2002.[278] De har därmed även varit inblandade i regionala konflikter.[279]

[272] FN, UNSC, Final report of the Group of Experts on the Democratic Republic of the Congo (S2025/446), 2025-07-03, par. 155
[273] FN, UNSC, Final report of the Group of Experts on the Democratic Republic of the Congo (S2025/446), 2025-07-03, par. 156
[274] FN, UNSC, Final report of the Group of Experts on the Democratic Republic of the Congo (S/2024/432), 2024-06-04, par. 155
[275] van Reybrouck, David, Congo. The Epic History of a People, Fourth Estate, London 2014, s. 411–412; The New Humanitarian, DR Congo: From protection to insurgency - history of the Mayi-Mayi, 2006-03-16
[276] The New Humanitarian, DR Congo: From protection to insurgency - history of the Mayi-Mayi, 2006-03-16
[277] Irland, Refugee Documentation Centre, Legal Aid Board, Democratic Republic of the Congo – Researched and compiled by the Refugee Doc-umentation Centre of Ireland on 2 March 2015. Please provide infor-mation on the Mai Mai of Kinshasa and Banyamulenge militia groups In the Democratic Republic of the Congo (DRC), 2015-03-02
[278] Jason Stearns, Dancing in the Glory of Monsters: The Collapse of the Congo and the Great War of Africa, s. 232, Public Affairs 2012
[279] The New Humanitarian, DR Congo: From protection to insurgency - history of the Mayi-Mayi, 2006-03-16

När de tilltog i styrka kom verksamheten att breddas bortom den ursprungliga funktionen som beskyddare av lokalsamhället. De har blivit inblandade i kriminalitet och banditism och bland annat skott sig på byars tillgångar, skatteintäkter på marknader och handelsvägar samt smuggling av guld och vapen.[280] De har på senare år även bildats i syfte att exploatera konfliktläget i östra DRK, ”krigsekonomin”, för egen räkning genom banditism och plundring.[281] Mai Mai-grupper är omtalade för att utföra riktade attacker mot civila och FN-trupper i östra DRK.[282] I sina attacker mot civila har de också begått massvåldtäkter.[283]

Forskaren Kris Berwouts skriver att deras ursprung, struktur, vision (”om någon”) och syften var mycket lokalt rotade, men efter 2002 kom de att kännetecknas som ”sociala banditer” med ekonomisk motivation. Redan under andra Kongokriget med början 1998 beskriver han deras stridande som unga, vårdslösa, illa beväpnade och organiserade samt ofta så våldsamma att befolkningen de sade sig försvara fruktade dem.[284]

Stark patriotism rapporteras vara ett kännetecken för många grupper. De rekryterar ofta inom den etniska gruppen. Deras organisation uppges ofta vara dålig.[285] Mai Mai-grupper kan ledas av traditionella ledare, stamäldstar, krigsherrar eller politiskt motiverade motståndsmän/kämpar. Det har varit vanligt att Mai Mai-grupper opererat i mindre grupper.[286] Mai Mai-grupperna varierar i storlek och styrka – ofta uppges de bestå av färre än 100 stridande. Det är vanligt att de har namn efter sin befälhavare.[287]

Child Rights International Network (CRIN) indikerar att Mai Mai kan användas som en generisk term avseende etniska miliser med avsikt att försvara sitt territorium mot andra väpnade grupper.[288]

[280] The New Humanitarian, DR Congo: From protection to insurgency - history of the Mayi-Mayi, 2006-03-16
[281] Irland, Refugee Documentation Centre, Legal Aid Board, Democratic Republic of the Congo, Please provide information on the Mai Mai of Kinshasa and Banyamulenge militia groups In the Democratic Republic of the Congo (DRC), 2015-03-02
[282] Irland, Refugee Documentation Centre, Legal Aid Board, Democratic Republic of the Congo, Please provide information on the Mai Mai of Kinshasa and Banyamulenge militia groups In the Democratic Republic of the Congo (DRC), 2015-03-02
[283] Irland, Refugee Documentation Centre, Legal Aid Board, Democratic Republic of the Congo, Please provide information on the Mai Mai of Kinshasa and Banyamulenge militia groups In the Democratic Republic of the Congo (DRC), 2015-03-02,
[284] Kris Berwouts, Congo' Violent peace. Conflict and Struggle Since the Great African War, Zed Books 2017, s. 21, 62
[285] The New Humanitarian, DR Congo: From protection to insurgency - history of the Mayi-Mayi, 2006-03-16
[286] Irland, Refugee Documentation Centre, Legal Aid Board, Democratic Republic of the Congo, Please provide information on the Mai Mai of Kinshasa and Banyamulenge militia groups In the Democratic Republic of the Congo (DRC), 2015-03-02
[287] Migrationsverket, Landinformation: Säkerhetssituationen i östra Demokratiska republiken Kongo (version 1.0), 2020-06-15, s. 13
[288] Irland, Refugee Documentation Centre, Legal Aid Board, Democratic Republic of the Congo, Please provide information on the Mai Mai of Kinshasa and Banyamulenge militia groups In the Democratic Republic of the Congo (DRC), 2015-03-02

5. Provinsen Nordkivu

Nordkivu är till ytan ungefär dubbelt så stort som Belgien[289] och angränsar till Uganda och Rwanda. Vissa områden är i stort sett isolerade, bland annat på grund av tät skog och bergsområden.[290] 2017 beräknades befolkningen uppgå till cirka 6,5 miljoner invånare.[291] Administrativt är provinsen indelad i territorierna Beni, Lubero, Masisi, Nyiragongo, Rutshuru och Walikale. Provinshuvudstad är Goma som ligger intill Kivusjön vid gränsen till Rwanda. Bland de större folkgrupperna i Nordkivu hör nande, hutu, hunde, nyanga och tutsi. Även ursprungsbefolkningen twa (batwa/mbuti/basumba) finns i området.[292]

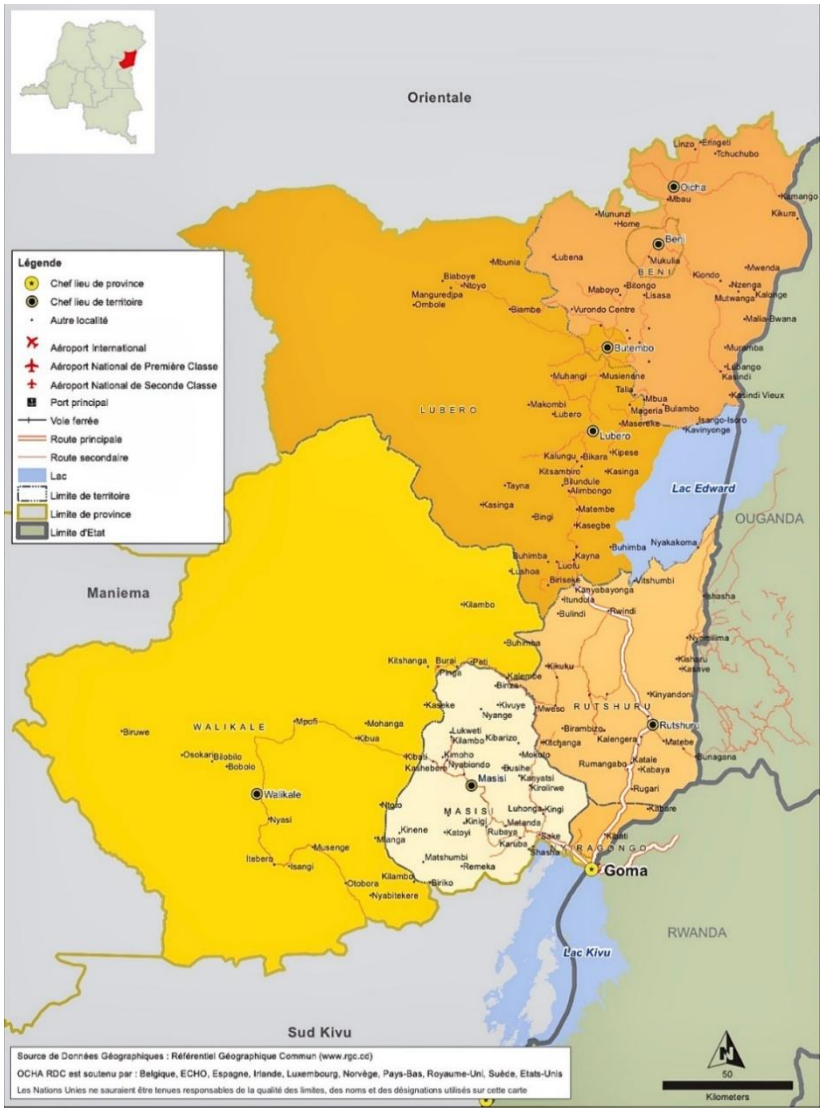

289 FN, MONUSCO, *North Kivu, January 2015*, januari 2015
290 FN, MONUSCO, Détérioration de la situation des droits de l'homme dans le Masisi et le Lubero (NordKivu) […], 2018-12-19, s. 5-10
291 ACAPS, DRC (Nord Kivu). Ebola Virus Disease. Briefing Note – 3 August 2018, 2018-08-03, s. 5
292 Migrationsverket, Landinformation: Säkerhetssituationen i östra Demokratiska republiken Kongo (version 1.0), 2020-06-15, s. 15

Karta D: Provinsen Nordkivu.[293]

5.1 Säkerhetssituationen i Nordkivu

Nordkivu har sedan 1990-talet varit drabbat av våldsamma konflikter av komplex och varierande karaktär. Situationen har präglats av folkmordet i Rwanda 1994 och etniska motsättningar, men såväl politiska som ekonomiska och etniska intressen är av relevans.[294] Över 120 väpnade grupper bedöms vara aktiva i provinserna Nordkivu, Sydkivu, Ituri och Tanganyika.[295] Migrationsanalys noterar att AFC/M23:s ockupation och offensiv är en framträdande utveckling som i högsta grad berör stora delar av Nordkivu. Det är dock inte den enda krissituationen som präglar säkerhetsläget.

I sammanhanget, se även avsnitt 4.5.5 om utmärkande drag för områden ockuperade av AFC/M23.

FN:s expertgrupp uppgav i sin decemberrapport 2025 att säkerhetssituationen i Nordkivu förvärrats och utmärks av hårda sammandrabbningar mellan FARDC, understödda av Wazalendo, och AFC/M23 med rwandiska RDF. Stridigheterna uppgavs ha utvidgats i provinsen trots pågående diplomatiska förhandlingar om den M23-relaterade krisen.[296] Global Protection Cluster rapporterade i december 2025 att Nordkivu fortsatt utmärktes av kronisk osäkerhet.[297]

I Nordkivu rapporteras beväpnade aktörer frekvent attackera byar, bränna hus, stjäla boskap och förnödenheter samt döda, skada och föra bort civilbefolkning. Sexuellt och könsrelaterat våld är regelbundet förekommande, liksom tvångsrekrytering av barn och illegal beskattning av befolkningen.[298]

AFC/M23:s erövring av Goma i januari 2025 uppges ha orsakat flera hundratals döda enligt humanitära aktörer. Över 900 begravdes i Goma efter striderna.[299] Efter att ha befäst kontrollen runt Goma fokuserade AFC/M23 och rwandiska RDF på att neutralisera FDLR genom operationer kännetecknade av hårda sammandrabbningar. Operationerna mot FDLR från och med april 2025 rörde främst territoriet

[293] FN, OCHA, RD Congo, Reference Map – Province du Nord Kivu – Carte administrative (Mars 2012), 2012-03-31
[294] Migrationsverket, Landinformation: Säkerhetssituationen i östra Demokratiska republiken Kongo (version 1.0), 2020-06-15, s. 16
[295] Global Centre for the Responsibility to Protect, Democratic Republic of the Congo, 2025-11-14
[296] FN, UNSC, Midterm report of the Group of Experts on the Democratic Republic of the Congo, 2025-12-30, s. 2, par. 17
[297] Global Protection Cluster, République Démocratique du Congo, Points saillants de protection – Novembre 2025, 2025-12-23
[298] FN, UNSC, MONUSCO; Report of the Secretary-General, 2025-12-01, par.30, 32; Global Protection Cluster, République Démocratique du Congo, Points saillants de protection – Novembre 2025, 2025-12-23; Global Protection Cluster, République Démocratique du Congo, Analyse de Protection, 2025-11-20, s. 3-6, 8, 10; FN, UNSC, Midterm report of the Group of Experts on the Democratic Republic of the Congo, 2025-12-30, s. 2, par.22; International Committee of the Red Cross (ICRC), Democratic Republic of the Congo: Ituri civilians trapped in a murderous cycle, 2025-11-06
[299] RFI, RDC: un an après le début de la bataille de Goma, les blessures et la resilience, 2026-01-26

Rutshuru.[300] FN rapporterar att AFC/M23 och RDF under dessa operationer systematiskt förstörde och brände civila bosättningar befolkade av FDLR-medlemmar, deras familjer och påstådda anhängare. Det systematiska riktade våldet mot en särskild grupp – FDLR och civila associerade med den, särskilt hutuer – kan enligt FN utgöra krigsbrott eller brott mot mänskligheten. FN och humanitära aktörer har rapporterat att antalet civila dödsoffer i hövdingadömena Bwito och Bwisha i Rushuru överskridit 500 sedan april 2025.[301] I Binza rapporterades över 300 civila döda 9–27 juli. HRW rapporterade å sin sida att AFC/M23 summariskt avrättat över 140 civila män, kvinnor och barn i minst 14 bosättningar under AFC/M23-kontroll nära Binza (i Bwisha) under juli 2025. De flesta uppgavs vara hutuer och vissa nande. Den totala civila dödssiffran i Rutshuru under juli kunde enligt HRW överskrida 300, vilket matchade FN:s rapportering.[302]

Progressivt expanderade AFC/M23 sin offensiv till Masisi och Walikale och började förstärka sin front i Lubero. Under juni och juli 2025 intensifierades militär aktivitet i Masisi och Walikale när AFC/M23:s och RDF tryckte på västerut och befäste nyckelpositioner. I mitten av september 2025 inledde de operationer i norra Masisi. Samtidigt konsoliderade AFC/M23 understödda av RDF sina positioner i Lubero inför framtida operationer. Deras rörelse norrut pekade på AFC/M23:s ambition att vidga sitt inflytande mot Butembo, Beni och Kisangani (den sistnämnda i provinsen Tshopo), vilket även bekräftats av källor inom AFC/M23.[303]

Enligt Global Protection Cluster påverkade det fortsatta väpnade våldet i december 2025 särskilt kontaktzonerna mellan väpnade grupper i territorierna Rutshuru, Masisi, Walikale och Lubero. Det innefattade även kriminella handlingar i Nyiragongo och Beni.[304]

FN/OCHA uppgav att stridigheter i territorierna Masisi, Rutshuru och Walikale fortsatte under december månad 2025. I Lubero uppgavs situationen vara förhållandevis lugn även om sammandrabbningar mellan väpnade grupper rapporterades den 4 och 27 december. I territoriet Beni uppgavs det också vara relativt lugnt i december, även om den urbana kriminaliteten blivit råare. I territoriet Nyiragongo och staden Goma var säkerhetssituationen enligt samma källa överlag lugn samma månad. Kortvariga stridigheter rapporterades från Nyiragongo. Samtidigt dokumenterades under december över 3 380 fall av könsbaserat våld i Nyiragongo, Goma och Karisimbi.[305]

[300] FN, UNSC, Midterm report of the Group of Experts on the Democratic Republic of the Congo, 2025-12-30, s. 2, par. 14, 35
[301] FN, UNSC, Midterm report of the Group of Experts on the Democratic Republic of the Congo, 2025-12-30, par. 40, 41, fotnot 52
[302] Critical Threats Project, M23 Massacres Undermine DRC Peace Process: Africa File, 2025-08-21
[303] FN, UNSC, Midterm report of the Group of Experts on the Democratic Republic of the Congo, 2025-12-30, s. s. 2, par. 14, 35, 47-50
[304] Global Protection Cluster, Perçu du monitoring de protection: faits saillants et tendanced majeures.. République Démocratique du Congo, Nord-Kivu, Décembre 2025, 2026-01-25
[305] FN, OCHA, RD Congo: Situation humanitaire dans la province du Nord-Kivu - Rapport de situation #1, 2026-01-16

Global Protection Cluster har uppgifter om ihållande nattliga intrång i Gomas yttre distrikt i december. De tillskrivs beväpnade aktörer och följdes av ett flertal övergrepp mot civila. Samma källa uppger vidare att den humanitära miljön och säkerhetsläget försämrades avsevärt i flera territorier i Nordkivu i december 2025. Situationen präglades av en intensifiering av sammandrabbningar mellan väpnade grupper och det ihållande utbredda våldet. Dessutom ökade repressalier riktade mot civila som misstänktes för samverkan med rivaliserande väpnade grupper. Detta utmynnade i många övergrepp mot civila och betydande tvångsförflyttning.[306]

MONUSCO rapporterade i början av december 2025 att AFC/M23 understödda av RDF fortsatte sina operationer mot FDLR och Nyaturagrupper i Rutshuru och Masisi, vilket sedan den 19 september ledde till 199 civilas död. FDLR tillskrevs 25 civila dödsfall.[307] AFC/M23 fortsatte sin territoriella expansion i Masisi och Walikale under MONUSCO:s nyss nämnda rapportperiod ovan.[308]

I territorierna Beni och Lubero förblev ADF enligt samma källa det huvudsakliga hotet mot civila. Gruppen genomförde attacker mot byar och gruvområden och orsakade 153 dödsfall, 27 bortföranden och utbredda internflyktsrörelser i provinsen. I en serie attacker i Lubero mellan den 14 och 19 november 2025 dödade ADF minst 89 civila. Under MONUSCO:s rapportperiod den 19 september 2025 till den 1 december 2025 genomförde FN:s polisstyrka 86 patrulluppdrag i prioriterade områden såsom Beni och Oicha.[309] Innan rapportperioden dödade ADF den 8 september 2025 minst 100 civila i en by i Lubero – gruppens dödligaste attack i Lubero sedan den började verka i territoriet i mitten av 2024.[310]

Vad gäller Wazalendo och FDLR uppgav FN:s expertgrupp i sin decemberrapport 2025 att de alltjämt var aktiva vid flera större frontlinjer runt om i Nordkivus territorier Masisi, Rutshuru och Walikale och Nyiragongo samt i Gomas utkanter. De ingick i första försvarslinjen till stöd för FARDC.[311]

I slutet av 2025 fortsatte AFC/M23 understödda av RDF att avancera i provinsen samt befästa kontrollen över tidigare erövrade områden. Territoriella erövringar rapporterades i territoriet Rutshuru.[312]

[306] Global Protection Cluster, Perçu du monitoring de protection: faits saillants et tendanced majeures.. République Démocratique du Congo, Nord-Kivu, Décembre 2025, 2026-01-25,
[307] FN, UNSC, MONUSCO; Report of the Secretary-General, 2025-12-01, par. 16
[308] FN, UNSC, MONUSCO; Report of the Secretary-General, 2025-12-01, par. 16
[309] FN, UNSC, MONUSCO; Report of the Secretary-General, 2025-12-01, par. 19, 22
[310] Critical Threats Project, Africa File: SAF Gains in Central Sudan; DRC Ethnic Violence: Africa File, 2025-09-18
[311] FN, UNSC, Midterm report of the Group of Experts on the Democratic Republic of the Congo, 2025-12-30, s. 73
[312] FN, UNSC, Implementation of the Peace, Security and Cooperation Framework for the Democratic Republic of the Congo and the Region; Report of the Secretary-General, 2026-03-31, par. 23

I Nordkivu och Sydkivu rapporterades i mars 2026 att de huvudsakliga frontlinjerna mellan FARDC med allierade och AFC/M23 och rwandiska RDF förblivit statiska. Ingen större territoriell omstrukturering hade registrerats sedan AFC/M23 drog sig tillbaka från staden Uvira (Sydkivu) i januari 2026. Detta uppgavs dock inte innebära att striderna lugnat ned sig. Det kan noteras att AFC/M23 drog sig ur flera byar i Lubero och Walikale i slutet av mars.[313]

Sammandrabbningar mellan AFC/M23 och FDLR fortsatte också i mars 2026.[314]

Nordkivus provinshuvudstad Goma drabbades av stridigheter under mars 2026 – något som uppges ha varit den första gången sedan starten av M23:s ockupation i januari 2025. En drönarattack rapporterades den 11 mars, och den 15 mars uppgav M23 att man dödat 13 Wazalendo-kombattanter efter deras anfall i stadens nordvästra delar. Tre civila dödsoffer noterades.[315] Användningen av luftburna vapen (inkl. drönare) i M23-konflikten har blivit allt frekventare.[316]

Mellan december 2025 och mars 2026 intensifierades FARDC:s luftoperationer. Även sammandrabbningarna mellan AFC/M23 och FARDC, Wazalendo och andra väpnade grupper ökade i Nordkivu. FDLR och associerade Nyaturagrupper förblev under perioden aktiva i provinsen. Sammandrabbningar mellan FDLR och AFC/M23 i Masisi och Rutshuru resulterade i minst 108 civila dödsfall. Under samma period intensifierades ADF:s attacker mot civila i Nordkivu och Ituri, trots fortsatta insatser från kongolesiska och ugandiska arméstyrkor. Under perioden dödade ADF minst 431 civila.[317]

Global Protection Clusters rapporterar att under det första kvartalet 2026 förblev säkerhetssituationen i provinsen Nordkivu instabil, präglad av ihållande sammandrabbningar mellan väpnade grupper och statsstyrkor, samt en mängd relaterade risker som har en bestående inverkan på civila. Osäkerheten var fortfarande strukturell, med återkommande fall av repressalier, utpressning, hot, rörelsebegränsningar och marktvister. Skyddsmiljön under dessa omständigheter var fortfarande allvarligt försämrad, även i områden som inte direkt drabbats av striderna, på grund av dysfunktionella sociala strukturer och de operativa begränsningar som humanitära aktörer står inför.[318]

I april 2026 uppgavs frontlinjerna i zonerna under AFC/M23:s ockupation fortsatt vara förhållandevis stabila, trots fredsprocesser i Washington och Doha.[319]

[313] Ebuteli, Les ADF pénètrent dans le Haut-Uele, les enlèvements à un niveau record, 2026-04-20,
[314] Ebuteli, Crise du M23: la guerre des drones s'intensifie, 2026-03-20
[315] Ebuteli, Les ADF pénètrent dans le Haut-Uele, les enlèvements à un niveau record, 2026-04-20, https://www.ebuteli.org/publications/rapports/les-adf-penetrent-dans-le-haut-uele-les-enlevements-a-un-niveau-record
[316] Ebuteli, Crise du M23 : la guerre des drones s'intensifie, 2026-03-20, https://www.ebuteli.org/publications/rapports/crise-du-m23-la-guerre-des-drones-s-intensifie
[317] FN, UNSC, Implementation of the Peace, Security and Cooperation Framework for the Democratic Republic of the Congo and the Region; Report of the Secretary-General, 2026-03-31, par. 25-27
[318] Global Protection Cluster, RDC : Aperçu du monitoring de protection commun dans la province du Nord-Kivu au premier trimestre 2026, 2026-04-13
[319] Ebuteli, Les ADF pénètrent dans le Haut-Uele, les enlèvements à un niveau record, 2026-04-20,

5.2 Statistik om våldsincidenter

ACLED ger följande övergripande bild av våldsutvecklingen i Nordkivu.[320]

Se även avsnitt 2.3.1 gällande ACLED:s konfliktdata.

Tabell 1. Nordkivu: Våldsutveckling från 2025 t. o. m. april 2026

	2025	Jan–april 2026	Totalt
Våldsincidenter	1 717	410	2 127
Uppskattade dödsoffer	4 174	339	4 513

Tabell 2. Nordkivu: Våldsincidenter efter kategori från 2025 t.o.m. april 2026

Typ av våldsincident	2025	Jan–april 2026	Totalt
Stridigheter	943	231	1 174
Explosioner/fjärrutlöst våld:[321] luft/drönar-angrepp	44	24	68
Explosioner/fjärrutlöst våld: granat/artil-leri/missilattack	42	10	52
Explosioner/fjärrutlöst våld: fjärr-spräng-ning/landmina/IED	19	3	22
Våld mot civila: attack	406	93	499
Våld mot civila: sexuellt våld	29	8	37
Våld mot civila: bortförande/på-tvingat försvinnande	117	25	142
Strategisk utveckling: Plundring/för-stö-relse av egendom	117	16	133
Våldsincidenter (totalt)	1 717	410	2 127

I Nordkivu noterade ACLED 143 våldsincidenter/månad under 2025. Under januari–april 2006 hade det reducerats till 103 incidenter/månad. Minskningen framstår dock som osäker då den inte gått att skönja i den kvalitativa rapporteringen från Migrationsanalys källor.

[320] ACLED, ACLED Data, Data Export Tool, incidenter mellan 2025-01-01-2026-04-30, nedladdningsbar Excelfil, odaterad (hämtad 2026-05-06)
[321] Med *fjärrvåld* (remote violence) avses händelser där redskapet för konfliktinblandning inte kräver aktörens fysiska närvaro. Det kan exempelvis vara angrepp med bomber, IED (Improvised Explosive Device), granatkastare och missiler (se ACLED, Remote violence, december 2017)

Vad gäller våldets geografiska spridning 2025 till och med april 2026 konstaterar Migrationsanalys att ACLED uppmärksammat våldsincidenter i samtliga territorier samt i provinshuvudstaden Goma med utkanter. Med stor tydlighet indikeras vidare att våldsincidenter inom kategorierna ”Stridigheter” samt ”Våld mot civila: attacker” dominerat våldsutvecklingen i provinsen under hela perioden. Noteringar inom kategorin Explosioner/fjärrutlöst våld: luft/drönarangrepp har ökat under 2026. Det får betonas att sexuellt våld är en underrapporterad företeelse i DRK (se avsnitt 8.2).

Sett till hela perioden är de uppmärksammade incidenterna i Masisi tydligt flest. Därefter följer Rushuru, Walikale, Lubero och Beni. Territoriet Nyiragongo utanför Goma och intill Rwandas gräns har minst noterade incidenter. Nyiragongo upptar samtidigt en mycket liten yta.

Sett till antal incidenter per månad signalerar ACLED:s uppgifter samma intensitetsnivå under 2025 och 2026 för Masisi och Rutshuru. I Walikale indikeras en mindre intensitetsnedgång under 2026. I Lubero och Beni ter sig minskningen som tydligare. För Nyiragongo är siffrorna lägre under 2026. Bland dessa kan noteras fyra stridigheter mellan Wazalendo och AFC/M23.

Under 2025, då AFC/M23:s erövring av staden inträffade, låg Goma på samma incidentnivå som territoriet Beni. Under januari–april 2026 har 20 våldsincidenter rapporterats av ACLED, däribland fyra stridigheter och en drönarattack utförd av FARDC.

Av ACLED:s data för hela perioden kan AFC/M23 urskiljas som den mest inblandade enskilda aktören, följt av FARDC och ADF. De olika wazalendogruppernas inblandning var högre än FARDC:s och oidentifierade grupper i paritet med ADF. Våldincidenter med FDLR:s inblandning uppmärksammades framför allt i Rutshuru under hela tidsspannet. Enstaka dylika incidenter noterades i Masisi, Nyiragongo, Walikale och Beni. Lejonparten av incidenterna registrerades som stridigheter. Därefter följde noterade attacker mot civila.[322]

Jämförs ACLED:s noteringar för incidentkategorin Stridigheter under hela den aktuella perioden med tiden 2019–2020 (Q1), som tas upp i Migrationsanalys säkerhetsrapport för östra DRK från 2020, finner man att de i Nordkivu ökat från 32 till 73 stridigheter per månad.[323]

[322] ACLED, ACLED Data, Data Export Tool, incidenter mellan 2025-01-01-2026-04-30, nedladdningsbar Excelfil, odaterad
[323] Migrationsverket, Landinformation: Säkerhetssituationen i östra De-mokratiska republiken Kongo (version 1.0), 2020-06-15, s. 31

5.3 Civilbefolkningens situation

Under 2025 dokumenterade UNHCR 10 558 skyddsincidenter i Nordkivu jämfört med 10 978 under 2024. Skyddincidenterna gäller rätten till liv och fysisk integritet, rätten till frihet, äganderätt, sexuellt och könsrelaterat våld, samt anklagelser om brott mot resolution 1612 avseende skydd av barn drabbade av väpnad konflikt. Man presenterar dock inte någon närmre provinsvis fördelning av de olika incidenttyperna.[324]

UNHCR, som i sin statistik behandlar ett flertal provinser, saknar täckning i stora områden under 2025 jämfört med 2024. Angående 2025 års totaldata skriver de att den stora skillnad som kan observeras mellan 2024 och 2025 kan tillskrivas en drastisk minskning av ekonomiska resurser, vilken lett till sen insamling av data och begränsad territoriell täckning.[325] Det är för Migrationsanalys oklart i vilken mån de reducerade resurserna påverkat 2025 års data gällande Nordkivu.

I sin rapport från den 1 december 2025 gav MONUSCO följande bild av civila dödsoffer i incidenter med väpnade grupper i Nordkivu och Ituri (oktober 2024-oktober 2025). MONUSCO betonar att dödssiffran troligen är underrapporterad med anledning av framkomlighetsbegränsningar i Nordkivu: [326]

Figure I
Reported killings of civilians in armed group-related incidents in Ituri and North Kivu, October 2024–October 2025

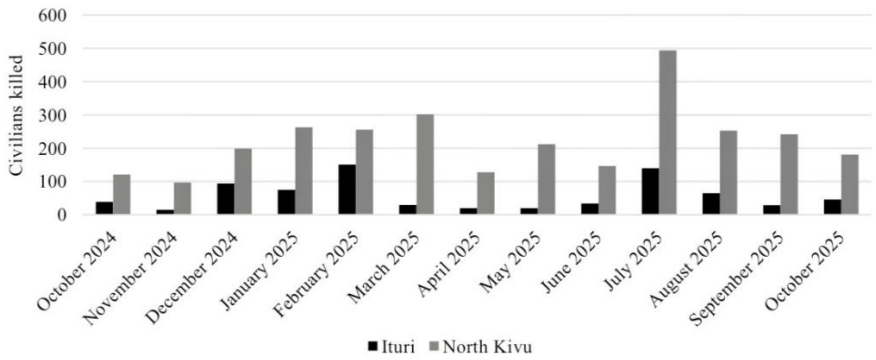

Source: MONUSCO/Joint Operations Centre/Situational Awareness Geospatial Enterprise.
Note: Victim counts are likely underreported due to restrictions on access in North Kivu.

Tabell 3. Rapporterade civila dödsoffer i incidenter med väpnade grupper i Ituri och Nordkivu, oktober 2024-oktober 2025.[327]

Under perioden 1 december 2025 och den 8 mars 2026 dokumenterade FN:s människorättskontor UNJHRO 893 människorättsbrott och övergrepp i Nordkivu.[328]

[324] FN, UNHCR, République Démocratique du Congo - Tableau de bord de Monitoring de Protection de janvier à décembre 2025, 2026-01-30
[325] FN, UNHCR, République Démocratique du Congo - Tableau de bord de Monitoring de Protection de janvier à décembre 2025, 2026-01-30
[326] FN, UNSC, MONUSCO; Report of the Secretary-General, 2025-12-01, par.30, 32
[327] FN, UNSC, MONUSCO; Report of the Secretary-General, 2025-12-01, par.30, 32
[328] FN, MONUSCO; Report of the Secretary-General, 2026-03-19, par. 27, 30

FN:s expertgrupp uppgav i sin decemberrapport 2025 att den humanitära situationen i Nordkivu försämrades ytterligare med vad som beskrevs som en alarmerande ökning av utbredda och systematiska attacker mot civila och konfliktrelaterat sexuellt våld.[329] I kontexten av stridigheterna i Nordkivu och Sydkivu uppger FN att alla stridande parter varit inblandade i brott mot internationell humanitär lag samt brott och övergrepp mot internationell människorättslagstiftning.[330] Wazalendo utför enligt FN vedergällningsattacker, inklusive summariska avrättningar och riktade mord, mot individer anklagade för samarbete med AFC/M23, men i betydligt mindre utsträckning än AFC/M23:s och RDF:s systematiska övergrepp.[331]

I april 2025 påbörjade AFC/M23 understödda av RDF sina operationer mot FDLR som enligt FN kännetecknats av hårda sammandrabbningar samt utbrett och systematiskt riktat våld mot civila, särskilt i de hutubebodda områdena i Bwito och Bwisha, Rutshuru.[332] FN uppger att den långvariga tendensen att sammanblanda hutusamhällen med FDLR förstärkts och fortsatt ge näring till stigmatisering och cykler av vedergällningsvåld mot civila.[333]

Global Protection Cluster skriver att AFC/M23:s ockupation av stora områden i Nordkivu har fört civilbefolkningen till en djup humanitär och administrativ kris med påverkan på säkerhet, tillgång till samhällstjänster och utövande av grundläggande rättigheter.[334] Se även avsnitt 4.5.5.

Global Protection Clusters rapporterade i sin översikt från skyddsövervakningen (*protection monitoring*) i Nordkivu under det första kvartalet 2026 att den humanitära och skyddande miljön fortfarande försämrades kraftigt i nästan samtliga Nordkivus territorier. Perioden präglades av sammandrabbningar mellan väpnade grupper och repressalier riktade mot civila anklagade för samverkan med rivaliserande grupper. Dessa anfall uppgavs ha lett till allvarliga brott, inklusive mord, kidnappningar, utpressning och plundring. I sin översikt rapporterade Global Protertion Cluster följande:[335]

2 418 brott och övergrepp med totalt 2 625 offer identifierades under perioden det första kvartalet 2026. Återvändande befolkning var fortfarande de mest drabbade (72 procent). Sett till kön var 67 procent av brottsoffren män, 24 procent kvinnor, 5,4 procent flickor och 3,7 procent pojkar.

[329] FN, UNSC, Midterm report of the Group of Experts on the Democratic Republic of the Congo, 2025-12-30, s. 2
[330] FN, UNSC, Midterm report of the Group of Experts on the Democratic Republic of the Congo, 2025-12-30, s. 80
[331] FN, UNSC, Midterm report of the Group of Experts on the Democratic Republic of the Congo, 2025-12-30, s. 81
[332] FN, UNSC, Midterm report of the Group of Experts on the Democratic Republic of the Congo, 2025-12-30, s. 2, par. 14
[333] FN, UNSC, Midterm report of the Group of Experts on the Democratic Republic of the Congo, 2025-12-30, par. 15
[334] Global Protection Cluster, République Démocratique du Congo, Analyse de Protection, 2025-11-20, s. 6
[335] Global Protection Cluster, RDC : Aperçu du monitoring de protection commun dans la province du Nord-Kivu au premier trimestre 2026, 2026-04-13

Profil på presumerad förövare angavs enligt följande: beväpnade män 93,1%, civila myndigheter (2,8 %), samhällsmedlemmar och andra civila (2,5 %), okända personer/banditer (1,6 %)

Brotten och övergreppen fördelade sig enligt följande:
Brott mot rätten till liv och fysisk integritet: 31 % (749)
Brott mot rätten till frihet: 27% (656)
Anklagelser om könsbaserat sexuellt våld: 11 % (265)
Brott mot rätten till egendom: 26 % (638)
Anklagelser om allvarliga kränkningar mot barn (Resolution 1612): 4,3 % (105)
Marktvister: 0,2 % (5)

Vad gäller berörda områden var Masisi alltjämt det mest drabbade territoriet med 45 % av de identifierade brotten och övergreppen, följt av Rutshuru (23 %), Nyiragongo (12 %), Lubero (10%), Beni (territoriet) (4%), Goma (staden) 4 %, Walikale (1,2%) och Beni (staden) (1%). Området Butembo saknade övervakning.[336]

I februari 2026 fanns det 1,8 miljoner internflyktingar i Nordkivu.[337] Sida uppgav i slutet av mars 2026 att närtida fördrivningar huvudsakligen kom från Rutshuru, Masisi och Lubero.[338]

6. Provinsen Sydkivu

Provinsen Sydkivu har en yta som är ungefär dubbelt så stor som Belgien och en uppskattad befolkning om drygt 9,8 miljoner invånare (2021).[339] Sydkivu är administrativt indelat i de åtta territorierna Fizi, Idjwi, Kabare, Kalehe, Mwenga, Shabunda, Uvira och Walungu. Provinshuvudstad är Bukavu som är belägen intill Tanganyikasjön. Bland de större folkgrupperna i provinsen finns bembe, shi, bevahu, bavira, bafuliro och lega. Populationer av hutuer och tutsier, inklusive banyamulenge, bor där också.[340]

[336] Global Protection Cluster, RDC: Aperçu du monitoring de protection commun dans la province du Nord-Kivu au premier trimestre 2026, 2026-04-13
[337] FN, UNSC, Implementation of the Peace, Security and Cooperation Framework for the Democratic Republic of the Congo and the Region; Report of the Secretary-General, 2026-03-31, par. 31
[338] Sida, Humanitarian Crisis Analysis 2026, Democratic Republic of the Congo, 2026-03-31, s.2
[339] Belgien, MRAC, République démocratique du Congo, Sud.Kivu, Tome 1 Cadre naturel, peuplement et occupation de l'espace. Enjeux de territoire, 2024, s. 29
[340] Migrationsverket, Landinformation: Säkerhetssituationen i östra Demo-kratiska republiken Kongo (version 1.0), 2020-06-15, s. 21

När det gäller etnicitet och maktfördelning är provinsen indelad i två grupper, s.k. familjer, varav den ena avser den dominanerande folkgruppen shi (även: bashi) och den andra lega (även balega) och andra folkslag.[341]

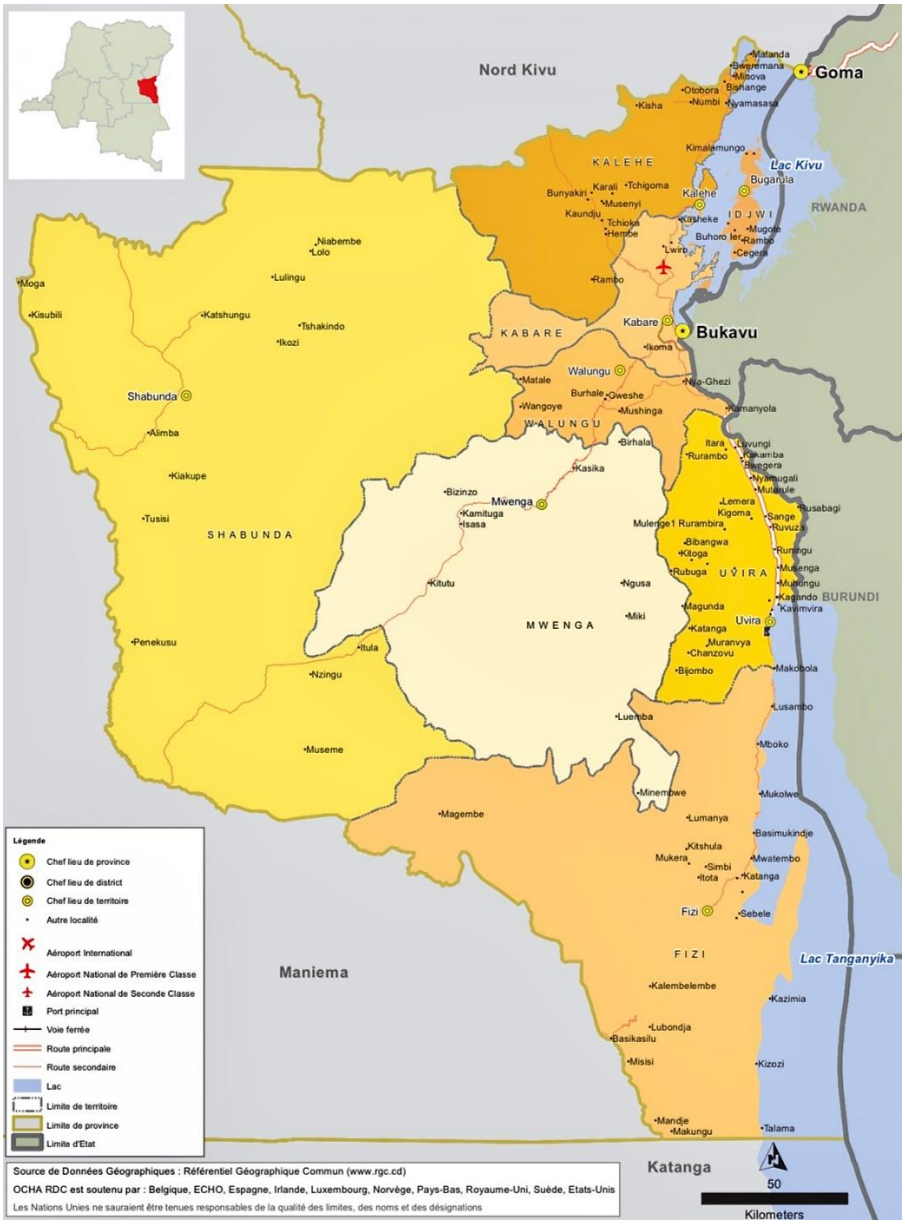

Karta E: Provinsen Sydkivu.[342]

6.1 Säkerhetssituationen i Sydkivu

Osäkerheten i Sydkivu är av strukturell karaktär med faktorer som etniska konflikter, riktade repressalier, ekonomiska bördor/kamp om resurser och begränsningar

[341] Belgien, MRAC, République démocratique du Congo, Sud-Kivu, Tome 1 Cadre naturel, peuplement et occupation de l'espace. Enjeux de territoire, 2024, s. 12
[342] FN, OCHA, RD Congo, Reference map – Province du Sud Kivu – Carte administrative (Mars 2012), 2012-03-31

av rörelsefriheten. Global Protection Cluster signalerar att även zoner som inte har upplevt direkta sammandrabbningar fortsatt genomsyras av etniska spänningar och väpnade grupper som rör sig genom området.[343] Säkerhetssituationen försämrades i negativ riktning redan i samband med MONUSCO:s uttåg ur provinsen i juni 2024.[344]

Den mest aktuella uppskattningen av antalet aktiva väpnade grupper i Sydkivu som Migrationsanalys kan finna är från 2022. Antalet bedömdes då uppgå till 66 grupper. Sedan 2022 kan dock grupper såväl tillkommit som upplösts, antagit nya namn eller slagits ihop. För uppgifter om de 66 grupperna, se s. 425–454 i rapport från belgiska Musée royal de l'Afrique centrale (2024).[345]

Sedan början av 2025 har AFC/M23:s offensiv och intåg i provinsen fått markanta följder. Gruppens ockupation av områden i Sydkivu kan delas in i två faser: den första inföll när M23 avancerade söderut efter Nordkivus provinshuvudstad Gomas fall i januari 2025 och kulminerade i den andra med M23:s intagande av provinshuvudstadet Bukvau den 16 februari 2025.[346] I september och oktober 2025 fortsatte framryckning i Walungu och Shabunda. Enligt FN tyder operationerna på en strategisk målsättning att säkra genomfartsleder, gruvområden och förstärka banyamulengegruppen Twirwaneho på högplatåerna. AFC/M23 uppgavs sträva efter att upprätthålla sina operationer från Ruzizislätten till högplatåerna. RDF har upprättat en militärbas på ön/territoriet Idjwi i Kivusjön.[347]

En andra fas kan sägas ha börjat i november 2025 då AFC/M23-allierade utökade sina operationer mot Walendo, FARDC och Burundis militär.[348] FN rapporterade i slutet av december 2025 att hårda sammandrabbningar fortsatt och expanderat i Sydkivu trots pågående fredsförhandlingar. Progressivt har AFC/M23 och RDF expanderat och befäst sin närvaro i Sydkivu längs olika sträckor i territorierna Walungu, Mwenga, Uvira och Kalehe.[349]

Den 10 december 2025, efter veckor av intensiva strider, tog ADC/M23 kontrollen över staden Uvira. Den 17–18 januari 2026 drog sig gruppen dock ur, varpå FARDC dagen därpå meddelade att de tagit kontroll över staden.[350]

[343] Global Protection Cluster, République Démocratique du Congo, Points saillants de la situation de protection – Février 2026, 2026-03-31, s. 1
[344] FN, UNHCR, UNHCR Position on Returns to North Kivu, South Kivu and Ituri in the Democratic Republic of the Congo - Update IV (Revision 1), 2025-04-01
[345] Belgien, Belgien, MRAC, République démocratique du Congo, Sud-Kivu,Tome 2, Sous les temps de la postcol-onie et des mouvements armés, 2024, s. 425
[346] RFI, Est de la RDC: comment les combats se sont déplacés et intensifiés au Sud-Kivu en trois mois, 2026-04-13
[347] FN, UNSC, Midterm report of the Group of Experts on the Democratic Republic of the Congo, 2025-12-30, par. 17, 51–52, 69
[348] RFI, Est de la RDC: comment les combats se sont déplacés et intensifiés au Sud-Kivu en trois mois, 2026-04-13
[349] FN, UNSC, Midterm report of the Group of Experts on the Democratic Republic of the Congo, 2025-12-30, par. 17, 51–52, 69
[350] FN, UNSC, Implementation of the Peace, Security and Cooperation Framework for the Democratic Republic of the Congo and the Region; Report of the Secretary-General, 2026-03-31, par. 24, 37

Under den andra ockupationsfasen i Sydkivu har M23:s direkta inblandning i högplatåerna varit större än under den första. Både i högländerna och kring Uvira föregicks offensiven av interna stridigheter inom Wazalendo, vilket uppges ha minskat gruppernas kapacitet att försvara sig.[351]

Enligt RFI medförde reträtten från Uvira i januari 2026 inte någon deeskalering. I stället uppgavs stridigheterna ha förflyttats och till stor del koncentrerats till mer isolerade och känsliga områden: högplatåerna i territorierna Fizi, Mwenga, Uvira och Kalehe. I detta område tillkommer problematik med långvariga etniska spänningar som särskilt berör banyamulegne, bafuliro och bembe.[352]

På högplatåerna ställs FARDC och allierade mot koalitionen Ngumino och Twirwaneho som är knutna till AFC/M23. FARDC och allierade försöker återta positioner i Sydkivu och hindra AFC/M23-sidan från att avancera ytterligare. Situationen är svår att dokumentera då stridszonerna är fragmenterade, kontrollerade av ett flertal aktörer och mycket svåråtkomliga för humanitära aktörer. Till nyss nämnda stridigheter kommer sammandrabbningar mellan lokala väpnade grupper som ökar antalet oroshärdar i Sydkivu.[353] UNHCR upgav i januari 2026 att AFC/M23:s fortsatta närvaro i närheten av Uvira bidragit till sammandrabbningar, människorättsbrott och fortsatta internflyktingsrörelser.[354]

Sedan januari 2026 har FARDC och allierade styrkor företagit en separat offensiv mot AFC/M23 med allierade i Fizis högländer, kring Minembwe. Staden är en bastion för AFC/M23-allierade Twirwaneho som uppger sig skydda civila banyamulenge från andra väpnade grupper som betecknar dem rwandofoner eller främlingar.[355]

I Global Protection Clusters rapport för februari 2026 rapporterades väpnade sammandrabbningar eller attacker i territorierna: Kalehe, Kabare, Mwenga, Uvira, Fizi och Walungu.[356]

Mellan december 2025 och mars 2026 intensifierade FARDC:s luftoperationer. Även sammandrabbningarna mellan AFC/M23 och FARDC, Wazalendo och andra väpnade grupper ökade i provinsen. Tungt artilleri och ett ökat antal drönarattacker resulterade i civila dödsfall och skadad infrastruktur. [357]

[351] RFI, Est de la RDC: comment les combats se sont déplacés et intensifiés au Sud-Kivu en trois mois, 2026-04-13
[352] RFI, Est de la RDC: comment les combats se sont déplacés et intensifiés au Sud-Kivu en trois mois, 2026-04-13
[353] RFI, Est de la RDC: comment les combats se sont déplacés et intensifiés au Sud-Kivu en trois mois, 2026-04-13
[354] FN, UNHCR, Regional External Update #28 West and Central Africa Region - Eastern DRC Situation, 2026-01-09
[355] Critical Threats Project, Deadlock in the DRC: Africa File Special Edition, 2026-03-20
[356] Global Protection Cluster, République Démocratique du Congo, Points saillants de la situation de protection – Février 2026, 2026-03-31, s. 1–4
[357] FN, UNSC, Implementation of the Peace, Security and Cooperation Framework for the Democratic Republic of the Congo and the Region; Report of the Secretary-General, 2026-03-31, par. 25

I mars 2026 rapporterade FN om fortsatta sammandrabbningar mellan Burundis armé och burundiska väpnade grupper, inte minst RED-Tabara.[358] Samma månad uppmärksammade Ebuteli minst 47 sammandrabbningar och 82 civilas död i Sydkivus zoner under AFC/M23s inflytande.[359] I april 2026 uppgav en samtalspartner till Migrationsanalys att Sydkivu drabbats av mer osäkerhet och våld de senaste månaderna. Ett säkerhetsvakuum har fyllts av odisciplinerade Wazalendo som bland annat utfört våldtäkter.[360]

I Sydkivu har Wazalendo expanderat med ytterligare anslutna grupper under 2025–2026, inte minst sådana som emotsätter sig rwandofonas inflytande. De uppges ofta ersätta FARDC vid frontlinjerna.[361] AFC-alliansen i Sydkivu har å sin sida fått ett tillskott av flera banaymulenge-grupper samt burundiska rebeller under 2025. Genom AFC har M23 kunnat utöva en väpnad närvaro på distans, ofta bakom positioner som hålls av FARDC med allierade och i områden som M23 eller RDF inte skulle kunna besätta utan flyg. En stor del av våldet i Sydkivu sedan 2025 har involverat M23-allierade grupper under AFC-koalitionen.[362]

ACLED menar att AFC:s och Wazalendos uthållighet sannolikt beror på deras kapacitet att leverera fortsatta vinningar till sina medlemsgrupperingar. Fragmentering inom Wazalendo har indikerat att om expansion eller defensivt momentum avstannar kan historiska tvister grupperna emellan snabbt åter ge sig till känna.[363]

6.2 Statistik om våldsincidenter

ACLED ger följande övergripande bild av våldsutvecklingen i Sydkivu.[364]

Tabell 4. Sydkivu: Våldsutveckling från 2025 t. o. m. april 2026

	2025	Jan–april 2026	Totalt
Våldsincidenter	1002	374	1376
Uppskattade dödsoffer	1231	503	1734

[358] FN, UNSC, Implementation of the Peace, Security and Cooperation Framework for the Democratic Republic of the Congo and the Region; Report of the Secretary-General, 2026-03-31, par. 26
[359] Ebuteli, Les ADF pénètrent dans le Haut-Uele, les enlèvements à un niveau record, 2026-04-20,
[360] Senior Researcher A, möte 2026-04-21
[361] ACLED, The enemy of my enemy is my friend: How armed group alliances are shaping the battle for South Kivu, 2026-03-27
[362] RFI, Est de la RDC: comment les combats se sont déplacés et intensifiés au Sud-Kivu en trois mois, 2026-04-13
[363] RFI, Est de la RDC: comment les combats se sont déplacés et intensifiés au Sud-Kivu en trois mois, 2026-04-13
[364] ACLED, Data Export Tool, South.Kivu, Excelblad, betaltjänst

Tabell 5. Sydkivu: Våldsincidenter efter kategori från 2025 t.o.m. april 2026

Typ av våldsincident	2025	2026 jan-april	Totalt
Stridigheter	658	197	855
Explosioner/fjärrutlöst våld: luft/drönarangrepp	37	68	105
Explosioner/fjärrutlöst våld: granat/artilleri/missilattack	22	9	31
Explosioner/fjärrutlöst våld: fjärr-sprängning/landmina/IED	8	2	10
Våld mot civila: attack	177	45	222
Våld mot civila: sexuellt våld	25	6	31
Våld mot civila: bortförande/på-tvingat försvinnande	28	18	46
Strategisk utveckling: Plundring/för-störelse av egendom	47	29	76
Våldsincidenter (totalt)	1 002	374	1 376

Från januari 2025 till och med april 2026 har ACLED uppmärksammat våldsincideter i samtliga av Sydkivus territorier. Även provinshuvudstaden Bukavu omfattas av det noterade våldet. Liksom i Nordkivu indikeras med stor tydlighet att våldsincidenter inom kategorierna ”Stridigheter” samt ”Våld mot civila: attacker” dominerat våldsutvecklingen i provinsen under perioden. I Sydkivu har uppmärksammade luft- och drönarangrepp ökat kraftigt under 2026.

I genomsnitt noterades 84 våldsincidenter/månad under 2025. Siffran kom att öka till 94 under januari–april 2006. Det går även att skönja en ökning från det första halvåret till det andra 2025, vilket i stora drag indikerar en successiv ökning under hela perioden.

Sett till hela perioden har Fizi och Mwenga flest noterade incidenter. Därefter följer Uvira, Walungu, Kalehe och Kabare. Noteringarna för territoriet Shabunda är avsevärt lägre. Under 2025 noterades där fyra stridigheter, likaså under 2026. I territoriet/ön Idjwi där AFC/M23 har en bas har endast en incident uppmärksammats.

Jämför man 2025 med perioden januari–april 2026, sett till antal våldsincidenter per månad, signalerar ACLED ökad intensitet i territorierna Fizi, Mwenga och Uvira – i Mwenga tredubblades månadssiffrorna. Shabunda låg på oförändrad nivå

medan Walungu och Kabare visade minskad intensitet. I Bukavu minskade de noterade incidenterna från 6 till 2/månad. Nio stridigheter uppmärksammades från staden, varav 8 under 2025 och en 2026.

Av ACLED:s data för hela perioden kan AFC/M23 urskiljas som den mest inblandade enskilda aktören, följt av FARDC och Twirwaneho. De olika wazalendogruppernas inblandning var mycket frekvent, men något lägre än FARDC:s. Oidentifierade väpnade gruppers medverkan var lägre än Twirwanehos.

Jämför man ACLED:s noteringar för incidentkategorin ”Stridigheter” under den aktuella perioden med tiden 2019–2020 (Q1) finner man att de i Sydkivu ökat från 14 till 53 stridigheter per månad.[365]

6.3 Civilbefolkningens situation

Se även avsnitt 4.5.5 *Utmärkande drag för områden ockuperade av AFC/M23*.

Under 2025 dokumenterade UNHCR 18 925 skyddsincidenter i Sydkivu jämfört med 8 561 under 2024. Skyddincidenterna i DRK gäller rätten till liv och fysisk integritet, rätten till frihet, äganderätt, sexuellt och könsrelaterat våld, samt anklagelser om brott mot resolution 1612 avseende skydd av barn drabbade av väpnad konflikt. Man presenterar dock inte någon närmre provinsvis fördelning av de olika incidenttyperna.[366]

FN:s människorättskontor UNJHRO rapporterade den 1 december 2025 250 dokumenterade människorättsbrott och övergrepp i Sydkivu som begåtts sedan den 19 september 2025.[367]

UNHCR, som i sin statistik behandlar ett flertal provinser, saknar täckning i stora områden under 2025 jämfört med 2024. Angående 2025 års totaldata kan den stora skillnad som kan observeras mellan 2024 och 2025 tillskrivas en drastisk minskning av ekonomiska resurser, vilken lett till sen insamling av data och begränsad territoriell täckning. Det är för Migrationsanalys oklart i vilken mån de reducerade resurserna påverkat 2025 års data från Sydkivu.[368]

FN:s expertgrupp uppgav i sin decemberrapport 2025 som täcker rapportering fram till den 10 november 2025 att den humanitära situationen i Sydkivu försämrades ytterligare med vad som beskrevs som en alarmerande ökning av utbredda och systematiska attacker mot civila och konfliktrelaterat sexuellt våld.[369] Beväpnade aktörer

[365] Migrationsverket, Landinformation: Säkerhetssituationen i östra De-mokratiska republiken Kongo (version 1.0), 2020-06-15, s. 25
[366] FN, UNHCR, République Démocratique du Congo - Tableau de bord de Monitoring de Protection de janvier à décembre 2025, 2026-01-30
[367] FN, UNSC,MONUSCO; Report of the Secretary-General, 2025-12-01, par.30, 32,
[368] FN, UNHCR, République Démocratique du Congo - Tableau de bord de Monitoring de Protection de janvier à décembre 2025, 2026-01-30,
[369] FN, UNSC, Midterm report of the Group of Experts on the Democratic Republic of the Congo, 2025-12-30, s. 2

rapporteras av MONUSCO frekvent attackera byar, bränna hus, stjäla boskap och förnödenheter samt döda, skada och föra bort civilbefolkning. Sexuellt och könsrelaterat våld är regelbundet förekommande, liksom tvångsrekrytering av barn och illegal beskattning av befolkningen.[370]

Under december 2025 uppmärksammade Ebuteli 264 civila dödade i Sydkivu. Vad gäller civila uppgavs månaden vara den dödligaste under kvartalet ifråga. Den ökade dödligheten bedömdes i huvudsak bero på AFC/M23:s offensiv, under vilken gruppen intog Uvira samma månad.[371] HRW dokumenterade summariska avrättningar av 53 civila under AFC/M23:s och rwandiska RDF:s ockupation av Uvira. De flesta noterades den 10 december 2025. Avrättningarna utfördes såväl av AFC/M23 som RDF och drabbade huvudsakligen män och pojkar, ofta anklagades för att tillhöra Wazalendo. Skjutningarna ska ha utförts vid eftersökningar dörr-till-dörr och på öppen gata.[372]

FARDC med allierade rapporterades också var ansvariga för övergrepp mot civilbefolkningen, ibland i stor skala.[373]

I slutet av 2025 lyfte Global Protection Cluster fram Kalehe, Walungu, Mwenga, Fizi, Shabunda, Uvira, Idjwi, Kabare och Bukavu som särskilt berörda av människorättsbrott.[374]

I september 2025 kom rapportering om Wazalendogruppers trakasserier av banyamulenge i Uvira. Anklagade för stöd till AFC/M23 uppgavs folkgruppen ha utsatts för hot, bortföranden och begränsningar gällande tillgången till samhällstjänster. Banyamulenge tillskrivs även samröre med den M23-allierade Twirwanehomilisen som verkar i Sydkivu.[375] FARDC ska senare under hösten ha genomfört razzior för att få tag på tillskrivna AFC/M23-kollaboratörer, särskilt i Uviras hotell. Operationerna uppges ha lett till godtyckliga arresteringar och bidragit till ett klimat av rädsla, inte minst bland banyamulenge.[376]

[370] FN, UNSC, MONUSCO, Report of the Secretary-General, 2025-12-01, par.30, 32; Global Protection Cluster, République Démocratique du Congo, Points saillants de protection – Novembre 2025, 2025-12-23; Global Protection Cluster, République Démocratique du Congo, Analyse de Protection, 2025-11-20, s. 3-6, 8, 10; FN, UNSC, Midterm report of the Group of Experts on the Democratic Republic of the Congo, 2025-12-30, s. 2, par.22; ICRC, Democratic Republic of the Congo: Ituri civilians trapped in a murderous cycle, 2025-11-06
[371] Ebuteli, Rapport mensuel Baromètre sécuritaire du Kivu, Décembre 2025, januari 2026, s. 1
[372] HRW, "We Are Civilians!" Killings, Sexual Violence, and Abductions by the M23 and Rwandan Forces in Uvira, Democratic Republic of Congo, 2026-05-14
[373] Ebuteli, Rapport mensuel Baromètre sécuritaire du Kivu, Décembre 2025, januari 2026
[374] Global Protection Cluster, République Démocratique du Congo, Points saillants de protection – Novembre 2025, 2025-12-23
[375] HRW, DR Congo: Militias, Army Threaten South Kivu Civilians, 2025-09-15; The New Humanitarian, In DR Congo's Uvira, pro-government militia actions show abuses aren't just an M23 problem, 2025-11-25
[376] The New Humanitarian, In DR Congo's Uvira, pro-government militia actions show abuses aren't just an M23 problem, 2025-11-25

Efter AFC/M23:s tillbakadragande från staden Uvira och FARDC med allierade hade återtagit kontrollen den 19 januari 2026 rapporteras civila och Wazalendo-element gjort sig skyldiga till plundring och förstörelse – särskilt banyamulenge-invånare ska ha drabbats. De blev senare även föremål för trakasserier, våld, godtyckliga gripnaden, tvångsförflyttning och hets mot folkgrupp av bland annat FARDC, Burundis armé och Wazalendogrupper.[377] En del av banyamulenge-befolkningen framhåller tydligt att de är direkt satta i fara på grund av Rwandas inblandning i konflikten. De menar att assocationen till Rwanda ger näring åt våldet, förstärker fördomar och undergräver folkgruppens kollektiva säkerhet.[378] Utöver banyamulenge har även civila tillhörande folkgrupperna bafuliru och bavira uppgett att de flytt undan övergrepp från Wazalendo och FARDC efter återtagandet av Uvira.[379]

Wazalendo har i Sydkivu befäst kontrollsystem genom ett växande nätverk av vägspärrar som kraftigt hämmat civilas rörlighet över territorierna Uvira, Fizi och Mwenga. FN:s expertgrupp uppgav i december 2025 att civila tvingats betala höga avgifter vid kontrollpunkterna och utsatts för utpressning, övergrepp, sexuellt våld och summariska avrättningar. Även humanitära aktörer har rapporterat att dessa förhållanden haft stor inverkan på deras rörelsefrihet samt att de frekvent också trakasserats och utsatts för utpressning.[380]

I mars 2026 uppmärksammade Ebuteli 82 civilas död i Sydkivus zoner under AFC/M23:s inflytande. 61 personer uppgavs ha dödats av AFC/M23 (jämfört med 35 i februari). Ebuteli betonar att våldet utförs i en miljö där individer misstänkta för förbindelser med Wazalendo och FARDC utsätts för repressalier.[381]

I februari 2026 fanns 1,5 miljoner internflyktingar i Sydkivu.[382] Sida uppgav i slutet av mars 2026 att närtida fördrivningar huvudsakligen kom från Fizi, Bukavu och Walungu.[383]

7. Provinsen Ituri

Provinsen Ituri är till ytan av samma storleksordning som Sydkivu (och Irland). Ituri var tidigare del av den f.d. provinsen Orientale och angränsar provinserna Haut-Uélé, Tshopo och Nordkivu samt Uganda i öst och Sydsudan i norr. Provinsen indelas administrativt i territorierna Aru, Djugu, Irumu, Mahagi och Mambasa

[377] FN, UNSC, Implementation of the Peace, Security and Cooperation Framework for the Democratic Republic of the Congo and the Region; Report of the Secretary-General, 2026-03-31, par. 24, 37
[378] GIC/CRG, Pourquoi la paix ne vient pas en RDC? Lignes rouges vitales, négociations bloquées et voies de sortie radicales, 2026-01-01, s. 14, fotnot 4
[379] TV5 Monde, Vidéo. Guerre en RD Congo: des civils fuient Uvira après le retrait du M23 par peur de représailles | TV5MONDE – Informations, 2026-01-22
[380] FN, UNSC, Midterm report of the Group of Experts on the Democratic Republic of the Congo, 2025-12-30, par. 82,
[381] Ebuteli, Les ADF pénètrent dans le Haut-Uele, les enlèvements à un niveau record, 2026-04-20
[382] FN, UNSC, Implementation of the Peace, Security and Cooperation Framework for the Democratic Republic of the Congo and the Region; Report of the Secretary-General, 2026-03-31, par. 31
[383] Sida, Humanitarian Crisis Analysis 2026, Democratic Republic of the Congo, 2026-03-31, s. 2

och har Bunia som huvudstad.[384] Befolkningsmängden uppskattades 2015 uppgå till ungefär 5,3 miljoner invånare. Det finns åtskilliga folkgrupper i Ituri. Den största är alur som framför allt finns i Mahagi, följt av lendu och hema i territorierna Irumu och Djugu.[385] Majoriteten av befolkningen i Ituri är jordbrukare.[386] Förflyttningar över land begränsas av bergig och otillgänglig terräng, bristfälliga vägar och säkerhetsläge. Regnsäsongen förvärrar tillgängligheten ytterligare.[387]

Karta F: Provinserna Ituri, Tshopo, Bas-Uélé och Haut-Uéle (tillsammans utgjorde de fram till 2015 den dåvarande provinsen Orientale).[388] Se även FN/WFP/Logistics Clusters karta över Ituri:[389]

7.1 Säkerhetssituationen i Ituri

Ituri har i många år genomgått våldscykler med militära operationer, sammandrabbningar mellan väpnade grupper samt attacker och övergrepp riktade mot civilbefolkningen.[390] Provinsen är alltjämt en svår konflikthärd.[391]

[384] Migrationsverket, Landinformation: Säkerhetssituationen i östra Demokratiska republiken Kongo (version 1.0), 2020-06-15, s. 27
[385] FN, MONUSCO, Rapport public sur les conflits en territoire de Djugu, province de l'Ituri Décembre 2017 à septembre 2019, 2020-01-10, s. 8
[386] ICRC, Democratic Republic of the Congo: Ituri civilians trapped in a murderous cycle, 2025-11-06
[387] ACAPS, DRC: Displacement in Ituri, 2019-06-21
[388] FN, OCHA, RD Congo: Reference Map - Province Orientale - Carte administrative (Mars 2012), 2012-03-31
[389] FN, WFP/Logistics Cluster, RDC - Ituri Province, Access Constraints and Travel Times Map, 2019-01-30
[390] ICRC, Democratic Republic of the Congo: Ituri civilians trapped in a murderous cycle, 2025-11-06
[391] Global Protection Cluster, République Démocratique du Congo, Analyse de Protection, 2025-11-20, s. 4, 6

AFC/M23:s offensiv har haft negativ inverkan på säkerheten i Ituri när FARDC-styrkor förflyttats till områden där AFC/M23 verkar och väpnade grupper som CODECO och ADF som följd utnyttjat säkerhetsvakuum som uppstått.[392]

Konfliktmiljön har fragmenterats och uppges nu hysa ett dussintal aktiva väpnade grupper. Av dessa har CODECO ett flertal fraktioner.[393]

Spänningar mellan de etniska grupperna hema och lendu, som går tillbaka till slutet av 1800-talet, rapporteras i stort ligga bakom de huvudsakliga våldscyklerna i Ituri. Historiskt sett har lendu (som till mestadels är jordbrukare) upplevt sig marginaliserade i relation till hema (till mestadels boskapsskötare) som man menar blivit förfördelade av statsmakten.[394]

I territorierna Irumu och Djugu har spänningarna framför allt varit marktvister och konflikt över administrativa gränser.[395] I Djugu återupptogs våldsamheter 2017 för att fortsätta än idag. Uppkomsten av lendumilisen CODECO beskrivs som starkt sammankopplad med våldsutvecklingen.[396] De strider inte minst mot hemakopplade grupper – däribland *Zaïre/Auto-défense des communautés victimes de l'Ituri* (ADCVI), i allmänhet kallad Zaïre.[397] Zaïre uppges ha kopplingar till Uganda som har etniska band till hemabefolkningen.[398]

Naturtillgångar inklusive guld har dessutom länge varit en central omständighet i den väpnade mobiliseringen i provinsen.[399]

I händelseutvecklingen kan bland annat följande urskiljas av internationell rapportering. I juni 2025 undertecknade de sex väpnade grupperna CODECO, Zaïre, MAPI, FRPI, FPIC et Chini Ya Tuna en förbindelse om att avsluta fientligheter. Uppgörelsen kollapsade dock, varpå sammandrabbningar mellan grupperna återupptogs med mer intensitet. Därtill rapporteras attackerna mot civila ha blivit mer

[392] FN, UN Human Rights Council, Human rights situation and the activities of the United Nations Joint Human Rights Office in the Democratic Republic of the Congo; Report of the United Nations High Commissioner for Human Rights, 2025-09-01, par. 57; FN, UN Security Council, Final report of the Group of Experts on the Demo-cratic Republic of the Congo (S2025/446), 2025-07-03, par. 126
[393] Ebuteli, Escalation and Restraint in Conflicts in the Democratic Republic of the Congo, 2026-03-09
[394] Ebuteli, Escalation and Restraint in Conflicts in the Democratic Republic of the Congo, 2026-03-09, s. 17; UI, Landguiden, Kongo-Kinshasa – Modern historia, 2022-04-11
[395] Ebuteli, Escalation and Restraint in Conflicts in the Democratic Republic of the Congo, 2026-03-09, s. 17, UI, Landguiden, Kongo-Kinshasa – Modern historia, 2022-04-11
[396] Ebuteli, Escalation and Restraint in Conflicts in the Democratic Republic of the Congo, 2026-03-09, s. 21
[397] FN, UN Human Rights Council, Human rights situation and the activities of the United Nations Joint Human Rights Office in the Democratic Republic of the Congo; Report of the United Nations High Commissioner for Human Rights, 2025-09-01, par. 25; Critical Threats Project, Africa File Special Edition: Uganda in the DRC's M23 Conflict—Friend to All, Enemy to None, 2025-04-30
[398] Critical Threats Project, Africa File Special Edition: Uganda in the DRC's M23 Conflict—Friend to All, Enemy to None, 2025-04-30
[399] Ebuteli, Escalation and Restraint in Conflicts in the Democratic Republic of the Congo, 2026-03-09, s. 24

frekventa. Delvis orsakades det av uppkomsten av hemagruppen CRP under Thomas Lubangas ledning. Enligt FN:s expertgrupp är CRP också understödda av Uganda.[400]

Den 1 december 2025 rapporterade FN att den fortsatta osäkerheten i Ituri sedan mitten av september 2025 särskilt utmärktes av våldsamheter från ADF, CODECO och CRP.[401] Sammandrabbningar mellan CRP och FARDC fortsatte dessutom i Djugu och längs Lake Albert. MONUSCO fortsatte sina skyddsinsatser i Djugu och Irumu, vilket minskade ADF:s attacker mot civila bosättningar i aktuella områden jämfört med FN:s föregående rapportperiod. Under den aktuella perioden fortsatte dialog mellan lendu och hema, vilket reducerade CODECO:s aktivitet i Djugu.[402] MONUSCO rapporterade i mars 2025 att deras ansträngningar lett till 2 200 Zaïre-kombattanters kapitulation.[403]

I gränszonen mellan Nordkivu och Ituri har 2025 kännetecknats av en eskalering av brutala ADF-attacker mot civila. I Ituri har Komanda i territoriet Irumu utgjort ett epicentrum för riktade massakrer. ADF:s tillvägagångssätt har kännetecknats av halshuggningar på symboliska platser såsom kyrkor samt riktade angrepp mot internflyktingläger.[404]

Ebuteli uppger att konfliktdynamiken i Ituri under februari 2026 dominerades av CRP:s våldsamma aktiviteter liksom under föregående månad. Samtidigt omnämndes säkerhetsincidenter och truppförflyttningar från ADF:s sida.[405]

ADF:s attacker mot civila uppges av FN ha intensifierats i Ituri (och Nordkivu) under perioden 16 september 2025 till den 15 mars 2026 – detta trots kongolesiska och ugandiska styrkors militära operation Shujaa.[406] I mars uppgav Ebuteli att ADF i stor utsträckning utfört sina attacker i territorierna Irumu och Mambasa på senare tid.[407] Samtidigt rapporterades ökad aktivitet från CRP i provinsen.[408] I mars intensifierade även FARDC sina attacker mot gruppen. Under samma månad rapporterades CODECO:s massakrer av civila i Djugu ha återupptagits efter flera månaders relativa lugn.[409]

[400] Global Protection Cluster, République Démocratique du Congo, Analyse de Protection, 2025-11-20, s. 4, 6
[401] FN, UNSC, United Nations Organization Stabilization Mis-sion in the Democratic Republic of the Congo; Report of the Secretary-General, 2025-12-01, par. 1,14; Critical Threats Project, M23 Massacres Undermine DRC Peace Process: Africa File, 2025-08-21
[402] FN, UNSC, United Nations Organization Stabilization Mission in the Democratic Republic of the Congo; Report of the Secretary-General, 2025-12-01, par. 24-25
[403] FN, Armed groups install 'parallel administration' in DR Congo, Security Council hears, 2025-03-27
[404] Global Protection Cluster, République Démocratique du Congo, Analyse de Protection, 2025-11-20, s. 4
[405] Ebuteli, Crise du M23: la guerre des drones s'intensifie, 2026-03-20
[406] FN, UNSC, Implementation of the Peace, Security and Cooperation Framework for the Democratic Republic of the Congo and the Region; Report of the Secretary-General, 2026-03-31, par. 27-28, https://www.ecoi.net/en/file/local/2139071/n2605941.pdf
[407] Ebuteli, Escalation and Restraint in Conflicts in the Democratic Republic of the Congo, 2026-03-09, s. 17
[408] FN, UNSC, Implementation of the Peace, Security and Cooperation Framework for the Democratic Republic of the Congo and the Region; Report of the Secretary-General, 2026-03-31, par. 27-28
[409] Ebuteli, Les ADF pénètrent dans le Haut-Uele, les enlèvements à un niveau record, 2026-04-20

Territoriet Aru är regelbundet utsatt för intrång från reguljära och irreguljära styrkor från Sydsudan. I december 2025 rapporterades 24 personer ha förts bort av sydsudanesiska beväpnade element.[410] I mars 2026 kom därtill uppgifter om oidentifierade väpnade personer som begått människrättsbrott i området.[411] I territoriet Mahagi rapporteras det bland annat om etniska konflikter åtföljda av människorättsbrott. Bland förövarna finns både nationella och utländska aktörer. Under november 2025 fanns exempelvis uppgifter om CODECO:s och ugandiska arméns aktiviteter samt angrepp riktade mot civila i hälsozonerna Angumu och Logo.[412]

För MONUSCO:s karta över de väpnade grupperna ADF, CODECO och Zaïre:s uppskattade utbredning i Ituri i november 2025,[413] se s. 7 i United Nations Organization Stabilization Mission in the Democratic Republic of the Congo; Report of the Secretary-General, 2025-12-01

7.2 Statistik om våldsincidenter

ACLED ger följande övergripande bild av våldsutvecklingen i Ituri. [414]

Tabell 6. Ituri: Våldsutveckling från 2025 t. o. m. april 2026

	2025	Jan–april 2026	Totalt
Våldsincidenter	510	175	685
Uppskattade dödsoffer	1 573	437	2 010

Tabell 7. Ituri: Våldsincidenter efter kategori från 2025 t. o. m. april 2026

Typ av våldsincident	2025	Jan–april 2026	Totalt
Stridigheter	212	81	293
Explosioner/fjärrutlöst våld: luft/drönarangrepp	10	0	10
Explosioner/fjärrutlöst våld: granat/artilleri/missilattack	9	5	14
Explosioner/fjärrutlöst våld: fjärr-sprängning/landmina/IED	3	0	3

[410] Ebuteli, Rapport mensuel Baromètre sécuritaire du Kivu, Décembre 2025, januari 2026, s.2
[411] Global Protection Cluster, Points saillants de la situation de protection – mars 2026, 2026-04-29
[412] Global Protection Cluster, République Démocratique du Congo, Points saillants de protection – Novembre 2025, 2025-12-23
[413] FN, UN Security Council, United Nations Organization Stabilization Mission in the Democratic Republic of the Congo; Report of the Secretary-General, 2025-12-01, s. 7
[414] ACLED, Data Export Tool, Ituri Excelblad, betaltjänst

Typ av våldsincident	2025	Jan–april 2026	Totalt
Våld mot civila: attack	192	64	256
Våld mot civila: sexuellt våld	10	3	13
Våld mot civila: bortförande/på-tvingat försvinnande	23	17	40
Strategisk utveckling: Plundring/för-störelse av egendom	51	5	56
Våldsincidenter (totalt)	510	175	685

Från januari 2025 till och med april 2026 har ACLED uppmärksammat våldsincideter i samtliga av Ituris territorier. Även provinshuvudstaden Bunia omfattas av våldet. Liksom i Nord- och Sydkivu indikeras med stor tydlighet att våldsincidenter inom kategorierna ”Stridigheter” samt ”Våld mot civila: attacker” dominerat våldsutvecklingen i provinsen under perioden. Samtidigt sticker det höga antalet uppmärksammade attacker mot civila ut i Ituri. Antalet är betydligt närmre siffrorna för den vanligaste kategorin ”Stridigheter” jämfört med Nord- och Sydkivu. I Ituri har luft- och drönarangreppen varit mindre frekventa än i Nord- och Sydkivu.

I genomsnitt noterades 43 våldsincidenter/månad under 2025. Siffran för januari–april 2006 var 44. Även om det går att skönja en viss ökning från det första halvåret till det andra 2025, kan nivån under hela perioden beskrivas som likartad. Bland Ituris territorier har Djugu, sett till hela perioden, i särklass flest noterade våldsincidenter. Därefter följer Mambasa och Irumu. Noteringarna för territorierna Mahagi och Aru är under tio. I Mahagi noterades tre stridigheter under 2025 och i Aru en under samma år.

Jämför man 2025 med perioden januari–april 2026, sett till antal våldsincidenter per månad, signalerar ACLED ökad intensitet i territoriet Mambasa – de månatliga incidenterna fördubblades under 2026 jämfört med 2025. Djugu, Irumu och Mahagi låg på oförändrad nivå medan Aru visade minskad intensitet.

Av ACLED:s data för hela perioden kan FARDC urskiljas som den mest inblandade enskilda aktören, följd av ADF, CODECO och CRP. Den femte mest representerade aktören var Zaïre. Det förekom dussintals incidenter där den väpnade förövaren inte identifierats.

Bland de ovan nämnda väpnade grupperna fördelade sig incidenterna geografiskt enligt följande:

- ADF: Mambasa och Irumu

- CODECO: Djugu (ett fåtal även i Mahagi och Bunia)
- CRP: Djugu (ett fåtal även i Mahagi)
- Zaïre: Djugu (sett fåtal även i Irumu)

Jämför man ACLED:s noteringar för incidentkategorin ”Stridigheter” under den aktuella perioden med tiden 2019–2020 (Q1) finner man en ökning från 8 till 18 stridigheter per månad.[415]

7.3 Civilbefolkningens situation

Under första halvåret 2025 dokumenterade UNJHRO 416 kränkningar och brott mot de mänskliga rättigheterna samt brott mot den humanitära rätten i Ituri. Resultatet utgjorde en ökning med 20 procent jämfört med motsvarande period året innan. Under första halvåret 2025 fortsatte ADF att attackera civila i provinserna Ituri och Nordkivu: gruppen identifierades som skyldig till 198 människorättsbrott, varav 38 i Ituri och 160 i Nordkivu. Minst 1071 personer noterades som offer för våldet.[416]

I november månad 2025 uppgavs territorierna Djugu, Mambasa, Irumu, Aru och Mahagi var de mest utsatta för skyddsincidenter.[417]

Den 1 december 2025 rapporterade FN att våldet från ADF, CODECO, Zaïre och CRP utgjorde det största hotet mot civila i provinsen, allt sedan mitten av september 2025. I Irumu och Mambasa intensifierades militära operationer vilket utlöste vedergällningsattacker från ADF mot civila och statliga säkerhetsstyrkor.[418]

För MONUSCO:s uppgifter om civila dödsoffer i incidenter med väpnade grupper i Nordkivu och Ituri (oktober 2024-oktober 2025), se avsnitt 5.2.1.[419]

Den 1 december 2025 rapporterade UNJHRO att CODECO sedan den 19 september samma år hade utfört 52 dokumenterade övergrepp mot 88 män, 55 kvinnor, 9 barn och 3 individer av okänd könstillhörighet och ålder i Ituri. Övergreppen inkluderade 35 summariska avrättningar och 38 bortföranden. ADF begick 39 dokumenterade sådana övergrepp mot 64 offer i provinsen, inklusive 29 summariska avrättningar samt bortföranden av 12 personer.[420]

[415] Migrationsverket, Landinformation: Säkerhetssituationen i östra De-mokratiska republiken Kongo (version 1.0), 2020-06-15, s. 31
[416] FN, MONUSCO, Radio Okapi, RDC: environ 2.800 violations des droits humains recensées en 6 mois (BCNUDH), 2025-11-24
[417] Global Protection Cluster, République Démocratique du Congo, Points saillants de protection – Novembre 2025, 2025-12-23
[418] FN, UNSC, MONUSCO; Report of the Secretary-General, 2025-12-01, par. 23
[419] FN, UNSC, MONUSCO; Report of the Secretary-General, 2025-12-01, par.30, 32
[420] FN, UNSC MONUSCO; Report of the Secretary-General, 2025-12-01, par.31

CODECO har utmärkt sig för etniskt motiverat våld med extrem brutalitet mot civila, inklusive stympningar av kvinnor och barn.[421] Inte minst folkgrupperna hema och alur uppges vara utsatta för CODECO:s riktade våld.[422]

Sexuellt våld har blivit ett vanligt inslag i det etniska betingade våldet i Ituri. CODECO anges vara ansvariga för en mångfald av massakrer av civila och incidenter med sexuellt våld. HRW uppgav i januari 2026 att gruppen regelbundet attackerar byar och internflyktingläger i huvudsak bebodda av hema.[423]

Hemagruppen Zaïre har i vedergällningsattacker mot lendubefolkade områden orskat dödsoffer och mordbrand.[424] Väg RN27 mellan Mahagi och Bunia uppges vara en hotspot för bakhåll där passagerare ansätts utefter etnicitet. CODECO och Zaïre beskattar hema- respektive lendubefolkning. Förfarandet har frekvent resulterat i bortföranden, plundring och mord från båda sidor.[425]

FN rapporterar att ADF:s attacker mot civila intensifierades i Ituri och Nordkivu under perioden 16 september 2025 till den 15 mars 2026 – detta trots kongolesiska och ugandiska styrkors Operation Shujaa. Under perioden dödade ADF minst 431 civila.[426]

I februari 2026 fortsatte CRP sina våldsamheter. Man inriktade sig på civila, inklusive framstående medlemmar av hemasamhället, som de uppger sig skydda.[427] I jämförelse med februari 2026 noterade Global Protection Cluster en ökning med 43 procent av människrättsbrott i zonerna under deras bevakning i mars månad. Särskilt nämndes ADF:s fortsatta hot i Irumu och Mambasa samt osäkerheten i Djugu, inklusive i och runt internflyktingläger.[428] I mars 2026 förde ADF bort fler än 400 civila i terriroriet Mambasa.[429] Bortförandena uppges ske dels i tvångsrekryteringssyfte, dels för ekonomisk vinning i form av lösensummor.[430] Under samma månad rapporterades CODECO:s massakrer av civila i Djugu ha återupptagits efter flera månaders relativa lugn.[431]

[421] FN, UNSC, Final report of the Group of Experts on the Demo-cratic Republic of the Congo (S2025/446), 2025-07-03, par. 145
[422] Ebuteli, Escalation and Restraint in Conflicts in the Democratic Republic of the Congo, 2026-03-09, s. 22
[423] HRW, DR Congo: Surge in Conflict-Related Sexual Violence, 2026-01-12,
[424] FN, UNSC, Final report of the Group of Experts on the Democratic Republic of the Congo (S2025/446), 2025-07-03, par. 119
[425] FN, UNSC, Final report of the Group of Experts on the Democratic Republic of the Congo (S2025/446), 2025-07-03, par. 147
[426] FN, UNSC, Implementation of the Peace, Security and Cooperation Framework for the Democratic Republic of the Congo and the Region; Report of the Secretary-General, 2026-03-31, par. 27-28
[427] Ebuteli, Crise du M23: la guerre des drones s'intensifie, 2026-03-20
[428] Global Protection Cluster, Points saillants de la situation de protection – mars 2026, 2026-04-29
[429] Ebuteli, Les ADF pénètrent dans le Haut-Uele, les enlèvements à un niveau record, 2026-04-20
[430] RFI, RDC: nouvelle attaque des ADF en Ituri, de nombreux civils pris en otage, 2026-05-04,
[431] Ebuteli, Les ADF pénètrent dans le Haut-Uele, les enlèvements à un niveau record, 2026-04-20

Mellan januari och slutet av maj hade UNICEF bistått 267 barn tidigare kopplade till väpnade grupper att återintegreras i lokalsamhällena i Ituri. 130 av dem var flickor.[432].

ICRC uppger att kronisk konflikt och våld i Ituri har underminerat samhällens motståndskraft och hindrat deras tillgång till viktiga varor och tjänster. Enligt FN är ungefär 1,5 miljoner i Ituri drabbade av matosäkerhet. ICRC uppger att de flesta i Ituri är rädda att bli dödade om de återvänder till sina jordbruk i områden där beväpnade män är närvarande. Folk har också svårare att få sjukvård när antalet offer med skjutskador ökar på grund av våldsstegring.[433]

I februari 2026 rapporterades det finnas 920 000 internflyktingar i Ituri.[434] Sida uppgav i slutet av mars 2026 att närtida fördrivningar huvudsakligen kom från Djugu, Mahagi och Irumu.[435]

8. Kvinnor och flickor

8.1 Allmänt

DRK rapporteras ha en djupt rotad patriarkal kultur med lagar och sedvänjor som verkar diskriminerande mot kvinnor och flickor.[436] Trots att det är illegalt är diskrimineringen utbredd på alla nivåer. Bland annat påverkas kvinnor och flickor oproportionerligt av fattigdom och förekomsten av sexuellt våld är omfattande, även utanför konfliktzoner.[437] Många barn har utsatts för övergrepp i sina hem eller samhällen, ofta av släktingar, grannar eller bekanta. De mest drabbade enligt UNICEF är flickor 12–17 år.[438] Även våld i hemmet rapporteras vara utbrett – bland de bakomliggande faktorerna till denna typ av våld nämns en hög samhällelig tolerans.[439] Straffrihet för sexuellt våld i den privata sfären är också hög.[440]

Enligt Världsbanken försörjde sig cirka 60 % procent av befolkningen i DRK på mindre än 2,15 US-dollar om dagen 2022.[441] Bertelsmann Stiftung rapporterar att DRK saknar fungerande statsfinansierade skyddsnät.[442] Socialförsäkringssystemet är huvudsakligen baserat på den nationella institutionen för socialförsäkring *Caisse*

[432] FN, UNICEF, Over 130,000 additional children out of school in DR Congo's Ituri province as violence escalates and aid shrinks, 2025-05-29
[433] ICRC, Democratic Republic of the Congo: Ituri civilians trapped in a murderous cycle, 2025-11-06
[434] FN, UN Security Council, Implementation of the Peace, Security and Cooperation Framework for the Democratic Republic of the Congo and the Region; Report of the Secretary-General, 2026-03-31, par. 31
[435] Sida, Humanitarian Crisis Analysis 2026, Democratic Republic of the Congo, 2026-03-31, s. 2
[436] Bertelsmann Stiftung, BTI 2024 Country Report - Congo, DR, 2024-03-19, s. 22
[437] Bertelsmann Stiftung, BTI 2024 Country Report - Congo, DR, 2024-03-19, s. 22
[438] FN, UNICEF, The hidden scars of conflict and silence: sexual violence against children in the Democratic Republic of the Congo (2022 - 2025), 2025-12-30, s. 5
[439] Kanda, IRB, Democratic Republic of the Congo: Violence against women, including domestic violence and gender-based violence (GBV)[…] (2023–March 2025), 2025-03-25
[440] Senior researcher A, möte 2026-04-21
[441] EU, EUAA, Security situation in North Kivu and South Kivu, 2024-03-05
[442] Bertelsmann Stiftung, BTI 2024 Country Report - Congo, DR, 2024-03-19, s.22

Nationale de Sécurité Sociale (CNSS) och inkluderar endast de som arbetar inom den formella sektorn.[443] Av de som arbetar uppskattas dock 97 procent verka inom den informella ekonomin (självhushållningsjordbruk, informell handel m. m).[444] Bland kvinnor rapporteras 72 procent arbeta inom den informella sektorn.[445] Majoriteten av kongoleserna får förlita sig på socialt skydd baserat på familjeband eller informella kontakter.[446]

Kvinnor diskrimineras på arbetsmarknaden och vad gäller lönesättning. Enligt ILO är lönegapet för lika arbete mellan män och kvinnor 77 procent. Därtill rapporteras kvinnor vara föremål för en hög grad av sexuella trakasserier på arbetsmarknaden. En stor majoritet uppges vara utsatta för s.k. transaktionellt sex som innebär ekonomisk ersättning i utbyte mot sexuella handlingar.[447] Många flickor gifter sig innan de har fyllt 18 år och blivit myndiga, även om det i juridisk mening är förbjudet.[448]

8.2 Konfliktrelaterat sexuellt och könsrelaterat våld

Förekomsten av sexuellt våld i DRK:s konfliktområden har kopplats till faktorer såsom en svag stat med ett djupt bristfälligt rättsväsende och strukturella problem inom säkerhetssektorn, kvinnans minskade status samt kollapsade samhälleliga skyddsmekanismer.[449]

År 2025 rapporterades regeringen fortsatt prioritera bekämpning av sexuellt våld mot barn. Bland annat uppges inrikesministeriet ha förbättrat folkbokföringssystemen för att tillgängliggöra ett åldersbevis som ska motverka barnäktenskap och åldersrelaterade övergrepp. Myndigheterna verkade också för att förbättra rapporteringssystem.[450] UNICEF uppger samtidigt att omfattningen av det sexuella våldet mot barn aldrig varit högre i DRK.[451]

Det konfliktrelaterade sexuella våldet kan innebära attacker mot offer baserat på deras verkliga eller tillskrivna etniska, religiösa, politiska eller klanbaserade tillhörighet. I vissa fall syftar övergreppen till att straffa eller hota hela samhällen som anklagas för att samarbeta med fienden. Det sexuella våldet används då som krigstaktik och utförs systematiskt.[452]

[443] Bertelsmann Stiftung, BTI 2022 Country Report - Congo, DR, 2022-02-23, s. 22
[444] USA, US Department of State, Country Report on Human Rights Practices 2023 - Democratic Republic of the Congo, 2024-04-22, s. 62
[445] Bertelsmann Stiftung, BTI 2026 Country Report - Congo, DR, 2026-03-26, s. 24
[446] Bertelsmann Stiftung, BTI 2022 Country Report - Congo, DR, 2022-02-23, s. 22
[447] Danmark, DRC – Socioeconomic conditions in Kinshasa, 2022-10-07, s. 22
[448] UI, Landguiden, Kongo-Kinshasa, Sociala förhållanden, 2025-09-08,
[449] Migrationsverket, Landinformation: Säkerhetssituationen i östra Demo-kratiska republiken Kongo (version 1.0), 2020-06-15, s. 46–47
[450] FN, UNICEF, The hidden scars of conflict and silence: sexual violence against children in the Democratic Republic of the Congo (2022 - 2025), 2025-12-30, s. 19,
[451] Reuters, Child survivors recount gang rape, sexual slavery by M23 forces, 2025-12-11
[452] Migrationsverket, Landinformation: Säkerhetssituationen i östra Demokratiska republiken Kongo (version 1.0), 2020-06-15, s. 47

Som krigstaktik används det sexuella våldet för att terrorisera, förflytta och kontrollera befolkning, samtidigt som kvinnor och flickor berövas dignitet och grundläggande rättigheter.[453] Den Nobelprisbelönade gynekologen Denis Mukwege, grundare av Panzi-sjukhuset i Bukavu, uttrycker att våldtäkt inte är en biprodukt av konflikterna i östra DRK, utan snarare en central strategi för krigföringen. Våldtäkt menar han är ett effektivt vapen eftersom det förstör offret, dess familj och samhälle. Det förstör också den sociala sammanhållningen, vilket hämmar samhällets möjligheter att organisera sig.[454]

I östra DRK har konfliktrelaterat sexuellt våld ökat stadigt sedan 2022, inklusive en skarp ökning avseende flickor.[455] Global Protection Cluster uppger att risken för könsbaserat våld och särskilt konfliktrelaterat sexuellt våld har nått kritiska nivåer. De skriver även att samtliga skyddsaktörer framhåller fenomenet som den största skyddsrisken i DRK.[456] Samma källa uppgav 2025 att ungefär hälften av alla fall av sexuellt våld i DRK reporteras från Nordkivu, Sydkivu och Ituri.[457]

Under de första nio månaderna 2025 rapporterades över 81 000 våldtäkter i östra DRK, en ökning på 30 procent sedan samma period 2024. En tredjedel av offren uppges ha varit minderåriga.[458] I Ituri, Nordkivu, Sydkivu och Tanganyika har incidenterna med dokumenterat konfliktrelaterat våld ökat sedan 2022.[459] UNICEF uppger att 10 000 fall av våldtäkt och annat sexuellt våld noterats i januari och februari 2025, i kontexten av M23:s offensiv i Nord- och Sydkivu, varav nära hälften drabbade barn.[460]

Av de fall som UNJHRO kunnat dokumentera 2025 uppgavs väpnade grupper vara skyldiga gällande 75 procent av offren. M23 hade det högsta antalet, följt av Wazalendo, CODECO, olika Mai Mai-grupper, FARDC och ADF. De statliga aktörerna FARDC, polisen PNC, och underrättelsetjänsten ANR ska ha legat bakom 19 procent av de dokumenterade fallen.[461]

Internflyktingar rapporteras vara särskilt utsatta för sexuella övergrepp.[462]

[453] Global Protection Cluster, République Démocratique du Congo, Analyse de Protection, 2025-11-20, s. 8
[454] Reuters, Child survivors recount gang rape, sexual slavery by M23 forces, 2025-12-11
[455] FN, UNICEF, The hidden scars of conflict and silence: sexual violence against children in the Democratic Republic of the Congo (2022 - 2025), 2025-12-30, s. 5
[456] Global Protection Cluster, République Démocratique du Congo, Analyse de Protection, 2025-11-20, s. 8
[457] Global Protection Cluster, République Démocratique du Congo, Analyse de Protection, 2025-11-20, s. 7
[458] Reuters, Child survivors recount gang rape, sexual slavery by M23 forces, 2025-12-11
[459] FN, UNICEF, The hidden scars of conflict and silence: sexual violence against children in the Democratic Republic of the Congo (2022 - 2025), 2025-12-30, s. 7
[460] Global Protection Cluster, République Démocratique du Congo, Analyse de Protection, 2025-11-20, s. 8
[461] FN, MONUSCO, DR Congo: UNJHRO warns of the horror of sexual slavery and the tragic fate of children born of rape, 2026-03-09
[462] Migrationsverket, Landinformation: Säkerhetssituationen i östra Demokratiska republiken Kongo (version 1.0), 2020-06-15, s. 47

UNICEF uppger att utbredd underrapportering av sexuellt våld förblir djupt problematiskt. Tjänsteaktörer uppskattar att det verkliga antalet fall kan vara flera gånger högre än det rapporterade.[463]

FN/UNFPA:s ställföreträdande representant i DRK, Noemi Dalmonte, uppgav till Reuters 2025 att kvinnor och flickor ofta inte anmäler förövarna i rädsla för repressalier. Även skamkänslor och social stigmatisering får dem att avstå.[464] Ofta är det dessutom oklart vilken väpnad grupp eller styrka som varit ansvarig för övergreppet.[465] Dalmonte menade att östra DRK förblivit en av världens farligaste platser att vara kvinna eller flicka i.[466]

8.2.1 Stöd och samhälleliga reaktioner efter konfliktrelaterat sexuellt våld

Familjens och samhällets reaktion vid våldtäkt kan innebära att offret förskjuts av såväl make som samhället hon lever i. I rapporten *Wartime Rape. Stigma and Humanitarian Aid: Quantitative Evidence from eastern Congo* från 2019 betonar forskarna Carlo Koos och Summer Lindsey ojämlikheten mellan könen i östra Kongo; detta i likhet med många andra traditionella samhällen. Koos och Lindsey beskriver även hur kvinnor betraktas som en form av egendom där trohet hör samman med uppfattningen om kvinnors värde. Kvinnor kan förskjutas även om det bara finns misstanke om våldtäkt. Ibland vägrar familjen att släppa hennes barn. För att lämna samhället behöver kvinnan dock vissa medel. De som inte har det stannar i allmänhet, men upplever då många problem. Det traditionella samhället tenderar att anse att hon förlorat sitt värde och en källa berättade att det är vanligt att kvinnor utan medel tvingas in i prostitution.[467]

Det förekommer att kvinnor som förskjutits på grund av våldtäkt kan få återvända till samhället efter en tid. Det kan också hända att samhället tar hand om kvinnan ifall maken förskjuter henne. Responsen i dessa situationer beslutas oftast från fall till fall. Vid vissa tillfällen kan kvinnan gå tillbaka till sin mor. Traditionella ledare kan vara inblandade i medling när det gäller frågan om en kvinna ska tillåtas återvända till sitt samhälle efter en tid som förskjuten på grund av att hon utsatts för våldtäkt. Samhällets reaktion varierar och så även utefter de många olika etniska gruppernas respektive traditionella kultur.[468]

[463] FN, UNICEF, The hidden scars of conflict and silence: sexual violence against children in the Democratic Republic of the Congo (2022 - 2025), 2025-12-30, s. 8,
[464] Reuters, Child survivors recount gang rape, sexual slavery by M23 forces, 2025-12-11
[465] HRW, DR Congo: Surge in Conflict-Related Sexual Violence. Urgent Support for Survivors Needed After US Aid Cuts, 2026-01-12
[466] Reuters, Child survivors recount gang rape, sexual slavery by M23 forces, 2025-12-11
[467] Migrationsverket, Landinformation: Säkerhetssituationen i östra Demo-kratiska republiken Kongo (version 1.0), 2020-06-15, s. 47–48
[468] Migrationsverket, Landinformation: Säkerhetssituationen i östra Demo-kratiska republiken Kongo (version 1.0), 2020-06-15, s. 47–48

Många folkgrupper betraktar överlevaren och inte förövaren som ansvarig för det inträffade. Familjer väljer ibland en informell lösning eller tvingar överlevaren att gifta sig med förövaren för att reparera heder. [469]

Koos och Lindsey betonar att graden av stigmatisering beror på rådande normer i respektive traditionellt samhälle.[470] Dr. Denis Mukwege menar att stigmatisering är en livstidsdom. De överlevandes möjligheter till giftermål är reducerade och det är ofta de inte återvända till skolan. Mödrar och deras barn födda efter våldtäkt är marginaliserade, och många våldäktsoffer överger sina barn på sjukhus.[471]

I april 2026 uppgav en forskare till Migrationsanalys i sammanhanget att samhällena i DRK är patriarkala; hen trodde sig inte ha noterat något som inte var det. Inte heller hade förekomst av s.k. förlåtanderitualer för våldtäktsoffer, som exempelvis finns i Uganda, noterats. Forskarens upppfattning var att offren generellt inte kunde gifta sig, hitta en partner eller få tillgång till det kulturella etniska trygghetssystemet (dvs. stöd från närstående). Det finns också svårigheter med skolgång och kvinnan/flickan kan hamna i prostitution. Forskaren uppgav att överlevaren betraktas som förstörd vid våldtäkt, vilket motverkar gruppens benägenhet att satsa på hennes framtid. Samtidigt signalerades att det kan finnas undantag om hon till exempel har en farmor/mormor som vill stödja henne. Det kan också bero på vilken del av DRK personen kommer ifrån. I hela DRK är dock offret mer stigmatiserat än förövaren menade samma källa. I DRK:s konflikter kan det hända att kvinnan efter övergreppet hamnar hos andra människor än sin egen folkgrupp.[472]

Vad gäller vårdmöjligheter fick cirka 40 procent av våldtäktsöverlevare i DRK medicinskt stöd 2024, samma andel fick mentalt och psykosocialt stöd. [473] Därefter har utsikterna att få vård minskat: HRW uppgav i januari 2026 att utvidgade stridigheter i Ituri, Nordkivu, och Sydkivu, liksom finansiella nedskärningar och begränsad tillgång till vårdinrättningar, har gjort det allt svårare för kvinnor och flickor som överlever sexuellt våld att få det helhetsinriktade stöd de behöver. USA:s plötsliga nedskärningar i internationellt bistånd tidigt 2025 gjorde så att det akuta stödet till sjukvård med mera avbröts hastigt för tusentals överlevare.[474]

[469] FN, UNICEF, The hidden scars of conflict and silence: sexual violence against children in the Democratic Republic of the Congo (2022 - 2025), 2025-12-30, s. 14; Senior researcher A, möte 2026-04-21
[470] Migrationsverket, Landinformation: Säkerhetssituationen i östra Demo-kratiska republiken Kongo (version 1.0), 2020-06-15, s. 47–48
[471] Reuters, Child survivors recount gang rape, sexual slavery by M23 forces, 2025-12-11
[472] Senior researcher A, möte 2026-04-21
[473] FN, UNICEF, The hidden scars of conflict and silence: sexual violence against children in the Democratic Republic of the Congo (2022 - 2025), 2025-12-30, s. 8
[474] HRW, DR Congo: Surge in Conflict-Related Sexual Violence. Urgent Support for Survivors Needed After US Aid Cuts, 2026-01-12

Enligt UNFPA stod USAID tidigare för 50 procent av alla tjänster inom sexuell och reproduktiv hälsa i östra DRK – verksamhet som drevs på över 2000 vårdinrättningar i Nordkivu och Sydkivu.[475] I de två provinserna rapporteras även om utbredd förstörelse av sjukvårdsinrättningar.[476] Även långa avstånd och transportkostnader får ofta överlerare att inte rapportera sexuellt våld eller att söka vård. [477]

Avseende tillgången till rättsväsende (se även avsnitt 3.1) rapporteras vissa framsteg, däribland rättsliga reformer, ökad användning av rörliga domstolar och ett antal fällande domar mot högt uppsatta förövare. Enligt HRW förblir dock rättvisa i östra DRK svår att nå för de flesta överlevare av sexuellt våld.[478] UNICEF uppger att endast ett mindre antal fall når rättsväsendet i DRK. Under 2024 fick 16 procent av överlevarna rättshjälp. Långdragna procedurer, rädsla för stigmatisering eller bestraffning och ett klimat där förövare möter få konsekvenser, medför att anmälningar tas tillbaka. Straffrihet är särskilt stark i krisdrabbade miljöer.[479] HRW menar att rättvisa och ansvarsskyldighet för offer för sexuellt våld kan visa sig omöjligt att uppnå i AFC/M23-kontrollerade områden, där de kongolesiska domstolarna inte fungerar.[480]

För ytterligare information om konfliktrelaterat sexuellt och könsrelaterat våld, se s. 46–61 i: Migrationsverket, Landinformation: Säkerhetssituationen i östra Demokratiska republiken Kongo (version 1.0), 2020-06-15.

9. Barn

Våld mot barn uppges vara utbrett i DRK och bland annat ske i familjemiljö, skolor och lokalsamhällen. Runt om i landet är 80 procent av barn under 14 år regelbundet utsatta för kroppsbestraffning. Av barn mellan 5 och 17 år är 15 procent involverade i barnarbete.[481] Risken för tvångsarbete framhålls som förhöjd för pojkar.[482] Endast 40 procent av barn under fem är registrerade i folkbokföringen och bara 13 procent har födelsesbevis. Bokföringen har svårt att nå nyfödda och speciellt i konfliktområden.[483]

[475] Reuters, Child survivors recount gang rape, sexual slavery by M23 forces, 2025-12-11
[476] FN, OHCHR, HC Türk updates Council on the situation in North and South Kivu provinces of the Democratic Republic of the Congo, 2025-06-16
[477] FN, UNICEF, The hidden scars of conflict and silence: sexual violence against children in the Democratic Republic of the Congo (2022 - 2025), 2025-12-30, s. 15
[478] HRW, DR Congo: Surge in Conflict-Related Sexual Violence. Urgent Support for Survivors Needed After US Aid Cuts, 2026-01-12
[479] FN, UNICEF, The hidden scars of conflict and silence: sexual violence against children in the Democratic Republic of the Congo (2022 - 2025), 2025-12-30, s. 8
[480] HRW, DR Congo: Surge in Conflict-Related Sexual Violence. Urgent Support for Survivors Needed After US Aid Cuts, 2026-01-12
[481] FN, UNICEF, Child protection, Every child has a right to be protected from violence, abuse, and exploitation, odaterad
[482] Sida, Humanitarian Crisis Analysis 2026, Democratic Republic of the Congo, 2026-03-31, s. 2
[483] FN, UNICEF, Child protection, Every child has a right to be protected from violence, abuse, and exploitation, odaterad

Även om lagen kräver samtycke från föräldrar gällande minderårigas giftermål implementeras den inte effektivt av regeringen. Många barnäktenskap rapporteras, delvis på grund av social acceptans.[484]

Cirka 8 miljoner barn i DRK led av akut undernäring enligt rapporter 2024.[485]

UNICEF rapporterar att vissa samhällen ser barn med funktionsnedsättning eller talsvårigheter som häxor. Ibland resulterar det i att föräldrar överger sina barn. Vissa övergrepp definierar FN som skadliga traditionella och religiösa sedvänjor, däribland sexuellt våld mot unga flickor.[486]

MONUSCO rapporterade den 19 mars 2026 att man sedan den 1 december 2025 dokumenterat 212 svåra människorättsbrott i Nordkivu (179) och Ituri (33) som berörde 185 barn (44 flickor och 141 pojkar). MONUSCO dokumenterade 62 dödade barn och 94 skadade.[487] Barn utsätts även för summariska/utomrättsliga avrättningar. Under det första halvåret 2024 dokumenterade FN 89 minderåriga offer i DRK.[488]

FN:s särskilda rapportör för människohandel uppger att den konfliktrelaterade människohandeln av barn är utbredd, systematisk och kopplad till svåra övergrepp, särskilt bortföranden, sexuellt våld och rekrytering/användning av väpnade grupper. Väpnade gruppers handel med barn, och under straffrihet, beskrivs som alarmerande. Rekrytering av barn för användning i strid, i andra stödfunktioner eller för barnäktenskap är alla former av människohandel av barn. Rapportören uppger att det råder brist på information avseende risk och prevalens gällande människohandel för sexuell exploatering av pojkar och män. FARDC rapporteras samarbeta med väpnade grupper som rekryterar barn trots militära order som förbjuder kontakt med dylika grupper.[489]

Minderåriga används brett av väpnade aktörer. Över 10 000 barn tros vara del av väpnade grupper i Nordkivu och Sydkivu.[490] Barn kopplade till väpnade grupper finns även i Ituri.[491] Under det första halvåret 2024 dokumenterades 387 barn som bortförda i Ituri, Nordkivu, Sydkivu och Tanganyika. Det största förövarna var de

[484] USA, US Department of State, 2024 Country Reports on Human Rights Practices: Democratic Republic of the Congo, 2025-08-12, s. 22
[485] Bertelsmann Stiftung, BTI 2026 Country Report - Congo, DR, 2026-03-26, s. 23
[486] USA, US Department of State, Country Report on Human Rights Practices 2023 - Democratic Republic of the Congo, 2024-04-22, s. 49
[487] FN, UNSC, MONUSCO; Report of the Secretary-General, 2026-03-19, par. 12, 32
[488] USA, US Department of State, 2024 Country Reports on Human Rights Practices: Democratic Republic of the Congo, 2025-08-12, s. 4, 16
[489] FN, UN Human Rights Council, Special Rapporteur on trafficking in persons, especially women and children. Country visit to the Democratic Republic of the Congo. 15-25 July 2025. End of mission statement, 2025-07-25; FN, OHCHR, Democratic Republic of the Congo: Anti-trafficking and ac-countability measures crucial for peace, says UN expert, 2025-07-25
[490] Reuters, Child survivors recount gang rape, sexual slavery by M23 forces, 2025-12-11; FN, UNSC, Final report of the Group of Experts on the Democratic Republic of the Congo, 2024-06-04, s. 3
[491] Global Protection Cluster, République Démocratique du Congo, Analyse de Protection, 2025-11-20, s. 10

väpnade grupperna ADF, M23 och CODECO.[492] Barn används inte bara som kombattanter utan även till stödroller och som vakter, spioner och fetisher.[493] Risken för tvångsrekrytering framhålls som förhöjd för pojkar,[494] men även flickor används av väpnade grupper.[495] Fall av sexuellt våld mot hbtqi-personer inträffar också, även om denna kategori också omfattas av underrapportering.[496]

Fördriven befolkning uppges löpa en markant ökad risk för människohandel för sexuellt utnyttjande, tvångsarbete, tvångsäktenskap och kriminalitet.[497] Även barn med funktionsnedsättning lyfts fram som mycket utsatta, särskilt de som befinner sig i extrem fattigdom. Därtill bedöms vissa etniska grupper löpa förhöjd risk för barnarbete, tvångsarbete och rekrytering/användning av väpnade grupper – däribland ursprungsbefolkning.[498]

10. Internflyktingar

Konflikt och osäkerhet har länge varit de huvudsakliga drivkrafterna bakom storskalig och utdragen fördrivning av människor i östra DRK. Bland annat AFC/M23:s avancemang mot Goma, Nordkivu och Sydkivu under 2025 och 2026 har utlöst nya internflyktingrörelser, och då även sekundärfördrivning från redan befintliga platser och läger för internflyktingar.[499]

I februari 2026 hade DRK 6,7 miljoner internflyktingar, varav 1,8 miljoner i Nordkivu, 1,5 i Sydkivu och 920 000 i Ituri.[500] Omkring 98 procent av internflyktingarna i östra DRK har fördrivits på grund av konflikt.[501]

[492] USA, US Department of State, 2024 Country Reports on Human Rights Practices: Democratic Republic of the Congo, 2025-08-12, s. 4, 16
[493] Begreppet ”fetish keeper” avser barn som rekryteras på grund av att de tros ha magiska egenskaper och därmed kan placeras i frontlinjen.Se: Rädda Barnen, DRC remains epicentre of child suffering in war as country tops world list of grave violations against children, 2023-06-27
[494] Sida, Humanitarian Crisis Analysis 2026, Democratic Republic of the Congo, 2026-03-31, s. 2
[495] FN, UN General Assembly, Children and armed conflict Report of the Secretary-General, 2023-06-05, par. 55-56
[496] FN, UN Human Rights Council, Report of the OHCHR Fact-Finding Mission on the situation in North and South Kivu Provinces of the Democratic Republic of Congo, 2025-09-05, par. 68, 72
[497] FN, UN Human Rights Council, Special Rapporteur on trafficking in per-sons, especially women and children. Country visit to the Democratic Republic of the Congo. 15-25 July 2025. End of mission statement, 2025-07-25
[498] FN, UN Human Rights Council, Special Rapporteur on trafficking in per-sons, especially women and children. Country visit to the Democratic Republic of the Congo. 15-25 July 2025. End of mission statement, 2025-07-25
[499] FN, International Organization for Migration (IOM), DRC – Internal Displacement Overview 2026, 2026-04-17
[500] FN, UN Security Council, Implementation of the Peace, Security and Cooperation Framework for the Democratic Republic of the Congo and the Re-gion; Report of the Secretary-General, 2026-03-31, par. 31, 32; Global Protection Cluster, République Démocratique du Congo, Analyse de Protection, 2025-11-20, s. 4
[501] FN, IOM, DRC – Internal Displacement Overview 2026, 2026-04-17

Det är vanligt förekommande att internflyktingar fördrivs vid upprepade tillfällen på grund av föränderlig säkerhet i konfliktdrabbade områden.[502] Utöver internflyktingläger uppehåller sig fördrivna i värdsamhällen, ibland i skolor och kyrkor i brist på andra möjligheter.[503]

Väpnade attacker har frekvent skett mot internflyktingläger. Mellan januari 2024 och juli 2025 rapporteras 22 stycken i Nordkivu (11), Sydkivu (2) och Ituri (9). Attackerna orsakade 99 dödsoffer och flera dussin sårade. Utöver väpnade attacker har många andra övergrepp av civil och humanitär karaktär rapporterats från internflyktingläger, däribland godtyckliga arresteringar, bortföranden och försvinnanden.[504] Internflyktingar rapporteras även vara särskilt utsatta för sexuellt våld.[505] I Nordkivu 2024 rapporterades exempelvis ett medeltal bland provinsens internflyktingläger om 50 incidenter av könsbaserat våld per vecka.[506] Därtill löper fördriven befolkning en markant ökad risk för människohandel för sexuellt utnyttjande, tvångsarbete, tvångsäktenskap och kriminalitet.[507]

År 2025 fanns över 214 000 kongolesiska medborgare som sökte skydd i grannländerna, framför allt i Burundi och Uganda.[508]

11. Avslutande kommentarer

11.1 Övergripande nivå

I stora delar av östra DRK har säkerhetssituationen sedan 1990-talet kännetecknats av konflikter där stridigheter och andra grava våldsamheter blossat upp inom ramen för ett allmänt militariserat klimat. Konfliktläget har präglats av en blandning av lokal, nationell och regional dynamik. Migrationsanalys konstaterar att det är så än idag samt bedömer att centrala mekanismer av avgörande betydelse för säkerhetsläget fortsatt brister, däribland effektiv statlig kontroll över vidsträckta områden samt ett oberoende och välfungerande rättsväsende.

I de tre aktuella provinserna Nordkivu, Sydkivu och Ituri finns alltjämt ett flertal konflikter. I regionen kan konflikterna ha olika karaktär, men gemensamt är att de tenderar ha flera olika komponenter – drivkrafter och bakgrundsfaktorer – såsom

[502] Researching Internal Displacement, Basic Services and Humanitarian Sup-port Amidst Conflict: To Whom to Turn as a Congolese IDP? 2026-04-09, s. 1
[503] Researching Internal Displacement, Basic Services and Humanitarian Sup-port Amidst Conflict: To Whom to Turn as a Congolese IDP? 2026-04-09, s. 1
[504] Global Protection Cluster, République Démocratique du Congo, Analyse de Protection, 2025-11-20, s. 4, 9
[505] Migrationsverket, Landinformation: Säkerhetssituationen i östra Demo-kratiska republiken Kongo (version 1.0), 2020-06-15, s. 47
[506] ACAPS, Democratic Republic of Congo. Conflict-related displacement in North Kivu, s. 2
[507] FN, UN Human Rights Council, Special Rapporteur on trafficking in per-sons, especially women and children. Country visit to the Democratic Republic of the Congo. 15-25 July 2025. End of mission statement, 2025-07-25,
[508] FN, UN Security Council, Implementation of the Peace, Security and Cooperation Framework for the Democratic Republic of the Congo and the Region; Report of the Secretary-General, 2026-03-31, par. 31, 32; Global Protection Cluster, République Démocratique du Congo, Analyse de Protection, 2025-11-20, s. 4

kamp om mark och andra naturtillgångar samt etnicitet. Sedan är det många aktörer som är verksamma i området (lokala, nationella och internationella), vilket spär på säkerhetssitutionens komplexitet.

I en kontext av mycket knappa resurser och felande fredliga konfliktlösningsprocesser ligger det närmare till hands att tvister löses med våld. Bristerna fortsätter också att på olika sätt skapa utrymme för icke-statliga väpnade grupper som driver på lokala konflikter och utnyttjar säkerhetsvakuum för egen och närstående intressenters vinning (t. ex. etnisk grupp, allierad väpnad grupp eller politiska aktörer).

Internationella aktörer har signalerat att säkerhetsläget och den humanitära situationen i de tre provinserna genomgått en markant förändring i negativ riktning sedan början av 2025. Den förvärrade humanitära situationen i östra DRK har inträffat i samband med nedskärningar av det humanitära biståndet.

Sedan AFC/M23:s kraftiga frammarch från januari 2025 och framåt har regeringen tappat kontroll över stora områden i Nord- och Sydkivu, däribland provinshuvudstäderna Goma och Bukavu. Det framstår som tydligt att Rwanda och dess trupper RDF i hög grad varit inblandat i utvecklingen. I AFC/M23:s kärnområden, dvs. i delar av Nordkivu och Sydkivu, etablerar gruppen en parallell administration som ersätter den kongolesiska statens de facto-styre. Av allt att döma utövar gruppen auktoritet med tvång och våld. Tvångsarbete, tvångsrekrytering, könsbaserat och dödligt våld mot civila är några av de människorättsbrott som rapporterats under AFC/M23:s styre.

AFC/M23-krisen är dock endast en av flera konfliktsituationer. Uppemot 120 väpnade grupper bedöms vara aktiva i Nordkivu, Sydkivu, Ituri (och Tanganyika). Ett flertal av dessa strider tillsammans med kongolesiska armén FARDC mot AFC/M23 och RDF under paraplybeteckningen Wazalendo.

Statens säkerhetsstyrkor är närvarande i vissa territorier. De omgrupperas också till konflikthärdar som blossar upp, vilket skapar utrymme för väpnade grupper att ta kontroll över områden. På så vis kan de utsätta lokalbefolkningen för illegal beskattning och människorättsbrott samt även illegalt tillskansa sig naturtillgångar. Ett symptom på bristande statligt ansvarstagande och kontroll är säkerhetsstyrkors inblandning i en stor del av övergreppen mot civila. Såväl säkerhetsstyrkor som väpnade grupper utför riktade attacker mot civila. Därtill skadas och dödas civila i samband med stridigheter mellan olika parter. Riktade attacker mot byar används som ett konfliktverktyg i hämndaktioner mot samhällen som kopplas till motståndarsidan.

Kvinnor och barn är två exempel på särskilt sårbara grupper, inte minst i konfliktzoner. Även om underrapporteringen av sexuella övergrepp är hög framstår omfattningen av det konfliktrelaterade sexuella våldet i Nordkivu, Sydkivu och Ituri som ytterst storskalig.

Riktat våld och aggression baserat på etnisk tillhörighet fortsätter att vara frekvent förekommande i de aktuella provinserna. I rådande informationsläge och etniska

mångfald framkommer inte någon heltäckande bild av enskilda folkgruppers utsatthet. Den beror på faktorer som tid, rum och politisk utveckling. I kontexten av AFC/M23:s våldsamma offensiv, stora landvinningar och auktoritära maktutövning med externt understöd (Rwanda), kan dock urskiljas att rwandofona grupper, inkl. tutsier/banyamulenge och hutuer, fortsatt befinner sig i en tydligt utsatt position i ett allmänt prekärt läge – säkerhetsmässigt och humanitärt. Därtill har hema, lendu och alurs utsatthet för gravt våld framträtt med tydlighet, åtminstone lokalt i Ituri.

Stridigheter sker mellan olika väpnade grupper och mellan armén och väpnade grupper. Även utländska arméer är inblandade i konflikterna. Bruket av tunga och avancerade vapen med potential att slå hårdare mot såväl stridande som civilbefolkning förefaller ha ökat de senaste åren, i synnerhet hos AFC/M23 och RDF. FARDC rapporteras allt mer använda drönare. Utländska väpnade grupper, såsom ugandiska ADF och rwandiska FDLR, forstätter att destabilisera säkerhetsläget i de tre provinserna och betraktas även av grannländer som säkerhetshot.

11.2 Provinsnivå

Med hänsyn till det besvärliga informationsläget i våldsdrabbade områden finns det anledning att förhålla sig försiktig till precisionen i tillgänglig rapportering – inte minst den kvantitativa konfliktdatan. I samtliga tre aktuella provinser är dock våldsnivåerna mycket höga sett till intensitet och dödsoffer. Vad gäller kvantitativa konfliktdata från ACLED dominerar incidenter inom kategorierna ”Stridigheter” samt ”Våld mot civila: attacker” i samtliga tre provinser.

Sett till våldsintensitet och dödsoffer avtecknar sig Nordkivu som provinsen med högst våldsnivå under 2025–2026 (jan–april), följt av Sydkivu och Ituri. Det framträder samtidigt skillnader de tre provinserna sinsemellan. Nordkivu hade dryg 65 procent fler av ACLED:s uppmärksammade våldsincidenter än Sydkivu. Sydkivu hade cirka 50 procent fler incidenter än Ituri. Samtidigt kan noteras att konfliktdatan signalerar högre dödstal i Ituri jämfört med Sydkivu. I Ituri upptar andelen incidenter inom kategorin ”Våld mot civila: attacker” i övrigt en större del av incidenterna jämfört med de två andra provinserna. Med de höga våldsnivåerna följer höga populationerna av internflyktingar. I februari 2025 fanns 1,8 miljoner i Nordkivu, 1,5 miljoner i Sydkivu och 920 000 i Ituri.

Jämför man ACLED:s noteringar för incidentkategorin ”Stridigheter” under 2025–2026 (jan–april) med perioden 2019–2020 (Q1) finner man en markant ökning i alla tre provinser. I Nordkivu har det gått upp från 32 till 73 stridigheter per månad. Motsvarande för Sydkivu är 53 stridigheter per månad jämfört med 14; och Ituri 18 per månad jämfört med 8. Det är oklart för Migrationsanalys i vilken mån ACLED:s möjligheter att uppmärksamma händelser i provinserna har förändrats mellan 2019 och 2026.

I Nordkivu karktäriseras säkerhetssituationen av strukturell instabilitet med ihållande och utbrett våld. Sammandrabbningar mellan väpnade grupper och statliga styrkor fortsätter, liksom stridigheter mellan väpande grupper. Sedan rapportperi-

odens början i januari 2025 har AFC/M23:s offensiv starkt inverkat negativt på säkerhetsläget i Nordkivu. Provinsen har en mångfald lokala, nationella och internationella väpnade aktörer som fortsätter sprida osäkerhet. I de nordliga territorierna Beni och Lubero är bland annat IS-anknutna ADF inblandat i våldsamheter – inte minst attacker mot civilbefolkningen.

Stridigheterna mellan FARDC/Wazalendo mot AFC/M23 och RDF i Nordkivu har under perioden varit hårda med frontlinjer runt om i territorierna Masisi, Rutshuru, Walikale, Nyiragongo samt i Gomas utkanter. En utvidning noterades under hösten 2025. Därtill finns det en mängd relaterade risker med svår inverkan på civilbefolkningen. Migrationsanalys noterar inte minst FN:s expertgrupp som i december 2025 menade att den humanitära situationen i provinsen försämrats ytterligare med en alarmerande ökning av utbredda och systematiska attacker mot civila samt konfliktrelaterat sexuellt våld.

Osäkerheten i Sydkivu kan också karaktäriseras som strukturell till sin karaktär med faktorer som etniska konflikter, riktade repressalier, ekonomiska bördor/kamp om resurser och begränsad rörelsefrihet. Säkerhetssituationen blev än mer labil i samband med MONUSCO:s uttåg ur provinsen i juni 2024. Sedan början av 2025 har AFC/M23:s offensiv och avancemang in i provinsen fått markanta följder för stabiliteten.

Sedan vintern 2026 har striderna kopplade till AFC/M23-konflikten alltmer även berört högplatåerna i territorierna Fizi, Mwenga, Uvira och Kalehe. På platåerna är de AFC/M23-allierade grupperna Ngumino och Twirwaneho aktiva i striderna mot FARDC och Wazalendo. Sedan länge finns i området även etniska spänningar som särskilt berör folkgrupperna banyamulegne, bafuliro och bembe.

Migrationsanalys noterar rapporteringen om intensifierade stridigheter mellan AFC/M23 och FARDC/Wazalendo och andra grupper mellan december 2025 och mars 2026. I sammanhanget har såväl tungt artilleri som luftattacker använts. Sammandrabbningarna i provinsen har medfört storskaliga befolkningsförflyttningar, allvariga människorättsbrott och akuta humanitära behov.

Vad gäller ACLED:s konfliktdata från Sydkivu var det månatliga genomsnittet av våldsincidenter 84 under 2025. Under januari till april 2026 ökade det till 94.

Ituri har i många år genomgått våldscykler och är nu en svår konflikthärd. AFC/M23:s offensiv har haft negativ inverkan på säkerheten i Ituri när FARDC-styrkor förflyttats till områden utanför provinsen där AFC/M23 verkar. Väpnade grupper som CODECO och ADF har utnyttjat de säkerhetsvakuum som därmed uppstått. Trots kongolesiska och ugandiska styrkors Operation Shujaa mot ADF har gruppens attacker mot civila intensifierats i provinsen mellan september 2025 och mars 2026. I stor utsträckning har Irumu och Mambasa berörts. CODECO har främst varit aktiva i territoriet Djugu där de bland annat utfört massakrer av civila.

11.3 Konflikternas varaktighet

Utmaningarna som behöver hanteras för att upprätta och vidmakthålla en varaktig stabil säkerhetssituation i Nordkivu, Sydkivu och Ituri är omfattande och komplexa. Osäkerheten i provinserna är strukturell med faktorer som etniska konflikter, riktade repressalier, ekonomiska bördor/kamp om resurser och begränsningar av rörelsefriheten. De många väpnade grupperna i området med olika agendor, bland annat beroende på härkomst och etnisk bakgrund, gör läget svårt för staten med FN:s hjälp att nå en fredlig och hållbar lösning.

En försvårande omständighet är att statsmakten brister svårt i integritet (korruption, bristande demokratiskt styrelsesätt och utomrättsligt våld) och kapacitet (administrativ infrastruktur t.ex.). Element inom armén och andra aktörer är delaktiga i konflikterna som förövare, allierade till väpnade grupper och förmånstagare i den krigsekonomi som utvecklats. Utöver en vidgning av den statliga närvaron i östra DRK framstår strukturell reformering som tryggar ansvarstagande säkerhetsstrukturer och ett väl fungerande rättsväsende vara av yttersta betydelse. Det är dessutom angeläget att befolkningens tilltro till myndigheterna byggs upp, bland annat för att undvika att lokala miliser används som skydd, och därigenom underhåller instabiliteten. Till den aspekten tillkommer den etniska splittringen som bidrar till återkommande våldsamheter.

För att reducera drivkrafterna bakom våld och väpnad mobilisering ter sig hänsyn till än mer bakomliggande faktorer, såsom underutveckling och svår fattigdom vara av central betydelse. Till sådana åtgärder fordras politisk vilja från den kongolesiska statens sida, men även hos grannländer som har ekonomiska och säkerhetspolitiska intressen i DRK och som varit direkt och indirekt inblandade i skeendet.

Det pågående AFC/M23-upproret har av allt att döma bidragit starkt till ett försämrat säkerhetsläge i det aktuella området. Inte minst med uppbyggnaden av en parallell administration förefaller AFC/M23 och Rwanda sikta på en långvarig närvaro. Utgången är ännu svårförutsägbar och torde bland annat bero på hur de diplomatiska ansträngningarna förlöper. Oavsett om AFC/M23 så småningom skulle demobiliseras torde rwandisk inblandning i östra DRK fortsätta på lång sikt – detta med anledning av landets säkerhetsintressen, ekonomiska vinning och historiska anspråk.

Sammanfattningsvis bedömer vi att säkerhetssituationen fortsatt kommer att vara instabil i Nordkivu, Sydkivu och Ituri på medellång till lång sikt. Områden som berörs, och till vilken grad, kommer sannolikt även fortsättningsvis att variera i enlighet med det rådande mönstret av uppblossande och fluktuerande konflikter, i vissa fall med utländsk inblandning, och i stor utsträckning med svåra våldsamheter.

Källförteckning

Elektroniska källor

ACAPS, *DRC (Nord Kivu). Ebola Virus Disease. Briefing Note – 3 August 2018*, 2018-08-03, s. 5, url (https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/20180803_acaps_start_briefing_note_drc_ebola_nord_kivu.pdf (hämtad 2026-06-05)

ACAPS, DRC: Conflict and displacement in Nord Kivu and Ituri, 2019-05-14, https://www.acaps.org/fileadmin/Data_Product/Main_media/20190621_acaps_start_briefing_note_drc_ituri_displacement.pdf (hämtad 2026-05-20)

ACAPS, DRC: Displacement in Ituri, 2019-06-21, https://www.acaps.org/fileadmin/Data_Product/Main_media/20190621_acaps_start_briefing_note_drc_ituri_displacement.pdf (hämtad 2026-05-20)

ACAPS, Democratic Republic of Congo. Conflict-related displacement in North Kivu, 2024-06-21, https://www.acaps.org/fileadmin/Data_Product/Main_media/20240621_ACAPS_DRC_-_Displacement_due_to_conflict.pdf (hämtad 2026-06-05)

ACLED, ACLED Data, Data Export Tool, incidenter mellan 2025-01-01-2026-04-30, nedladdningsbar Excelfil, odaterad, betaltjänst https://acleddata.com/conflict-data/data-export-tool (hämtad 2026-05-07)

ACLED, Data Export Tool, North Kivu, nedladdningsbar Excelfil, odaterad, betaltjänst https://acleddata.com/conflict-data/data-export-tool (hämtad 2026-05-07)

ACLED, ACLED Data, Data Export Tool, North Kivu, South Kivu, Ituri, incidenter mellan 2025-01-01-2026-04-30, nedladdningsbar Excelfil, odaterad https://acleddata.com/conflict-data/data-export-tool (hämtad 2026-05-06)

ACLED, Data Export Tool, South Kivu, ACLED, nedladdningsbar Excelfil, odaterad, betaltjänst https://acleddata.com/conflict-data/data-export-tool (hämtad 2026-05-07)

Armed Conflict Location & Event Data Project (ACLED), ACLED Codebook, odaterad, https://acleddata.com/methodology/acled-codebook (hämtad 2026-05-21)

ACLED, Data Export Tool, Ituri, nedladdningsbar Excelfil, odaterad, betaltjänst https://acleddata.com/conflict-data/data-export-tool

ACLED, Remote violence, december 2017, https://www.acleddata.com/wp-content/uploads/2017/12/Remote-Violence_FINAL.pdf (hämtad 2026-05-29)

ACLED, As M23 rebels take hold of eastern Congo, the Islamic State is capitalizing on the chaos, 2025-06-18, https://acleddata.com/report/m23-rebels-take-hold-eastern-congo-islamic-state-capitalizing-chaos (hämtad 2026-03-03)

ACLED, The enemy of my enemy is my friend: How armed group alliances are shaping the battle for South Kivu, 2026-03-27, https://acleddata.com/report/enemy-my-enemy-my-friend-how-armed-group-alliances-are-shaping-battle-south-kivu (hämtad 2026-04-24)

The Africa Report, Conflict in eastern DRC provokes fears of regional war, 2025-02-14, https://www.theafricareport.com/376946/conflict-in-eastern-drc-provokes-fears-of-regional-war/ (hämtad 2026-03-03)

Amnesty International, Why is the Democratic Republic of Congo wracked by conflict? 2024-10-29, https://www.amnesty.org/en/latest/campaigns/2024/10/why-is-the-democratic-republic-of-congo-wracked-by-conflict/ (hämtad 2026-03-03)

Amnesty International "I'd never seen so many bodies". War crimes by the Allied Democratic Forces in the Eastern Democratic Republic of the Congo, 2026-05-04, https://reliefweb.int/report/democratic-republic-congo/id-never-seen-so-many-bodies-war-crimes-allied-democratic-forces-eastern-democratic-republic-congo-enar (hämtad 2026-05-15)

Asylum Research Centre (ARC), Democratic Republic of the Congo (DRC), DRC – The situation in North Kivu, South Kivu, and Ituri, 2019-08-01, https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=43460 (hämtad 2026-05-15)

BBC Monitoring, Burundi redeploys troops to eastern DR Congo amid M23 advances, 2026-01-11, betaltjänst https://monitoring.bbc.co.uk/product/b0005911 (hämtad 2026-04-15)

BBC Monitoring, Jihadist Africa Quarterly: Q4 2025, 2026-01-19 https://monitoring.bbc.co.uk/product/b00058s6 (hämtad 2026-05-18)

BBC Monitoring, Armed Organisation Congo (DR), March 23 Movement (M23), 2026-03-11, betaltjänst https://monitoring.bbc.co.uk/product/81b9gtuq1r (hämtad 2026-04-05)

Belgien, Belgien, Musée royal de l'Afrique centrale (MRAC), République démocratique du Congo, Sud-Kivu. Tome 1 Cadre naturel, peuplement et occupation de l'espace. Enjeux de territoire, 2024, https://www.africamuseum.be/sites/default/files/media/research/discover our research/publications/open-access/monographies/img/SUD-KIVU_Tome 1_WEB DEF.pdf (hämtad 2026-02-26)

Belgien, Belgien, Musée royal de l'Afrique centrale (MRAC), République démocratique du Congo, Sud-Kivu. Tome 2 Sous les temps de la postcolonie et des mouvements armés, 2024, https://www.africamuseum.be/sites/default/files/media/research/discover%20our%20research/publications/open-access/monographies/img/SUD-KIVU_Tome%202_WEB.pdf (hämtad 2026-02-26)

Bertelsmann Stiftung, BTI 2018 Congo DR Country Report, 2018, https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=43527 (hämtad 2026-02.26)

Bertelsmann Stiftung, BTI 2020 Congo DR Country Report, 2020, 2020-04-29, https://www.bti-project.org/content/en/downloads/reports/country_report_2020_COD.pdf (hämtad 2020-04-20)

Bertelsmann Stiftung, BTI 2024 Country Report - Congo, DR, 2024-03-19, https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=48188 (hämtad 2026-02-18)

Bertelsmann Stiftung, BTI 2026 Country Report - Congo, DR, 2026-03-26, https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=49942 (hämtad 2026-04-20)

The Brookings Africa Growth Initiative (AGI), Batumike, Ithiel; Bauma, Fred; & Stearns, Jason, The Democratic Republic of the Congo: A Competitive Electoral Oligarchy, 2025,

https://www.brookings.edu/wp-content/uploads/2025/08/THE-DRC-A-COMPETITIVE-ELECTORAL-OLIGARCHY.pdf (hämtad 2026-02-15)

Center on International Cooperation (CIC), The M23: A Fractious, Entrenched Rebellion, 2026-04-01, https://cic.nyu.edu/resources/the-m23-a-fractious-entrenched-rebellion/ (hämtad 2026-05-25)

The Critical Threats Project at the American Enterprise Institute (Critical Threats Project), Congo War Security Review – March 31, 2025, 2025-03-31, https://www.critical-threats.org/briefs/congo-war-security-review/congo-war-security-review-march-31-2025 (hämtad 2026-03-03)

Critical Threats Project, Africa File Special Edition: Uganda in the DRC's M23 Conflict—Friend to All, Enemy to None, 2025-04-30, https://www.criticalthreats.org/analysis/africa-file-special-edition-uganda-in-the-drcs-m23-conflict-friend-to-all-enemy-to-none (hämtad 2026-05-15)

Critical Threats Project, M23 Massacres Undermine DRC Peace Process: Africa File, 2025-08-21, https://www.criticalthreats.org/analysis/drc-m23-massacres-crp-offensive-sudan-saf-peace-challenges-chad-aes-partnership-nigeria-mali-jnim-targets-china-africa-file-august-21-2025 (hämtad 2026-05-06)

Critical Threats Project, M23's State-Building Project: Africa File Special Edition, 2025-09-09, https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=49386 (hämtad 2026-05-06)

Critical Threats Project, Africa File: SAF Gains in Central Sudan; DRC Ethnic Violence: Africa File, 2025-09-18, https://www.criticalthreats.org/analysis/saf-gains-central-sudan-rsf-drone-strikes-drc-ethnic-violence-iscap-adf-onslaught-mali-blockade-al-shabaab-increases-pressure-centra-somalia-africa-file-september-18-2025 (hämtad 2026-05-06)

Critical Threats Project, Boko Massacre in Nigeria; Ethiopia on the Brink; M23 Drone Attack; IS Attacks Niamey: Africa File, February 5, 2026, 2026-02-05, https://www.critical-threats.org/analysis/boko-haram-nigeria-tplf-ethiopia-red-sea-drc-m23-rwanda-isis-niger-saf-rsf-sudan-africa-file-february-5-2026 (hämtad 2026-02-20)

Critical Threats Project, Deadlock in the DRC: Africa File Special Edition, 2026-03-20, https://www.criticalthreats.org/analysis/deadlock-in-the-drc-rwanda-m23-fdlr-doha-africa-file (hämtad 2026-05-06)

Critical Threats Project, Congo War Security Review, 2026-04-15, https://www.critical-threats.org/briefs/congo-war-security-review/april-15-2026 (hämtad 2026-04-28)

Congo Research Group, Congo, Forgotten. The Numbers Behind Africa's Longest Humanitarian Crisis, augusti 2019, https://reliefweb.int/attachments/7e93b022-ca16-3e91-a708-b0122ee74e7d/KST%20biannual%20report%20August%2012%20%281%29.pdf (hämtad 2026-02-30)

CRG/Ebuteli, Fighting Fire with Fire in Eastern Congo: The Wazalendo Phe-nomenon and the Outsourcing of Warfare, 2025-05-16, https://files.ebuteli.org/assets/05311f55-24d8-46c8-9516-72e2a4f3ac7a (hämtad 2026-05-06)

CRG/Center on International Cooperation (CIC), The M23: A Fractious, Entrenched Rebellion, 2026-04-01, https://cic.nyu.edu/resources/the-m23-a-fractious-entrenched-rebellion/ (hämtad 2026-04-07)

Danmark, DRC – Socioeconomic conditions in Kinshasa, 2022-10-07, https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=46815

Ebuteli, Rapport mensuel Baromètre sécuritaire du Kivu, Décembre 2025, januari 2026, s.2, https://files.ebuteli.org/assets/7891ff18-76b0-49e4-8860-4f10b40e46fa (hämtad 2026-05-06)

Ebuteli, L'AFC/M23 se retire d'Uvira, la bataille se poursuit dans les airs, 2026-02-18, https://www.ebuteli.org/publications/rapports/l-afc-m23-se-retire-d-uvira-la-bataille-se-poursuit-dans-les-airs (hämtad 2026-02-20)

Ebuteli, Escalation and Restraint in Conflicts in the Democratic Republic of the Congo, 2026-03-09, https://files.ebuteli.org/assets/25e11740-1c81-4208-9101-144a2ee8487c (hämtad 2026-03-15)

Ebuteli, Crise du M23: la guerre des drones s'intensifie, 2026-03-20, https://www.ebuteli.org/publications/rapports/crise-du-m23-la-guerre-des-drones-s-intensifie (hämtad 2026-03-28)

Ebuteli, Les ADF pénètrent dans le Haut-Uele, les enlèvements à un niveau record, 2026-04-20, https://www.ebuteli.org/publications/rapports/les-adf-penetrent-dans-le-haut-uele-les-enlevements-a-un-niveau-record (hämtad 2026-04-25)

Ebuteli/REFRACT, Escalation and Restraint in Conflicts in the Democratic Republic of the Congo, 2026-03-09, https://files.ebuteli.org/assets/25e11740-1c81-4208-9101-144a2ee8487c (hämtad 2026-04-25)

EU, EUAA, Security situation in North Kivu and South Kivu, 2024-03-05, https://coi.euaa.europa.eu/administration/easo/PLib/2024_03_EUAA_COI_Query_Response_Q21_Democratic_Republic_of_Congo_DRC_Security_situation_North_Kivu_South_Kivu.pdf (hämtad 2026-03-15)

Egmont – The Royal Institute for International Relations, Egmont Paper 135, Kristof Titeca & Giovanni Salvaggio: Beyond the Jihadist Label: Understanding the ADF's Multilayered Violence, januari 2026, https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=49960 (hämtad 2026-04-20)

FN, Armed groups install 'parallel administration' in DR Congo, Security Council hears, 2025-03-27, https://www.ungeneva.org/en/news-media/news/2025/03/104840/armed-groups-install-parallel-administration-dr-congo-security (hämtad 2026-03-15)

FN, UN Human Rights Council, Special Rapporteur on trafficking in persons, especially women and children. Country visit to the Democratic Republic of the Congo. 15-25 July 2025. End of mission statement, 2025-07-25, https://www.ohchr.org/sites/default/files/documents/issues/trafficking/statements/20250725-eom-rdc-sr-trafficking-en.pdf (hämtad 2026-03-20)

FN, UN Human Rights Council, Human rights situation and the activities of the United Nations Joint Human Rights Office in the Democratic Republic of the Congo; Report of the

United Nations High Commissioner for Human Rights, 2025-09-01, https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=49500 (hämtad 2026-03-15)

FN, UN Human Rights Council, Report of the OHCHR Fact-Finding Mission on the situation in North and South Kivu Provinces of the Democratic Republic of Congo, 2025-09-05, https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=49381 (hämtad 2026-03-13)

FN, UN Human Rights Council, Human rights situation and the activities of the United Nations Joint Human Rights Office in the Democratic Republic of the Congo; Report of the United Nations High Commissioner for Human Rights, 2025-09-01, https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=49500 (hämtad 2026-03-15)

FN, Office of the High Commissioner for Human Rights (OHCHR), Democratic Republic of the Congo: Anti-trafficking and ac-countability measures crucial for peace, says UN expert, 2025-07-25, https://www.ohchr.org/en/press-releases/2025/07/democratic-republic-congo-anti-trafficking-and-accountability-measures (hämtad 2026-03-15)

FN, OHCHR, Protecting human rights in the DRC amid escalating conflict 2025-09-10, https://www.ohchr.org/en/stories/2025/09/protecting-human-rights-drc-amid-escalating-conflict (hämtad 2026-03-15)

FN, OHCHR, DRC: UN experts warn of extreme M23 violence targeting human rights defenders, 2026-02-26, https://www.ohchr.org/en/press-releases/2026/02/drc-un-experts-warn-extreme-m23-violence-targeting-human-rights-defenders (hämtad 2026-05-20) (hämtar 2026-03-20)

FN, International Organization for Migration (IOM), DRC – Internal Displacement Overview 2026, 2026-04-17, https://dtm.iom.int/reports/drc-internal-displacement-overview-2026 (hämtad 2026-05-20)

FN, UN Peace Keeping, MONUSCO ending its mission in South Kivu after more than 20 Years of Service, 2024-06-25, https://peacekeeping.un.org/en/monusco-ending-its-mission-south-kivu-after-more-20-years-of-service (hämtad 2026-05-20)

FN, UN Peacekeeping, DR Congo: violence intensifies as UN mission pledges continued support, 2026-03-26, https://peacekeeping.un.org/en/news/dr-congo-violence-intensifies-as-un-mission-pledges-continued-support (hämtad 2026-05-20)

FN, UN Peace Keeping, Security Council renews DR Congo peacekeeping mission amid renewed M23 offensives in the east, 2025-12-19, https://peacekeeping.un.org/en/security-council-renews-dr-congo-peacekeeping-mission-amid-renewed-m23-offensives-east (hämtad 2026-05-20)

FN, United Nations Organization Stabilization Mission in the Democratic Republic of the Congo (MONUSCO); Report of the Secretary-General, 2026-03-19, https://www.ecoi.net/en/file/local/2138778/n2605066.pdf (hämtad 2026-04-25)

FN, MONUSCO, Détérioration de la situation des droits de l'homme dans le Masisi et le Lubero (Nord Kivu) […], 2018-12-19, https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/Rapport_Masisi_Lubero_19Dec2018.pdf (hämtad 2026-02-20)

FN, MONUSCO [X, f.d. Twitter] 2026-03-27@MONUSCO, https://x.com/monusco/status/2036905123532689890?s=46 (hämtad 2026-03-27)

FN, MONUSCO, The Foreign Armed Groups, 2025-01-27, https://monusco.unmissions.org/en/foreign-armed-groups (hämtad 2026-04-15)

FN, MONUSCO, North Kivu, January 2015, januari 2015, https://monusco.unmissions.org/sites/default/files/north_kivu.factsheet.eng_.pdf (hämtad 2020-02-20)

FN, MONUSCO, Détérioration de la situation des droits de l'homme dans le Masisi et le Lubero (Nord Kivu) […], 2018-12-19, s. 5 ff.. https://reliefweb.int/attachments/abbd5e27-fd0f-3c5f-aebd-43a1c64e3706/Rapport_Masisi_Lubero_19Dec2018.pdf (hämtad 2026-03-15)

FN, MONUSCO, Rapport public sur les conflits en territoire de Djugu, province de l'Ituri Décembre 2017 à septembre 2019, 2020-01-10, https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/RDCRapportpublicDjugu.pdf (hämtad 2020-03-02)

FN, MONUSCO, Radio Okapi, RDC: environ 2.800 violations des droits humains recensées en 6 mois (BCNUDH), 2025-11-24, https://www.radiookapi.net/2025/11/24/actualite/securite/rdc-environ-2800-violations-des-droits-humains-recensees-en-6-mois (hämtad 2026-04-25)

FN, MONUSCO, DR Congo: UNJHRO warns of the horror of sexual slavery and the tragic fate of children born of rape, 2026-03-09, https://monusco.unmissions.org/en/actualites/rdc-le-bcnudh-alerte-sur-lhorreur-de-lesclavage-sexuel-et-le-sort-des-enfants (hämtad 2026-03-20)

FN, UN Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (OCHA), RD Congo - Nouvelle Carte Administrative, 2015-04-21, http://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/RD Congo Nouvelle Carte Administrative.pdf (hämtad 2026-02-18)

FN, OCHA, RD Congo, Reference Map – Province du Nord Kivu – Carte administrative (Mars 2012), 2012-03-31, https://reliefweb.int/map/democratic-republic-congo/rdcongo-reference-map-province-du-nord-kivu-carte-administrative-mars (hämtad 2026-05-20)

FN, OCHA, RD Congo: Situation humanitaire dans la province du Nord-Kivu - Rapport de situation #1, 16 janvier 2026, 2026-01-16, https://reliefweb.int/report/democratic-republic-congo/rd-congo-situation-humanitaire-dans-la-province-du-nord-kivu-rapport-de-situation-1-16-janvier-2026 (hämtad 2026-05-20)

FN, OCHA, RD Congo, Reference map – Province du Sud Kivu – Carte administrative (Mars 2012), 2012-03-31, https://reliefweb.int/map/democratic-republic-congo/rdcongo-reference-map-province-du-sud-kivu-carte-administrative-mars (hämtad 2026-05-02)

FN, OCHA, RD Congo: Reference Map - Province Orientale - Carte administrative (Mars 2012), 2012-03-31, url (hämtad 2020-03-02); https://reliefweb.int/map/democratic-republic-congo/rdcongo-reference-map-province-orientale-carte-administrative-mars (hämtad 2026-05-02)

FN, UNHCR, *République Démocratique du Congo Nouveau Découpage Administratif des Provinces: Les changements majeurs*, 2015-07-01, http://www.refworld.org/docid/55b74dfa4.html (hämtad 2020-03-26)

FN, UNHCR, République Démocratique du Congo - Tableau de bord de Monitoring de Protection de janvier à décembre 2025, 2026-01-30, https://data.unhcr.org/fr/documents/details/120836 (hämtad 2026-02-19)

FN, UNHCR, DR Congo emergency, december 2025, https://www.unhcr.org/emergencies/dr-congo-emergency (hämtad 2026-02-19)

FN, UNHCR, UNHCR Position on Returns to North Kivu, South Kivu and Ituri in the Democratic Republic of the Congo - Update IV (Revision 1), 2025-04-01, https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=49180 (hämtad 2026-02-25)

FN, UNHCR, République Démocratique du Congo - Tableau de bord de Monitoring de Protection de janvier à décembre 2025, 2026-01-30, https://data.unhcr.org/fr/documents/details/120836 (hämtad 2026-02-19)

FN, UNHCR, Regional External Update #28 West and Central Africa Region - Eastern DRC Situation, - 9 January 2026, 2026-01-09, https://reliefweb.int/report/democratic-republic-congo/regional-external-update-28-west-and-central-africa-region-eastern-drc-situation-9-january-2026 (hämtad 2026-02-19)

FN, UNHCR, République Démocratique du Congo - Tableau de bord de Monitoring de Protection de janvier à décembre 2025, 2026-01-30, https://data.unhcr.org/fr/documents/details/120836 (hämtad 2026-02-19)

FN, United Nations Development Programme (UNDP), Human Development Report 2025, A matter of choice: People and possibilities in the age of AI, 2025, https://hdr.undp.org/system/files/documents/global-report-document/hdr2025reporten.pdf (hämtad 2026-03-03)

FN, United Nations Security Council (UNSC), Midterm report of the Group of Experts on the Democratic Republic of the Congo, S/2019/974, 2019-12-20, https://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BFCF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/S_2019_974.pdf (hämtad 2026-02-25)

FN, UNSC, Report of the Secretary-General on the United Nations Organization Stabilization Mission in the Democratic Republic of the Congo, 2024-03-21, https://docs.un.org/en/S/2024/251 (hämtad 2026-02-19)

FN, UNSC, United Nations Organization Stabilization Mission in the Democratic Republic of the Congo; Report of the Secretary-General, 2025-12-01, https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=49695 (hämtad 2026-02-19)

FN, UNSC, Eastern Democratic Republic of Congo Crisis Risks Spillover, Senior UN Official Warns Security Council, Calling for Swift Action on Resolution 2773 (2025), 2025-12-12, https://press.un.org/en/2025/sc16244.doc.htm (hämtad 2026-02-19)

FN, UNSC, Implementation of the Peace, Security and Cooperation Framework for the Democratic Republic of the Congo and the Re-gion; Report of the Secretary-General, 2026-03-31, https://www.ecoi.net/en/file/local/2139071/n2605941.pdf (hämtad 2026-04-22)

FN, UNSC, Implementation of the Peace, Security and Cooperation Framework for the Democratic Republic of the Congo and the Region; Report of the Secretary-General, 2025-04-01, https://digitallibrary.un.org/record/4080447?v=pdf (hämtad 2026-04-22)

FN, UNSC, Midterm report of the Group of Experts on the Democratic Republic of the Congo, 2025-12-30, https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=49686 (hämtad 2026-03-20)

FN, UNSC, Final report of the Group of Experts on the Democratic Republic of the Congo, 2022-06-14, par. 67, https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=46598 (hämtad 2026-05-05)

FN, UNSC, Final report of the Group of Experts on the Democratic Republic of the Congo (S2025/446), 2025-07-03, https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=49297 (hämtad 2026-04-22)

FN, UNSC, Security Council Committee established pursuant to resolution 1533 (2004) concerning the Democratic Republic of the Congo, Allied Democratic Forces (ADF), 2016-12-05, https://main.un.org/securitycouncil/en/sanctions/1533/materials/summaries/entity/allied-democratic-forces-%28adf%29 (hämtad 2026-02-20)

FN, UNSC, Security Council Committee established pursuant to resolution 1533 (2004) concerning the Democratic Republic of the Congo, 2014-10-14, https://main.un.org/securitycouncil/en/sanctions/1533/materials/summaries/entity/forces-democratiques-de-liberation-du-rwanda-%28fdlr%29 (hämtad 2026-04-22)

FN, United Nations Children's Fund (UNICEF), Child protection, Every child has a right to be protected from violence, abuse, and exploitation, odaterad, https://www.unicef.org/drcongo/en/what-we-do/child-protection (hämtad 2026-05-05)

FN, UNICEF, Over 130,000 additional children out of school in DR Congo's Ituri province as violence escalates and aid shrinks, 2025-05-29, https://www.unicef.org/press-releases/over-130000-additional-children-out-school-dr-congos-ituri-province-violence (hämtad 2026-05-05)

FN, UNICEF, The hidden scars of conflict and silence: sexual violence against children in the Democratic Republic of the Congo (2022 - 2025), 2025-12-30, https://reliefweb.int/report/democratic-republic-congo/hidden-scars-conflict-and-silence-sexual-violence-against-children-democratic-republic-congo-2022-2025-enar (hämtad 2026-05-05)

FN, WFP/Logistics Cluster, RDC - Ituri Province, Access Constraints and Travel Times Map, 2019-01-30, https://logcluster.org/sites/default/files/public/maps/codaccesconstraintsleadtimeprovituria31_20190130.pdf (hämtad 2026-05-20)

Global Centre for the Responsibility to Protect, Democratic Republic of the Congo, 2025-11-14, https://www.globalr2p.org/countries/democratic-republic-of-the-congo/ (hämtad 2026-02-19)

Global Protection Cluster, Perçu du monitoring de protection: faits saillants et tendanced majeures. République Démocratique du Congo, Nord-Kivu, Décembre 2025, 2026-01-25, https://globalprotectioncluster.org/sites/default/files/2026-01/rdc_nord-ki-vu_clusterprotection_dashboard_monitoringprotection_commun_dec2025.pdf (hämtad 2026-03-05)

Global Protection Cluster, RDC : Aperçu du monitoring de protection commun dans la province du Nord-Kivu au premier trimestre 2026, 2026-04-13, https://globalprotectioncluster.org/sites/default/files/2026-04/RDC_Nord-Ki-vu_ClusterProtection_Dashboard_MonitoringProtection_Commun_premier_trimestre2026.pdf (hämtad 2026-05-05)

Global Protection Cluster, République Démocratique du Congo, Points saillants de protection – Novembre 2025, 2025-12-23, https://reliefweb.int/report/democratic-republic-congo/cluster-protection-rdc-points-saillants-de-protection-de-novembre-2025 (hämtad 2026-02-20)

Global Protection Cluster, République Démocratique du Congo, Points saillants de la situation de protection – Février 2026, 2026-03-31, https://globalprotectioncluster.org/sites/default/files/2026-03/rdc_clusterprotection_points_saillants_fevrier_2026_2.pdf (hämtad 2026-05-17)

Global Protection Cluster, Points saillants de la situation de protection – mars 2026, 2026-04-29, https://globalprotectioncluster.org/publications/2464/reports/report/cluster-protection-rdc-points-saillants-de-la-situation-de (hämtad 2026-05-17)

Global Protection Cluster, République Démocratique du Congo, Analyse de Protection, 2025-11-20, https://globalprotectioncluster.org/publications/2380/reports/protection-analysis-update/democratic-republic-congo-protection-analysis (hämtad 2026-05-19)

Governance In Conflict Network (GIC)/Conflict Research Group (CRG), Pourquoi la paix ne vient pas en RDC? Lignes rouges vitales, négociations bloquées et voies de sortie radicales, 2026-01-01, https://www.gicnetwork.be/wp-content/uploads/2026/01/30_ILS_Pourquoi-la-paix-ne-vient-pas-en-RDC_FR.pdf (hämtad 2026-05-12)

Human Rights Watch. HRW, DR Congo: Killings, Rapes by Rwanda-Backed M23 Rebels, 2023-06-13, https://www.hrw.org/news/2023/06/13/dr-congo-killings-rapes-rwanda-backed-m23-rebels (hämtad 2026-03-09)

HRW, DR Congo: Civilians in South Kivu City at Serious Risk, 2026-01-20, https://www.hrw.org/news/2026/01/20/dr-congo-civilians-in-south-kivu-city-at-serious-risk (hämtad 2026-03-11)

HRW, DR Congo: Surge in Conflict-Related Sexual Violence. Urgent Support for Survivors Needed After US Aid Cuts, 2026-01-12, https://www.hrw.org/news/2026/01/12/dr-congo-surge-in-conflict-related-sexual-violence (hämtad 2026-03-12)

HRW, DR Congo: Militias, Army Threaten South Kivu Civilians, 2025-09-15, https://www.hrw.org/news/2025/09/15/dr-congo-militias-army-threaten-south-kivu-civilians (hämtad 2026-04-28)

HRW, "We Are Civilians!" Killings, Sexual Violence, and Abductions by the M23 and Rwandan Forces in Uvira, Democratic Republic of Congo, 2026-05-14, https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=50025 (hämtad 2026-05-15)

Högbladh, S. Department of Peace and Conflict Research, Uppsala University, UCDP Candidate Events Dataset Codebook, v.1.1, 2019, https://ucdp.uu.se/downloads/candidateged/ucdp-candidate-codebook 1.1.pdf (hämtad 2026-05-12)

International Committee of the Red Cross (ICRC), Democratic Republic of the Congo: Ituri civilians trapped in a murderous cycle, 2025-11-06, https://www.icrc.org/en/news-release/democratic-republic-congo-ituri-civilians-trapped-murderous-cycle (hämtad 2026-05-12)

International Crisis Group (ICG), The M23 Offensive: Elusive Peace in the Great Lakes, 2025-12-19, https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=49663 (hämtad 2026-02-20)

ICG, On the Horizon: November 2025-April 2026, 2005-11-28, https://www.crisisgroup.org/oth/bangladesh-democratic-republic-congo-lebanon-south-sudan/horizon-november-2025-april-2026 (hämtad 2026-02-20)

Internationell NGO (A), e-post, 2026-03-20

Irland, Refugee Documentation Centre, Legal Aid Board, Democratic Republic of the Congo – Researched and compiled by the Refugee Documentation Centre of Ireland on 2 March 2015. Please provide information on the Mai Mai of Kinshasa and Banyamulenge militia groups In the Democratic Republic of the Congo (DRC), 2015-03-02, https://www.ecoi.net/en/file/local/2005649/92253.pdf (hämtad 2026-03-05)

Jeune Afrique, Est de la RDC : les combats s'intensifient à Luvungi, près d'Uvira, 2025-12-08, https://www.jeuneafrique.com/1747278/politique/est-de-la-rdc-les-combats-sintensifient-a-luvungi-pres-duvira/ (hämtad 2026-03-05)

Kanada, IRB, Democratic Republic of the Congo: Violence against women, including domestic violence and gender-based violence (GBV) […] (2023–March 2025), 2025-03-25, https://www.ecoi.net/en/document/2124880.html (2026-03-12)

Läkare utan Gränser (MSF), New wave of violence in Ituri, DRC, further risks civilian lives, 2025-03-25, https://www.msf.org/new-wave-violence-ituri-drc-further-risks-civilian-lives (hämtad 2026-02-19)

Migrationsverket, Landinformation: Säkerhetssituationen i östra Demokratiska republiken Kongo (version 1.0), 2020-06-15, https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=44457 (hämtad 2026-05-20)

Migrationsanalys. Migrationsverkets funktion för land- och omvärldsanalys, Landinformation: Demokratiska republiken Kongo. Fråga-svar. Traditionella ledare: succession, uppgifter, sedvanerätt med mera, 2025-12-11, https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=49643 (hämtad 2026-04-05)

The New Humanitarian, In DR Congo's Uvira, pro-government militia actions show abuses aren't just an M23 problem, 2025-11-25, https://www.thenewhumanitarian.org/news-feature/2025/11/25/dr-congo-uvira-pro-government-militia-abuses-m23 (hämtad 2026-03-06)

The New Humanitarian, Life under the M23: What our reporting reveals about rebel rule in DR Congo, 2025-11-18, https://www.thenewhumanitarian.org/analysis/2025/11/18/m23-what-our-reporting-reveals-about-rebel-r ule-dr-congo (hämtad 2026-03-05)

The New Humanitarian, DR Congo: From protection to insurgency - history of the Mayi-Mayi, 2006-03-16, https://reliefweb.int/report/democratic-republic-congo/dr-congo-protection-insurgency-history-mayi-mayi (hämtad 2026-02-27)

The New Humanitarian, In DR Congo's Uvira, pro-government militia actions show abuses aren't just an M23 problem, 2025-11-25, https://www.thenewhumanitarian.org/news-feature/2025/11/25/dr-congo-uvira-pro-government-militia-abuses-m23 (hämtad 2026-04-28)

New Lines Institute for Strategy and Policy, MONUSCO: A Crossroads for Modern Peacekeeping, 2025-11-10, s.1, https://newlinesinstitute.org/intl-law-peace/monusco-a-crossroads-for-modern-peacekeeping/ (hämtad 2026-02-27)

New Lines Magazine, On the Front Lines of the M23 Rebellion, 2025-05-07, https://newlinesmag.com/first-person/on-the-front-lines-of-the-m23-rebellion/ (hämtad 2026-03-22)

Radio France Interntionale (RFI), Est de la RDC: comment les combats se sont déplacés et intensifiés au Sud-Kivu en trois mois, 2026-04-13, https://www.rfi.fr/fr/afrique/20260413-

est-de-la-rdc-comment-les-combats-se-sont-d%C3%A9plac%C3%A9s-et-intensifi%C3%A9s-au-sud-kivu-en-trois-mois (hämtad 2026-04-12)

RFI, À la Une: après une année noire dans l'est de la RDC, une inflexion diplomatique? 2026-01-26, https://www.rfi.fr/fr/podcasts/revue-de-presse-afrique/20260126-%C3%A0-la-une-apr%C3%A8s-une-ann%C3%A9e-noire-dans-l-est-de-la-rdc-une-inflexion-diplomatique?source=twitter (hämtad 2026-02-20)

RFI, Un an après la prise de Goma: «Les ressources naturelles sont le carburant de cette guerre» - Le grand invité Afrique – RFI, 2026-01-26 https://www.rfi.fr/fr/podcasts/le-grand-invit%C3%A9-afrique/20260126-un-an-apr%C3%A8s-la-prise-de-goma-les-ressources-naturelles-sont-le-carburant-de-cette-guerre (hämtad 2026-02-22)

Researching Internal Displacement, Basic Services and Humanitarian Sup-port Amidst Conflict: To Whom to Turn as a Congolese IDP? 2026-04-09, https://researchinginternaldisplacement.org/wp-content/uploads/2026/03/6.-Jacobs-text_FINAL.pdf (hämtad 2026-04-26)

Reuters, Child survivors recount gang rape, sexual slavery by M23 forces, 2025-12-11, https://www.reuters.com/investigates/special-report/congo-security-rapes/ (hämtad 2026-05-18)

Reuters, A tinderbox conflict in Congo is ready to explode, 2025-03-05, https://www.reuters.com/graphics/CONGO-SECURITY/MAPS/movaykzaava/ (hämtad 2026-03-11)

Reuters, M23 rebel spokesperson killed in Congo army drone strike, officials say, 2026-02-24, https://www.reuters.com/world/africa/m23-rebel-spokesperson-killed-drone-strike-eastern-congo-officials-say-2026-02-24/ (hämtad 2026-02-25)

Reuters, Mayor sets up small staff in Congo's Uvira after return to work, 2026-02-12, https://www.reuters.com/world/africa/mayor-sets-up-small-staff-congos-uvira-after-return-work-2026-02-12/ (hämtad 2026-02-25)

Rift Valley Institute/Usalama project, Stearns, Jason: From CNDP to M23. The evolution of an armed movement in eastern Congo, 2023, https://riftvalley.net/wp-content/uploads/2018/06/RVI-Usalama-Project-1-CNDP-M23.pdf (hämtad 2026-02-27)

Rädda Barnen, DRC remains epicentre of child suffering in war as country tops world list of grave violations against children, 2023-06-27, https://www.savethechildren.net/news/drc-remains-epicentre-child-suffering-war-country-tops-world-list-grave-violations-against (hämtad 2026-02-27)

Small Arms Survey, Down, but Not Out: The FDLR in the Democratic Re-public of the Congo (Research Note 56), januari 2016, https://www.smallarmssurvey.org/sites/default/files/resources/SAS-Research-Note-56.pdf (hämtad 2026-02-28)

Stockholm International Peace Research Institute (SIPRI), *Securing legitimate stability in the DRC: External Assumptions and local perspectives*, september 2019, https://www.sipri.org/sites/default/files/2019-10/0919_policy_study_drc.pdf (hämtad 2026-02-26)

TV5 Monde, Le Journal Afrique [X, f. d. Twitter], @JTAtv5monde, 2026-01-26, 22:05, https://x.com/jtatv5monde/status/2015893904696934856?s=46 (hämtad 2026-02-28)

TV5 Monde, Vidéo. Guerre en RD Congo: des civils fuient Uvira après le retrait du M23 par peur de représailles | TV5MONDE – Informations, 2026-01-22, https://information.tv5monde.com/afrique/video/guerre-en-rd-congo-des-civils-fuient-uvira-apres-le-retrait-du-m23-par-peur-de-represailles-2806542?utm_medium=Social&utm_source=Twitter#Echobox=1769084718 (hämtad 2026-02-28)

Utrikespolitiska institutet (UI), Landguiden, Kongo-Kinshasa, Befolkning och språk, 2025-08-13, https://www.ui.se/landguiden/lander-och-omraden/afrika/kongo-kinshasa/befolkning-och-sprak/ (hämtad 2026-02-18)

UI, Landguiden, Kongo-Kinshasa – Inrikespolitik och författning, 2025-12-05, https://www.ui.se/landguiden/lander-och-omraden/afrika/kongo-kinshasa/inrikespolitik-och-forfattning/ (hämtad 2026-02-18)

UI, Landguiden, Kongo-Kinshasa – Ekonomisk översikt, 2025-03-12, https://www.ui.se/landguiden/lander-och-omraden/afrika/kongo-kinshasa/oversikt/ (hämtad 2026-02-18)

UI, Landguiden, Konflikter i Kongo-Kinshasa, 2025-04-25, https://www.ui.se/landguiden/konflikter/kongo-kinshasa/ (hämtad 2026-02-18)

UI, Landguiden, Kongo-Kinshasa – Modern historia, 2022-04-11, https://www.ui.se/landguiden/lander-och-omraden/afrika/kongo-kinshasa/modern-historia/ (hämtad 2026-05-06)

UI, Landguiden, Kongo-Kinshasa, Sociala förhållanden, 8 september 2025-09-08, betaltjänst, https://www.ui.se/landguiden/lander-och-omraden/afrika/kongo-kinshasa/sociala-forhallanden/

USA, US Department of State, Country Report on Human Rights Practices 2023 - Democratic Republic of the Congo, 2024-04-22, https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=48259 (hämtad 2026-02-28)

USA, US Department of State, 2024 Country Reports on Human Rights Practices: Democratic Republic of the Congo, 2025-08-12, https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=49490 (hämtad 2026-02-28)

USA, U.S. Department of State, OSAC, Democratic Republic of Congo (DRC) Country Security Report, Political Violence and Civil Unrest, 2024-12-30, https://www.osac.gov/Country/CongoDemocraticRepublic/Content/Detail/Report/03be037d-8602-4543-a1b2-1c9056b99254 (hämtad 2026-02-19)

Världsbanken, Poverty & Equity Brief. Africa Eastern & Southern: Democratic Republic of Congo, April 2023, https://databankfiles.worldbank.org/public/ddpext_download/poverty/987B9C90-CB9F-4D93-AE8C-750588BF00QA/current/Global_POVEQ_COD.pdf (hämtad 2026-02-25)

Tryckta källor

Berwouts, Kris, Congo' Violent peace. Conflict and Struggle Since the Great African War, Zed Books 2017

van Reybrouck, David, Congo. The Epic History of a People, Fourth Estate 2014

Stearns, Jason K., Dancing in the Glory of Monsters, Public Affairs 2012

Otryckta källor

Chef för icke-statlig organisation i Goma, möte i Goma, 2015-10-08

Internationell icke-statlig organisation i Goma, möte i Goma, 2015-10-07

Internationell organisation, möte i Goma, Nordkivu 2015-10-05

Politisk analytiker i Goma, möte i Goma, 2015-10-05

Senior Researcher (A), möte 2026-04-21

Västerländsk ambassad B, möte i Kinshasa, 2015-09-29